

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egy évre — 18 kor.
 Negyedévre — 4 „
 Helyben házas korúak:
 Egy évre — 20 kor.
 Negyedévre — 5 „
 Vidékre postán szállítva:
 Egy évre — 24 kor.
 Negyedévre — 6 „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hét és
 Szombat utáni napok kivételével

Beiratkozás és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kérésre visszavonásig
 vagy megérkezéskor nem vállalunk.

Előzetesek és hirdetések a
 kiadóhivatalban intézendők.

Egyes mások ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, április 11.

A győzelem ünnepén.

Karácsony a béke, husvét a győzelmes küzdelem ünnepe. Megalázkodó hódolattal hajtjuk meg fejünket a rozoga jászol előtt s a világot meghódító bellehemi Kisdéd glóriás fejének szívünket kináljuk párnául. Am feltámadáskor, az Ur Jézus diadalmenetében emelt fővel hordozzuk körül a győzelmes Istenember zászlaját, melyet az egyház hajójáról az idők vihara századok folyamán sem tudott soha letépni.

Hol vannak az uralmukat féltő Herodesok? Hol vannak a gyáva Pilátusok és az ő messze földön hatalmas barátai, a császárok? Hol a csókkal áruló Judások? Hol vannak a fontoskodó irástudók, a megbotránkozó farizeusok, a gögös papi fejedelmek és a felbérelt hamis tanúk? Hol vannak a szolgálalkú Malkusok és hol a durva poroszok? Igen, hol vannak a husvétnapon?!

Krisztusnak és követőinek üldözőit csak gonoszlelkű epigonok juttatják eszünkbe néha-néha. Nevüket, emléküket a gyalázat, megvetés és átok fekete leplébe burkolta az idők éber őrszeme, a történelem.

De a nazáreti Jézus, zsidók királya, ma is, kétezer esztendő múltával is — él! És töviskoronával a fején, nádszál-jogarával kezében kormányozza hatalmas birodalmát, a szívek országát az idők végezetéig, de még azon is túl, mindörökké.

Ennek a krisztusi birodalomnak legyünk mi is engedelmes, hű alattvalói. Krisztus hadseregének legyünk katonái! És felvértezve szívünket a hit fegyverével, vegyük fel a küzdelmet a megdicsőült Üdvözítő nevében. Mert nem a szó köznapi értelmében vett béke a mi lelkünk vágya és nem a békeség fehér köpenyében takarózó téttenség a mi elemünk, hanem a megalkuvást nem ismerő, ideális küzdelem. E küzdelemből fakad majdan a mi győzedelmünk és ennek nyomán kél majd az igazi békeség.

Ez a mi küzdelmünk nem erőszakoskodás, nem gyűlölködés, nem személyes torzsalkodás, — ez a küzdelem, a mi részünkről, az elvek harca, a szívek tusája: a szeretet jegyében.

Nem a nyers erőn, hanem az értelem, a szív érzelmein, a lélek világán kívánunk mi diadalt aratni! Nem leigázni akarjuk elleneinket, célunk sokkal nemesebb. Munkatársainkká akarjuk tenni őket. Hogy így együtt munkálhassuk magunknak és szeretteinknek, családi és társadalmi köreinknek anyagi jólétét, erkölcsi tökéletesbülését, boldogságát.

Ezért küzdünk mi, a *keresztény megújulás* munkásai, szívünk utolsó dobbanásáig! Ezért mérkőzünk a politikában és ezért vivünk meg elleneinkkel a társadalmi élet porondján. Mert ismételten hangsúlyozzuk, hogy nekünk nem a kényelmes béke, hanem a munkás küzdelem az elemünk. Küzdelem az igazi boldogságért!

És midőn a feltámadás győzelmi ünnepén szívünk fáradalmi közben meg-

pihen, lelkünk a diadalmas Megváltó példájából újabb erőt nyer további túsákra. Akkor történik ez, mikor ajkunk hálát rebeg Krisztusnak, a ki szent keresztje által megváltotta a világot.

Alleluja! Hála legyen az Istennek!

Dr. Helvey Lajos.

A kulisszák mögül.

A függöny legördült. A szereplők a kulisszák mögé vonultak és folyik az intrika a hatalom ellen, a hataloméért. Mindez azonban nem tartóztatja fel ominozus május 1-ének, az *ex-lex* dátumának elkövetkezését. Nem lesz érdektelen, most, hogy jelzett állapot küszöbéhez értünk, Hódossy Imrének, a szabadelvű párt egyik oszlopos tagjának volt nemzeti párti korában az *ex-lex*szel szemben akkor elfoglalt felfogását ideiktatni. Hódossy abban az időben imígyen nyilatkozott:

„Alkotmányos miniszter csak addig marad helyén, a míg neki a törvényhozás ehhez a meghatalmazást megadja. Ha törvény nélkül kormányoz, azt bizonyítja, hogy miniszteri tárczáját még az alkotmánynál is többre becsüli.»

Es így vélekedett akkor az egész nemzeti párt is, a mely azután Széll Kálmán személye és kormányzati politikája iránt való bizalomból a szabadelvű pártba olvadt bele. Az *ex-lex* ismét kísért és kíváncsiak lehetünk, vajjon a volt nemzeti párt minden tagja vallja-e majd egykori felfogását.

Komoly szabadelvű párti politikai körben nem jó szemmel nézik Széll Kálmán kormány-

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A cilinder.

Irta: Kincs István.

— Fiskális ur — kezdte Soky Vendel nyugodtan — nekem egy pöröm volna.

— Tessék elöadni — biztatta az ügyvéd pápaszemét megigazitva.

— Megráztam egy németet.

— És miért?

— Mert . . . mert betolakodott a portámra és cilinder volt a fején.

— És aztán?

— Hát szeretettel kérem, nincsen tovább. A német bepörölt és punktum.

Soky Vendel piszkálói kezdte az orrát, mint a ki elvégezte a maga dolgát. Most már a fiskális a sor, hogy adjon véleményt. Hanem hát az a vélemény benne szorult a prókátorban. Előbb még apró kérdésekkel akarta megvilágítani a dolgot.

— Természetesen szemtelen volt a német — tudakolta mindenekelőtt.

— No persze hogy az volt — hagyta rá Soky Vendel — a német mind szemtelen.

— Igenis no — hagyta rá a prókátor — tehát a német megbántotta kegyelmedet?

— Megbántani? engemet?! — tört ki sértődve Soky Vendel — no hiszen csak az kellene, hogy engem egy német bántson! Vagy azt hiszi, hogy hiába tartom a három kutyámat, fiskális ur? Azok hát nyomban megosztokodnak a bugyogóján, aki engem bántani merne.

— De hát mégis — szoritotta a falusi uraságot az ügyvéd — valami oka csak mégis volt, a miért megsértette azt az embert?

— Volt hát — bizonykodott erősen Soky Vendel — vagy nem az imént mondtam, hogy cilinderesen állított be hozzám.

— És annyi az egész?

— Annyi? — jött tűzbe a földesur — hát az nem elég? Fiskális ur, gondolkozzék csak egy kicsit. Inkább állom a vörös posztót, mint azt a tornyos kalapot. Keservében találhatta föl azt a német is.

— E szerint uraságod a cilindereknek nem valami nagy barátja.

— Barátja az eleven kéneső, de nem én. Egyszer már az pusztított ki csaknem a világból.

— A cilinder?

— Ki ne mondja a nevét, mert már attól is fölforr a vérem. Az hát, ha nem vashól gyurt volna véletlen az Uristen, eddig már régen elpatkoltam volna.

— Különös.

— Nagyon különös, tessék elhinni, fiskális ur. Együtt mulattunk a városban pár gazemberrel. Fiskális is volt köztünk, ha jól emlékszem.

— Maradjon csak uraságod inkább a tárgynál — nyilatkozott meg kissé sértődve a prókátor.

FÁBRY TESTVÉREK

divatáruháza

Nagyvárad, Fő-utca.

Tisztelettel értesítjük igen tisztelt vevőinket és a n. é. közönséget, miszerint a tavaszi és nyári idényre divatru ujdonságaink teljes és meglepő nagy választékban megérkeztek.

Kemény és puha férfi és fiu kalapok, a föltisztelendő klérus részére is. — Carlsbadi és budapesti kézimunka készítésű fekete, sárga, szürke női, férfi és gyermek cipők: gombos, füzös, spangnis s mindenféle kiállításban. — Férfi ingek és nyakkendőkben eredeti külföldi minták is. — Női, férfi és gyermek csikos és schottis divat-harisnyákban különlegességek. — Női, férfi glacé és svéd keztyűk s még igen sokféle izléses ujdonságok.

Keresztény üzlet!

Lelkiismeretes olcsó árak!

elnök optimizmusát szemben a komoly helyzettel és eseményekkel. Ennek a körnek egyik tagja így formulázta nézetét:

— Széll optimizmusa ugyanarra a felfogásra emlékeztet, a melyet Bánffy Dezső hasonló körülmények között nyilvánított. Bánffy is azt remélte, bár már mindenki elejtette, hogy a krízis a javára dől majd el. Csodának kellene történnie, hogy Széll minden bajból ép állapotban lábáljon ki.

* * *

Azok a politikusok, a kik Széll Kálmánnak álláspontját, hogy az ex-lex állapotban akár augusztus végeig is megmaradjon, lehetetlennek tartják, nézetük helyessége mellett három körülménnyel érvelnek.

Az első érv az, hogy a költségvetés nélkül való állapot enmagában már annyi gyújtóanyagot tartalmaz, hogy az ex-lex állapot kiírása által a krízist az egész országba beleviszik. Tudvalevő, hogy ex-lex idején adót szedni nem szabad. Az ország nagy részében önként befizetik az adót, megtörtént ez Bánffy idején is. De az országban lesznek olyan helyek is, a hol az adót nem fizetik be önként, a minek azután komoly következményei lehetnek.

A második érv, hogy lehetetlen, hogy a szabadelvű párt csendesesen kitarson, mert ez a párt oly hosszú ideig már nem is marad együtt. Urbi et orbi sziklának hirdették és ime máris kitért, hogy csak konglomerátum. A bomlás proceszszusa máris megkezdődött.

A harmadik, legsúlyosabb érv ez: A kivárási politikája lehetetlen, mert a magyar kormány, ha nem is az egész kiegyezést, úgy legalább a vámtarifát nyárig el kell intéznie, mert *mindaddig nem kezdheti meg Németországgal a tárgyalásokat, azzal a Németországgal, a mely a tárgyalások felvételét már ismétellen sürgette.*

* * *

A szabadelvű pártban a különböző árnyalatokat nem számítva a következő tömörülések foglalnak helyet.

— Az a sok haszontalan fráter mind a tárgyra tartozik. Azok nélkül magam meg nem iszom az egész hektoliter bort? De hát megengedem, akadt jó fiú is köztük. Csak hogy manapság mindjobban veszik az igazi virtust. Láttam a szökésükről. Kinek gyehennább felesége volt, az mind elsőnek kotródott úgy éjféltájban haza. Pogánymódra csinálták azt is... amugy parola nélkül... köd előttem, köd utánam, s egyszer csak megint egygyel kevesebben voltunk. A legeslegvégén meg immár magam köszöntöttem a hajnalt. Szál lélek se volt már, akivel koczinthattam volna.

El voltam keseredve. Fogattam, s nyomban hazanyargaltam.

Jobbanmondva előbb még a pinczerekkel veszekedtem.

— A kalapomat! — szóltam oda a körülöttem ácsorgó két három álmos firmának.

Majdnem egymást taszigálták föl, úgy hozták, amit kértem.

Rőfös czilindert nyomtak a markomba.

— Ezt süssétek meg — dobtam oda mérgeesen az asztal közepére. Pár üveget földöntött s úgy fordult le a tulsó oldalon a padlóra végezettül.

A pinczerek megint utána vetették magukat, s ismét hozni akarták.

— Takarodtok avval a rongy szerszámmal — riadtam rájuk haraggal — a kalapomat kértem.

— De mikor itt nincs más kalap, védekezett keserves pillantással az egyik.

Ó-Bánffyanusok és alkalmi Bánffysták:

Babó Lajos, Ballagi Géza, Bedő Albert, Belitska Béni, gróf Bethlen Bálint, Bónis István, Boncza Miklós, Borbély György, Chernel György, Dániel Gábor, Dániel Ernő és Tibor bárók, Daróczy Aladár, Dókus Ernő, Erdélyi Sándor, Falk Miksa, báró Fejérváry Géza, Fischer Sándor, Gajary Géza, Gromon Dezső, Hegedűs László, Heltay Ferencz, Hajdyn Imre, Halász Zsigmond, Jakabffy Imre, Kobek István, Kabos Ferencz, Kristóffy József, Kubinyi Géza, Lázár Menyhért, Lukács László, Mandel Pál, Mikszáth Kálmán, Münnich Aurél, Nagy Mihály, Neuman Armin, Nyegre László, Néményi Ambrus, Papp Géza, Perczel Dezső, Rohonyi Gyula, Sándor József, Simó Lajos, Szerb György, Szeles József, Szócs Pál, gróf Thoroczkay Miklós, Török Bertalan, Telegdy József, gróf Tisza István, Vörös László, Vas Béla gróf, Werner Gyula, Wolfner Tivadar.

Apponyi hívei és agráriusok:

Bornemisza Lajos, Bay Lajos, Brezovay László, Bartal Aurél, Baghy Béla, Bujanovics Sándor, Blaskovics Ferencz, Drakulics Pál, Erreth János, Fülöp Béla, Esterházy Mihály gróf, Frey Franczi, Gorove László, Grünther Antal, Hertelendy Ferencz, Hock János, Hammersberg László, Háromy László, Issekutz Győző, Jakabffy István, Keczel Miklós, gróf Keglevich Gyula, gróf Károlyi Sándor, Lendl Adolf, Miksa Imre, Pettyánszky Elek, Rubinek Gyula, Révay Gyula, Seemayer János, Samassa Sándor, báró Senyey István, Semsey Boldizsár, Sczitovszky János, Saághy Gyula, Steiner Ferencz, Szentiványi Arpád, Szentiványi Gyula, Ugron János, Vásárhelyi László, Wittman János és gróf Zselénszky Róbert.

A Nemzeti Kaszinó-párt, a mely várakozási állásponton van:

Gróf Apponyi Gyula, gróf Andrássy Gyula és Tivadar, Sándor és Géza, gróf Battyhányi Lajos, gróf Hadik-Barkóczy Endre, gróf Hadik János, gróf Csekonics Gyula, báró Inkey József, Ivánka Ottokár, Manasszy György, Semsey László, báró Senyey István, gróf Serényi Béla, gróf Teleky Gyula, gróf Zselénszky Róbert.

Apponyi-ellenesek, illetve ó-liberálisok:

Bauer Mihály, Beksics Gusztáv, báró Bánffy Miklós, Farkas Abraham, Györfly Gyula, gróf Hadik-Barkóczy Endre, gróf Hadik János, Leidenfrost László, Nagy Mihály, Sándor Pál,

— De mikor itt muszáj lenni — üttem egy palaczkával az asztalt — hamar keressétek meg akasztófát!

Keresték, minden asztal alját megvadászták, hanem megint azzal jöttek vissza:

— Nincs. Istenuccse nincs. Más vihette el — vélekedtek sorba.

— Más vihette el a kalapomat? — ordítottam dühösséggel — s nekem ezt a vaskobakot hagyta? Megölöm a kutját. Bolondot belőlem senki ne csináljon. Óregapám se viselt czilindert teljes életében, akkor pedig az unokája se tűri meg a fején, azt akár írásban kiadom.

Toporzékoltam mérgemben, de mihasznal a kalapom nem került elő. Valaki elvitte, el a nyomorult... s én most hogyan megyek haza?

— Adszajide azt a görényfogót — riadtam a pikkolóra, ki a kérdéses czilindert nézegette.

Félve adta oda.

Erőszakot tettem magamon s a fejembe nyomtam. Úgy illett mintha ráabrincsolták volna.

Szemközt volt a tükör, belenézttem.

Hanem, fiskális ur, édes fiskális ur, ha maga engem akkor látott volna! milyen formám volt! — Soky Vendel összecsapta két kezét — meglehetően volna bolondulni bele. Eay kerekem azt hiszem úgy is elszabadult a fejből, első dolgom volt azt a vaskalapot földhöz vágni s utána dühösen nyargaltam le a lépcsőn.

Sacelláry György, gróf Serényi Béla, Székely György, Rosenberg Gyula, Vészi József, Weisz Berthold.

Scserbina halála.

Az egész Európa megérezte azt a lövést, mely Ketteler báró német nagykövetet szíven találta Kinában. Aztán mentek a hadseregek és Kelet legnagyobb birodalma sokáig megszűnt az európai koncert fellépését.

Most az orosz konzul mellébe röptül egy török katona golyója s pár napi nagy szenvedés után Scserbina meghalt.

Ezen eset után többé nem lehet halogatás. Vagy radikálisan egyszerre behozza Törökország a reformokat és kellő erővel gondoskodik annak keresztültviteléről, vagy Oroszország kénytelen lesz követni a német példát s a lövésre feleletül hadtesteivel nyomulni be Törökországba rendet csinálni s tekintélyét helyre állítani.

A kiváló és bámulatosan kötelességtudó diplomata halála mindenfelé erős felindulást kelt.

Sztambul, ápr. 10.

Scserbina mitroviczai orosz konzul tegnap este meghalt.

Konstantinápoly, ápr. 10.

Hilmi basa főfelügyelő jelentése szerint alaptalan az a híresztelés, hogy az albánok megint gyülekeznek Mitrovicza előtt és éjjeli támadásra készülnek. Az üszkübi vilajetben az albán felkelésnek fegyveres hatalommal való esetleges leverésére Herisdvicsban husz, Ipekben nyolcz és Mitroviczában szintén nyolcz zászlóalj van össze.

Konstantinápoly, ápr. 10.

Török jelentések szerint egy száz főnyi banda Bulgáriából Males-Platina mellett benyomult és három csoportra oszolva délkeleti irányban a szerreszi szandzsák felé vonult. Hilmi basa főfelügyelő nagyon tulzottnak mondja az okridai kerületben legutóbb történt eseményekről szóló jelentéseket. A veszteség mindkét részen csekély volt. Davidov banda-

Födten fölvel hajtottam haza, mert mondtam már, lóvá engem senki ne tegyen. Avval a rongy portékával, még a feleségem is ki talál verni az udvaromról.

Hanem meg is adtam az árát.

Három hétig betegen feküdtem. Más németet hétszer elvitt volna az ördög abban a nyavalyában, de én kifogtam rajta. A negyedik héten már fölkeltem. Az ötödiken meg már sétálni is mehettem. Es most tessék elképzelni, fiskális ur, mikor elsőben kilépek az udvaromra, hát nem éppen egy czilinderes német fordult be a kapun? Egyenest felém tartott.

A vérem felforrott. Nem birtam magammal. Beteg voltam még, de a méreg vaserőt adott karjaimnak, megfogtam azt a németet, a czilindert levágtam a fejéről, az embert meg úgy megráztam, hogy zörögtek bele a csontjai. Mert hát igenis, egyszer és százszor mondtam, belőlem senki ne csináljon bolondot.

— Azért jöttem most el, fiskális ur — végezte be elbeszélését Soky Vendel — a német bepörölt, hanem az még mind hagyjád, ha fizetnem kell, szívesen fizetek, csak azt esz-közölje ki nekem, édes fiskális ur, a törvény-nél, hogy meg ne tiltsák nekem jövőre... akarom mondani, ha megint olyan czilinderes akartam találkoznom, hogy újból megrázhassam. Mert én megrázom, meg biz' én s ha meg is tiltják, üsse a kő a büntetést, száz forintot se sajnállok még, akkor is megrázom.

vezér halálának a híret megerősítik. A falusi lakosság nagyrészt visszatért lakóhelyeire.

Konstantinápoly, ápr. 10.

Arról a Cranborne említette szándékról, hogy a zavargások elnyomására kirendelt török csapatok mellé európai tiszteket adnak, sem a portán, sem irányadó diplomáciai körökben egyelőre semmit sem tudnak. Mindenesetre jónak tartják a gondolatot, mert európai tisztek jelenléte a nyugtalan vidékeken nemcsak megakadályozná a csapatok esetleges kihágásait, hanem az egész lakosságot megnyugtató és a külföld iránt általános bizalmat keltene. A szándék végrehajtása azonban nehéz.

Konstantinápoly, ápr. 11.

Ma délelőtt két albán katona nyitott kocsiból a preai uton néhány revolverlövést tett, de senki sem sebesült meg. Az eset izgatottságot keltett ugyan, de jelentősége, így látszik, nincs.

Konstantinápoly, ápr. 10.

A szultán ma a szelámlik után kihallgatáson fogadta Wangenheim báró német követ-ségi tanácsost, a ki a nagykövet betegsége alatt az ügyeket intézi, továbbá Lahovary románai és Gesov bolgár követet és Pottin görög követési titkárt. Az orosz nagykövetségen csöndes rekviemet mondták Scserbináért. A szombaton tartandó ünnepies istentiszteleten jelen lesz az egész diplomáciai testület.

A nemzetiségi kérdés.

A nemzetiségi kérdésben végig járta az ország törvényhatóságait Nyittravármegye felirata, a mely ébresztő volt arra, hogy védekezzen a magyarság a nemzetiségek terjeszkedése ellen.

E tekintetben nem a népszámlálás adatai, hanem a napról-napra látható tények győztek meg bennünket, hogy szükség van a védekezésre.

Még élénk emlékünkből van, hogy a nagy Bihar megye egyik b. e. alispánja nyíltan hirdette a megyei székházban, hogy Bihar megyében nincs oláh kérdés.

Hittünk, megnyugodtunk benne, s alig jött két holdfogyatkozás és Belényesben letépték és sárba tiporták a magyar nemzet legszentebb szimbólumát, a nemzeti zászlót.

Azóta is fájdalommal látjuk, hogy az országban a nemzetiségi tulzók ellenségnek tartják azt a fentartó elemet, amely többségével, politikai fensőbbiségével, erejével, intelligenciájával ezer év óta fentartója a hazának.

A hazában élő nemzetiségek becsületes érzést és tiszta politikájú vezetői nem is utaznak azon, hogy félrevezessék a haza nemzetiségi lakosságát, csak a zavarosban halászók akarnak mindig újabb és újabb sérelmeket felfedezni.

Ezeknek kell utat vágni igaz, becsületes, de kérlelhetlen igazsággal.

A napról-napra feltörő hamis, lelketlen izgatás még mindig sok embert eltántorít ettől a földtől, mely végre is nekik éppen úgy hazájuk, mint az államfentartó magyarnak.

Nyittravármegye hazafias közönsége felirattal fordult a képviselőházhoz, nem a magyar

nemzetet kiegészítő nemzetiségek ellen, hanem azok vakondmunkájának megbénítására, akik nem akarják belátni a magyar nemzet igazát.

Nagyvárad város közgyűlése elhatározta, hogy Nyittravármegye közönségének feliratát pártolja s a város feliratát dr. *Istvánffy* István I. aljegyző készítette el, a kérdés beható tanulmányozása után készítette el.

A feliratról közöljük a következő részt:

Sok megpróbáltatás után a magyar törvényhozás a magyar nyelv érdekében meghozta az 1792. évi VII. t. cikket, a melyben kimondatott, hogy a magyar nyelv az iskolákban kötelező tantárgy legyen, majd az 1805. évi t. cikkben a megyei felterjesztéseknek a magyar nyelven való intézését biztosította, meghozta továbbá a magyar nyelv érdekében az 1836. III-ik, az 1840. évi VI-ik és az 1844. évi II-ik t. cikket, a nemzetiségi egyenjogúságot az 1868. évi XLIV. törvény-cikkben mondotta ki s végül az 1879. évi XVIII. t. cikkben a magyar nyelv tanítását a népoktatási intézetekben kötelezőleg elrendelte.

A fenebb említett történelmi tények és a magyar nemzetnek a nemzetiségek iránt tanúsított engedékeny politikája hozták létre, hogy a magyar állam területén különböző nemzetiségek vannak, s hogy a nemzetnek nemzetiségi propaganda ellen kell küzdeni.

Habár a statisztika szerint a magyar faj a legnagyobb szaporodást mutatja és a magyar nyelv terjedése is növekedőben van, mindazonáltal nem hagyhatjuk megjegyzés nélkül azon körülményt, hogy a statisztika szerint a magyar nép ott terjed legjobban, a hol a magyar faj nagyobb számban él és a városokban, míg a nemzetiségi vidékek egyes helyein a nemzetiségek visszaszorítják a magyart.

Ezen nemzetiségi előnyöknek az elérése részben annak tudható be, hogy a nemzetiségek geográfaiilag a külföldön lakó hasonló fajbeliekkel érintkezhetnek s ezen fajbeliek a nemzetiségek törekvéseit előmozdítják.

A nemzeti eszmének leghatalmasabb terjesztői a népiskolák. Az ezen intézetek által a fogékony fiatal lelkekbe öntött érzés és szellem olyan, a mely az egész életen keresztül megmarad és a szivekből ki nem irtható.

A felterjesztés kiterjeszkedik a hirlapirodalomra is a következőkben.

Ha figyelemmel kísérjük a hirlapokat, mint a kultúra egyik fontos ágát, a következőket látjuk: 1901-ben Magyarországon 1402 különböző lap jelent meg, ebből magyar 1008, nem magyar nyelvű 394.

Külföldről érkezett az országba 1901. évben összesen 2572 hirlap, ebből legtöbb (1770) német és (215) cseh, vagyis 1008 magyar nyelven megjelenő hirlappal szemben 2966 idegen nyelvű hirlap áll. Tehát az eszmék, a gondolatok leghatalmasabb terjesztői a hirlap között majdnem háromszor annyi az idegen, mint a magyar nyelvű, ami minden esetre azt mutatja, hogy a nemzetiségek nagy számban élnek az országban s magyar nyelvtől idegenkednek s mintán az idegen hirlapok egyrésze gyakran ellenséges indulattal viseltetik a magyar nemzet ellen, ezeknek a veszélye könnyen belátható.

A nemzetiségi mozgalmak a legújabb korban indultak meg.

Régebben a magyart és az itt lakó nemzetiségeket ugyanazon eszme, ugyanazon érzés, a közös haza jóléte, boldogulása hatotta át.

A törökök elleni harcokban az ország más ajku népfajai mind ott vannak a harcoló magyar mellett. A török csatatereteken a magyarral együtt vérzik a tenger melléki horvát, a szlavoniai illér, a szerémségi szerb, a szörény-ségi román. A kurucz csatatereteken a tótok,

ruthének, a bányavárosi szászok, mindenüvé követik Bocskayt, Bethlent, Rákóczyt.

Ma azonban a nemzetiségi izgatók a külföldi fajrokonok által támogatva szembe állították a nemzetiségeket a magyarral.

A nemzetiségek törekvései mindenek előtt a tanítóképzésben s az iskolákban kivált a népisiskolákban nyilvánulnak. Törekvésüket lapokban, különösen a külföldi kedvezőtlen itéletre hangolják a magyar nemzet ellen. Törekvéseik megkönnyítésére szolgálnak, hogy az országban nagyban és egészben egy tömegben laknak: továbbá hogy geográfaiilag a hason fajú idegenekkel szomszédságban vannak, velők szellemi összeköttetésben állanak, sőt azok őket törekvéseikben anyagilag is támogatják, és érdekükben szövetséget, egyesületet alakítanak, hogy az eszmét terje szék. A nemzetiségi törekvéseket röpiratok, könyvek útján terjesztik, a melyekkel a nemzetiség által lakott vidékeket elárasztják. Egyletek, egyesületek, gyűlések, bankok és pénzintézetek alapításával szoleálják a nemzeti propagandát. A haza földjének a vásárlása is azon szabály által vezérelve, hogy akié a föld, azé a haza, a nemzetiségi törekvése következménye stb.

Mindezek oka részben a magyar nemzet túrelmes engedékeny politikája.

Tudjuk, hogy ezen törekvésekkel szemben a melyek napról-napra jobbau terjednek, egyedül a törvényhozástól nem várhaunk mindent. A magyar társadalom segítő actiójára van szükség, hogy a nemzetiségi izgatások megfékeztesse és az ország minden polgára a szeretett magyar haza érdekében fejtsse ki erejét.

Látva a nemzetiségeknek szabad működésüket, az uralkodó magyar nemzet ellen irányuló törekvéseiket, szükségesnek tartjuk, hogy a magyar országgyűlés mélyen tisztelt Képviselőháza a nemzetiségi viszonyok rendezését tűzze ki elsőrendű feladatává.

Az emberi természeti jogok tiszteletben tartása mellett szükségesnek véljük, hogy a magyar nemzeti eszme a köztudatba átmenjen.

Ebből folyólag elsőrendű feladatnak tartjuk, hogy az állam a tanítóképzésre, az iskolák szellemi vezetésére a magyar nyelv tanítására, a nemzetiségi czélt szolgáló vallási gyűlésekre a nemzetiségi vidékeken létező egyletek, egyesületek működésére, a gyűlésekre, a külföldi hirlapokra, röpiratokra és könyvekre szigorú ellenőrzést gyakoroljon. Továbbá szükségesnek tartjuk hogy az állam a külföldiek szemmel tartására a nemzetiségi izgatók szigorú megbüntetésére, az államra veszélyes idegeneknek az ország területéről való kintasítására, az eddigieknél kiterjedtebb jogot nyerjen, továbbá, hogy a magyar hazafias közművelődési intézeteket erkölcsi és anyagi támogatásban részesítse, a nemzetiségi vidékeken nagyobb területeket vásároljon és azokra helyes és okos szerű gazdálkodási rendszer behozatala mellett a magyar nép áttelepítését előmozdítsa, sőt hogy a telepítés activ szélesebb alapon folytatható legyen, az állam ruháztassék fel azon joggal, miszerint nemzeti szempontból telepítési czélokra kisajátítás útján is területeket szerezhessen.

Ezek volnának nagyjában azok a tevékenységek, a melyek a magyar nemzeti állam kiépítése és megizmosodása a magyar nemzeti szellem terjesztése érdekében első sorban megvalósítandók volnának.

Mélyen tisztelt Képviselőház!

Jelen feliratunkkal nem az volt a célunk, hogy a Mélyen tisztelt képviselőház előtt, a nemzeti állam kifejtésének és megerősítésének, a nemzeti eszme és a magyar nyelv terjesztésének szükségét hangoztassuk és irányelveket szabjunk, mert a mélyen tisztelt Képviselőház ezeket mind igen jól tudja, hanem csu-

ÖZV. JÜNGLING JÓZSEFNÉ

állandó nagy raktára

varrógép, kerékpár, alkatrész- és felszerelésekben

NAGYVÁRAD, Fő-utca (Bazár-épület).

Nagy választék **acetylén lámpa, lég-tömítő és gummiköpenyben** stb. Szakszerűen berendezett **NAGY JAVÍTÓ MŰHELY.** — Emalírozás, nickelezés és bármilyen javítások pontosan és jutányosan eszközöltetnek.

Carbit napi árban!

A legjobb gyártmány Rössler és Jauernig Ausztria, Seidl- és Neumann-féle **kerékpárok**

vannak állandóan dűs raktáron.

Becses pártfogást kérve, vagyok kiváló tisztelettel

207.

ÖZV. Jüngling Józsefné.

pán reá akartunk nagy vonásokban mutatni azon nemzetiségi törekvésekre, a melyek az előbb említett cél elérését akadályozták és a mely törekvéseknek elhárítása sürgős és elsőrendű állami feladatot képez.

Mindezeknél fogva tisztelettel kérjük a Mélyen tisztelt Képviselőházat, miszerint Nyitra vármegye közönségének a nemzetiségi viszonyok rendezése tárgyában kelt feliratát különös figyelmébe venni méltóztassék.

Dr. Istvánffy István,
I. aljegyző.

A gyermekvédelemről.

Írta: Dr. Személy Kálmánné.

Jött végre egy század, melyet a gyermekek századának lehetne nevezni. Az emberiség jobb szelleme, mely előbb már védelmébe vette az utszéi fákat, az erdők madarait, a börtönök lakóit, — kiterjesztette védőszárnyait a gyermekek fölé. Megesett az emberiség szíve az ártatlanok, tehetetlenek ezredéves szenvedésén s megrettenve ezen szenvedésekből eredő pusztulásán az emberanyagnak: megkezdte a gyermekvédelem nagy munkáját.

Igazán sok ezredéves mulasztás terhe nehezül a gyermekvilág vállaira. A rohamos haladás erőfeszítései terhelik az öröklésnél fogva az idegzetét; az erkölcsök hanyatlása nem egy betegség csiráját oltja vérebe még születése előtt; azután nagyon is korán rázudul az élet, lerontják idő előtt gyermekálmait, elszedik tőle játékaikat, sokszor még törékeny szervezettel nehéz munkába állítják s pusztul a gyermekvilág, mielőtt még leszedhette volna a kikelet virágait; erőtlentül kidőli egy-egy új nemzedék, mielőtt még átélhette volna az előbbi nemzedéktől a civilizációra ráváró feladatait.

Hát ideje volt, hogy föltámadjon a gyermekvédelem geniusa s világra szóló munkát kezdjen.

Föltámadt Európa nyugatán s nagy hullámokban terjed kelet felé, mint maga a kultúra, mint maga a krisztusi szeretet, mely az ő leg-tisztább forrása. S a nagy munkára nemzetek, világrészek szövetkeznek. 1896-ban Franciaországban tartották az első nemzetközi gyermekvédő kongresszust s 1899-ben nálunk Budapesten gyűltek össze a világ minden részéből a gyermekbarátok. Azóta mindenfelé sok történet a gyermekek védelmére.

Csak természetes, hogy nálunk Magyarországon, hol 160.000-rel több gyermek hal meg évente, mint más hasonló népességű országokban, — nagy hullámokat ver a gyermekvédelem mozgalma. Városok, községek, magánosok és testületek, valamint az állam szívesen áldoz a szegény gyermekek javára. Milliók gyűlnek össze s megnyílnak egymásután a gyermekvédelem intézetei: bölcsődék, óvodák, nevelőintézetek, gyermekmenhelyek, gyermekórházak és szanatóriumok, gyermekotthonok, internátusok, szünidei gyermektelepek. S az anyagi áldozatokkal vetélkedik a gyermekvédők szellemi munkája. Írók és művészek, üzletemberek és államférfiak, bölcsészek, paedagógok és jogtudósok állanak sorompóba s vitáznak, vetekednek a gyermekek ügyeinek, jogainak javára. Már két éve, hogy megalkották a menhelyekre vonatkozó törvényt s csak most a husvétot megelőző hetekben tartott a miniszterelnök ankétet, melybe az állambatalom tényezőin kívül a társadalom szerepvivőit, meg a jótehető nőgyesültek vezetőit is meghívta, hogy érdemlegesen alkossa meg az általános gyermekvédelemre vonatkozó szabályzatot.

Mind fölemelő munkái az örök szeretetnek... És mégis, nézzünk körül az ünnep esend-

jében: boldogabbak-e ma gyermekeink, mint azelőtt?

A gyermekjótékonyok sok szép intézménye enyhített bár a gyermekszervenésen, de ki nem írhatta. Nagyon kevés beteg gyermek fér az eddig felállított gyermekórházakba, a létszámhoz képest csak kevés elhagyott, elzülött gyermeknek nyújtanak menedéket az internátusok, otthonok, menedékházak, sőt még az óvó- és iskolaköteles gyermekeink sem férnek be meglevő intézeteinkbe. Hány száz, hány ezer gyermek marad gondozás, ruha, élelem nélkül és hány bántalmazott gyermek van széles e hazában. A szeretet munkája talán felét sem merítette ki a gyermeknyomorúság tengerének.

És sokszor nem az apátlan-nyátlan, elhagyott gyermek szorul védelemre; milyen sokat kellene védelmezni saját szülőjével szemben!

A tudatlanság és babona, az egészségi szabályokban való járatlanság vagy azok semmibe vevése, a szülői szeretet hiánya, vagy a szülői szeretet tultengése mennyi életre kiható testi-lelki szenvedést szül a gyermekvilágban, mutatja a gyermekbetegség és gyermekhalandóság szörnyű statisztikája.

Az elhagyott, árva gyermekeket csak befogadják már maholnap a menedékházak, de a romlott, iszákos, lelketlen szülők szegény gyermekétől senki sem veszi el az éhséget, az ütlegetést, a véletlen és szándékos halálos veszedelmet, a koldusbotot. A kik rászólhatunk a lelketlen fuvarosra, ha kegyetlenül ütlegetli a lovát: nem szólhatunk semmit, ha egy gyermek fájdalmas jajkiáltása hangzik ki a zárt ablakon, ha fáj is a szívünk. Franciaországban és Svájcban a korhely, züllött szülőktől elveszi az állam a gyermekeket. Angliában a társadalom maga örködik a gyermek fölött. Bárki közbeléphet, ha gyám vagy szülő bántalmazza a gyermeket; de nálunk tisztelik az egyéni szabadság szentségét, ha gyermekéletbe kerül is.

Pedig nálunk, hol a gyermekkérdés szoros kapcsolatban van a nemzet fennmaradásának kérdésével; nálunk nagyon elkélne az a francia rendszer, mely talán végleg megszüntetné a gyermekek koldulását is. Itt nagyon sok a gyermekkoldus, nincs pedig szörnyűbb látvány a kolduló gyermeknél, melyet nem is volna szabad egy civilizált államban megtűrni. A kóborló, kolduló gyermekek csapata nemcsak mélyesleges részvételt, hanem félelmet is gerjeszthet. Magában hordja a jövő társadalom veszedelmeit. Azok a gyermekek sohasem éreztek szeretet, felnőve gyűlölni fogják a társadalmat s vesztére törnek majd.

És majdnem ilyen veszedelmek a társadalomra a tultengő szülői szeretet melegházában felnőtt gyermekek. Ha a szülő mindent megszerez a gyermeknek, a mit szemé-szája kíván s nem biztosítja, hogy azokat a javakat, melyek élvezetéhez a gyermek hozzászokott, ha felnőtt, vagy munkájával vagy örökségével megszerezhesse: akkor a gyermeke erőszakkal fogja azt elvenni onnan, a hol éri s rossz utra tér, vagy ha erkölcsi alapja van, elpusztul a megszokott javak nélkülözése közben. Bizony az ilyen majomszeretethen nőtt gyermekek közül majdnem annyi sikkasztó és gonosztevő kerül ki, mint az ütleget, bántalmazott, kóborló gyermekekből.

Ebben az irányban sok mulasztás terheli a társadalom intelligensebb osztályait. Még most is nagyon kevesen tudják nálunk, hogy a gyermeknevelés a világ legnehezebb tudománya s a gyermeket játékosan tekintik. Anyák, nagynénik, nagynénik becéző szeretete nem neveli erőssé, ellenállóvá a gyermek szervezetét, nem nevel szilárd jellemet, nemes lelkületet, a

mire a családnak, a hazának, önmagának a gyermeknek szüksége van; hanem elpuhult, satnya testű, önző, rideg lényeket, kik nem tudnak örülni az élet apró örömeinek, s talán annyira sem találják meg az életben boldogságukat, mint azok, a kik nélkülözésben, szeretetlenségben növekedtek.

Nem a felnőttek érdeke vagy gyönyörűsége az irányadó a gyermeknevelésnél, a gyermekvédelemnél, hanem a gyermek jövő boldogsága, melynek biztosítéka a jól megvédett, megedzett, de még inkább a minden káros befolyástól jól megvédett lélek.

És ha meggondoljuk, hogy a mai anarchikus, erkölcstelen, vallástalan korban milyen nehéz a gyermekvédelem utóbbi feladata: megbotránkozással gondolunk a gyermekvédelmi ankét egyik szocialista szereplőjére, a ki a gyermekvédelem szabályzatából kihagyni javasolta a »vallásosság« szót. Már a gondolat is szörnyű bűn a gyermekek ellen, mintha lehetne erkölcsösség vallás nélkül, mintha meglehetne védeni a gyermek lelki boldogságát vallásosság nélkül.

Szerencse, hogy a gyermekvédelem szent ügye olyan igazi apostolra talált a miniszterelnökben, hogy akik az országos gyermekvédelem ügyét vezetik, át vannak halva ezen ügy magasatos céljaitól.

De nem elég, ha miniszterek, országnagyok, írók és művészek, nagy emberek és jószágos asszonyok szövetkeznek a nagy cél elérésére: meg kell mozdulnia az egész emberiség szívének. Teljék meg ez a nagy szív mélyesleges részvétellel, áldozatkész szeretettel az ártatlan, tehetetlen gyermekek ránt, hogy helyrehozzuk a sok vétket, mit Herodes előtt és Herodes korától kezdve a gyermekekkel szemben elkövettünk; mozduljon meg az egész emberiség szíve, hogy mindent, hol ember él falun és városban, hegyen és völgyön, az utcán és a házban, az iskolában és a társaságban, a csendes tüzhelyen és népes gyülekezeteken meghozza virágait a gyermekvédelem s legyen ez a század igazán a gyermekek százada.

A felső kereskedelmi iskola tanulmányutja Budapesten.

A nagyváradi felső kereskedelmi iskola az elmúlt nagyhéten dr. Kovács S. János, Kun Gyula és Nyilassy Károly tanárok vezetésével tanulmányi kirándulást tett Budapesten.

A tanulmányutban 36 növendék vett részt. Velük voltak Bodnár János és Balogh Károly közs. isk. tanítók, Marschand Ödön újságíró és Eliás Márton s. tanár is.

A kiránduló társaság vasárnap este érkezett Budapestre, a hol a VIII. kerületi polgári iskola kiküldöttje fogadta őket s kalauzolta szállásukra a VIII. kerületi polgári iskolába, melyet a főváros tanácsa rendeztetett be számukra.

A társaság zajos ovációk közt vonult szállására. A vasárnapi Budapest tüntető küldötségek nézte őket a katonai javaslatok ellen és élénk ovációkban részesítette.

A vasárnap este az Andrássy-uton tett sétával ért véget.

Hétfőn a magyar nemzeti muzeum összes osztályait tekintették meg ifjaink, majd a légszuszgyárat, az országházat és a Kuria épületét nézték meg a nap folyamán, az estét pedig a Nemzeti Színházban töltötték.

Kedden az újpesti gyapotfonó és szövőgyárat, a budai hajógyárat, a Goldberger-féle

képfestő gyárat s a Ganz-gyárat nézték végig; este résztvettek a »Bob herceg« századik előadásán a Népszínházban.

Szerdán a magyar tudományos akadémia, Buda és a királyi várpalota, Mátyás-templom, Zsolnai majolika gyár és a Flóra gyertya-gyár megtekintése volt a program. Este az Urániaszínházban végignézték Egyiptomot.

Csütörtökön a kőbányai polgári serfőző-gyár látta vendégül a kirándulókat, innen a Kerepesi-temető nevesebb sírjait megézni mentek, hol **Bodnár** János intézett hazafias, szép beszédet az ifjúsághoz, a Kossuth Lajos sírhantja mellett. A theologiai muzeum és az összes szobrok megtekintése után csütörtök éjjel hazaérkeztek.

Az ifjakat mindentűt lekötő szívélyességgel fogadták és kalauzolták s a mi bántóan érintette őket, az az volt, hogy a magyar fővárosban oly sokan nem tudnak magyarul. Csaknem minden helyen német kalauz volt, a ki még csak töredezőve sem beszélt a magyar nyelvet; ez bizony mélyen elszomorító jelenség s tanulságul szolgálhat híres fővárosoknak.

A tanulmányról a résztvett növendékek az ifjúsági egyesület közelebbi gyűlésein fognak tüzetesen számot adni.

A jövő évre Velence, Trieszt és Fiume megtekintése van tervbe véve.

Hogy mennyire üdvös egy ilyen tanulmányt s hogy a dolgok közvetlen szemlélete egész kötetek áttanulmányozásánál sokkal többet ér, azt érzi mindenki, ki egy ilyen tanulmányban részt vett. S így csak elismerés illetheti az intézet vezetőségét, aki az ifjaknak ilyen anyagilag is előnyös s eredményekben rendkívül nagy fontosságú utakon szerzett tapasztalatok szerzésére alkalmat és módot nyújt.

(rs.)

Válasz Tisza István grófnak.

Tisza István grófnak választóihoz intézett nyílt levelére, melyben elítéli az ellenzék küzdelmét és az obstrukciót, az *ugrai* kerület ellenzéki választóinak megbízásából *Szokolý* Tamás a grófnak intézett nyílt levelében válaszol.

Ebben a többi közt a közös vámterületről ezeket írja:

Méltóságod azt mondja, hogy sokszor beszélgetett már választókerületével az ugynevezett kiegyezésről, az önálló vámterületről!

Tudja-e méltóságod, mi a véleménye kerületének arról, hogy mi előnyösebb gazdasági kérdés: a külön vámterület vagy a közösség Ausztriával? Tudja méltóságod, hogy mi a véleménye a kerületnek, az országgyűlési szabadelpártáknak ebben a kérdésben elfoglalt álláspontjáról?

Csatlakozik a nemzet véleményéhez, amely több mint száz szabadelpártai képviselőt azon kijelentésére választott meg a múlt általános választásokon, hogy elmozdítja az önálló vámterület eszméjét! A Méltóságod kerületének nem kell a közös vámterület, nem látja annak a nyílt levélben kifejtett gazdasági előnyeit! Nem várja tőle az ország boldogulását, a nemzet gazdagodását! Hanem látja, hogy a nemzet ipara és pedig sem mezőgazdasági, sem egyéb ipara az ausztriai ipar zsibbasztó

nyomása alatt kifejlődni, megerősödni nem tud! Látja, hogy a vivmányokként kikürtölt mezőgazdasági vámok emelése mily óriási módon fel fogja szűkíteni összes nyereszterméneink s állataink árát s ennek nyomán látja, hogy egyes egész néposztályok, amelyek eddig is alig tengették életüket, mint zsongorítják össze minden szükségletüket; minden fogyasztásukat! Látja, hogy a magas mezőgazdasági vámok folytán mennyire fog emelkedni — Ausztria nyeresztermelése s hogy ennek következtében a magyar gazdának magas áru termése az eddiginél is kisebb vásárlót talál Ausztriában, ha ugyan nagyobbresze a nyakán nem marad! És látja azt, hogy a közös vámterület a magyar önállóság elakarására való a külföld előtt, amelynek Magyarországot, mint a Gesamt-Monarchia egyik tartományát feltüntetni bizonyos körök legbuzgóbb feladata! Mindezt látja és tudja az ön kerülete, nemes gróf ur s így közös vámterületből s a kiegyezésből nem kér!

A katonai kérdésekről így ír a nyílt levél: Jól tudja a nemes gróf választókerületével együtt, hogy a hadsereg, a melynek létszámát emelni akarja, sem nyelvben, sem szellemben, sem nemzeti érületben, sem történelmi mul-ton alapuló lelkesedésben, sem jelvényében, de mondhatni, hogy jóformán, még tagjaiban sem magyar! Tehát Méltóságos Ur! Az ön kerülete ennek a hadseregnek a szaporítására sem vért, sem pénzt áldozni nem kíván s azoknak a hazafiaknak, akik törvényes eszközökkel a szaporítást megakadályozni törekednek, a nemzet hálájára méltó áldásos munkáját épen nem tartja a nemzet megpecsételt alkotmánya ellen intézett könnyelmű és gonosz merényletnek, erőszakosságnak és jogtalanságnak, — de az ellenkezőjét, amire Méltóságod vállalkozik, igenis annak!

Vállalkozik arra Méltóságod, hogy egy nyelvben érületben, lelkesedésben, szellemben és jelvényekben magyar hadsereg létesülését előmozdítsa?! Ha igen, ugy maga mögött találja egész választókerületét, amely sokkal több vért és pénzt képes áldozni, mint amennyit most kívánnak tőle, hogy ha az egy ilyen hadsereg szükséges! Ha nem, ugy mint hivatkozik a nemzetre, amely nemzet igazi képviselőitének állítólagos többsége a nem magyar hadseregére vért és pénzt áldozni kíván! Hol van a nemzetnek ez az igazi többsége?!

UJDONSAGOK.

Resurrexit!

A legcsodálatosabb és legfőlségebb misztérium emléktünnepét üli a keresztény katolikus világ. A megfeszített Istenember, a keresztján kinhalált halt Üdvözítő dicsőséges feltámadását ünnepli az egyház. Nincs szebb, nincs magasabb, nincs örvendetesebb ünnepe ennél sem a iféle vallásfelekezetnek. Méltán tartjuk és üljük meg ezt a két napot ugy, mint legnagyobb ünnepünket. Mert mikor megkondul minden harang, mikor ünneplőbe öltözött ájtatos hívők töltenek meg zsufolásig minden templomot és mikor minden szív örömtől dobban, minden ajak benső imát rebeg, akkor hódol, meghajlik és leborul annyi millió keresztény a minden bűnöst megváltott Jézus Krisztus előtt. Tulszárnyalja a mi gyarló elménket az a főséges, isteni csoda, a melyet közel kétezer esztendeje látott a Szentföld; szemünket szinte elvakítja ez a roppant fényesség, mely a megdicsőült, halottaiból föltámadt Megváltót

környezi és környezte, de mindannyiunk megjobbítóját, mesterét és megnemesítőjét imádjuk benne boldog hittel, zavartalan benső örömmel.

A megváltás dicső művét befejező ezen fényes momentum boldog emlékére gyuljon sziveinkben hála, imádat és nagy, nagy öröm. Ember volt, mert meghalt; Isten volt, mert föltámadt, istenember volt, mert minket, gyarló bűnösöket váltott meg az örök életnek, a menyországoknak. — Resurrexit!

Tegnap délután, illetve este, a feltámadás ünnepélyét, a kedvezőtlen idő daczára, nagy egyházi pompával tartották meg az összes templomokban. A körmenetek az eső miatt elmaradtak, s a magasztos ünnepély a templomokban ment végbe.

A székesegyházban *Radnai* Farkas felszentelt püspök végezte az istenitiszteletet.

A premontrei rend templomában *Dencs* János tb. kanonok, a Szent László templomban dr. *Vucskics* Gyula plebános segédlettel tartották meg az előirt szertartásokat.

A többi templomokban is nagy közönség volt jelen a feltámadás ünnepélyén.

Ma, husvét vasárnapján d. e. 9 órakor a székesegyházban *Radnai* Farkas felszentelt püspök ünnepélyes szentmisét czelebrál s az Evangéliumkor *Fetser* Antal kanonok szent beszédet tart. A premontrei rend templomában husvét vasárnapján nem lesz szent beszéd, hanem reggel 7 órakor, 9 órakor s fél 12 órakor szent misék tartatnak. Ünnepe másodnapján 9 órakor *Kovács* József segéd lelkész prédikál. — A Szent László templomban ünnepe első napján a 9 órai szent mise előtt dr. *Vucskics* Gyula plebános szent beszédet mond. Ünnepe másodnapján *Pálffy* Béla főreáliskolai hittanár mond szent beszédet. — A váradvelencei plebánia templomban ünnepe első napján *Gábríely* Lajos plebán s tart ünnepi hitszónoklatot.

A Katholikus Szabad Liceum zárünnepélye.

Büszkén tekinthet vissza a Katholikus Kör az idei szabad liceumi előadások sorozatára. Ha a tavalyiak felkeltették a nagy közönség érdeklődését a kör iránt, akkor az idei előadásoknak nagy érdeme, hogy ezt az érdeklődést nemcsak fenntartották, de még fokozták is.

Egyre jobban bővült az a diszes névsor, mely a katolikus szabad liceumi előadások szereplőit foglalja magában. Most már büszkén mondhatja a Katholikus Kör, hogy a felolvasó asztal, a zongora vagy hegedű előtt nemes versenyben s egyesítette városunk keresztény társadalmát először, egyházat és világot, katonát és polgárt, hölgyeket és urakat egyaránt. Es ebben a nemes versenyben egy nyertes van: a közönség, mely igazán értékes élvezetbe jutott a katolikus szabad liceumi előadások által a tél folyamán.

Ezzel aztán még szorosabbra fűződött az a viszony, mely a nagyváradi közönséget a katolikus körhöz fűzi. Olyan előkelő és nagy számú közönséget, főleg hölgyközönséget sehol

K i t ü n ő s a j á t t e r m é s ü b o r o k

kaphatók lakásonon üvegezten a következő árakon:

144

	1 liter	0,7 liter	0,5 liter
1. Új (palack nélkül) — — —	frt 32 kr.	frt — kr.	frt — kr.
2. O. asztali, n.-váradi, fehér — — —	40	—	—
Finom fajborok:			
(palackkal)			
3. Kadarka, vörösbör, ménesi — — —	1	90	65
4. Cabernet, vörösbör — — —	1	10	70
5. Sauvignon, fehér csemegebor — — —	1	20	10
6. Ménesi aszú, vörös — — —	2	50	—

Hogy finom *fajboraim* a n. é. közönség részére könnyebben hozzáférhetőek legyenek, a 3., 4., 5., 6-os számú fajokból 7-10 és 5-10 literes üvegekben *Új POPPER JÓZSEF* ur kereskedésében bizományi raktárt tartok, a hol is a jelzett boraim ugyanazon árában kaphatók, mint nálam.

10 üvegen felül megrendelést házhoz is szállítok. Saját termésű törköly-pálinka és cognacomat is áruba bocsátom

Molnár Lajos

Schlauch-tér 18. sz.

Telefonszám: 604.

sem lehet látni városunkban együtt, mint a minőre a Katolikus Szabad Liceum rendezése minden egyes előadás alkalmával igaz hálával tekintett.

E hálának adja jelét a kör, mikor szombaton, f. hó 18-án előadásait fényes zártonne pélylyel rekeszti be. A zártonnepély részletes programja a következő:

1. *A társadalom harmóniája.* Szónoki beszéd, tartja: *Pálffy Béla.*
2. Isolden's Liebes-Tod. Wagnertől, *Liszt Ferencz* átíratában. Zongorán előadja *Mihály-házy Margit.*
3. *Velence galambjai.* Verses elbeszélés, írta és felolvassa dr. *Krüger Al. dár.*
4. *Petőfi a Hortobágyon.* Melodráma *Váradi Antaltól.* Szavalja *Péterffy Elemér,* zongorán kíséri *Pekanovits Margit,* hegedűn *Frankó Sándor.*
5. Dalok. Írta *Bátky Endre.* Eneki *Krüger Jenő,* zongorán kíséri *Bátky Endre.*
6. *Elnöki zárszó.*

A zártonnepély a főgimnázium disztermében, szombaton, f. hó 18-án fog megtartatni. Kezdődik pontban este fél hatkor. Belépti jegyek válthatók az ünnepe napján 1/5-től kezdve a pénztárnál, addig pedig mindennap a *Tiszántul* kiadóhivatalában, este a szerkesztőségben is.

Ülőhely és karzat ára 1 korona. állóhely 60 fillér.

TAJEKOZTATO.

Régészeti és történelmi múzeum (Schlauch-park) nyitva mind a vasár- és ünneppnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 8-5-ig 10 kr-ért. Kedden és csütörtökön d. u. 8-6 óráig 20 kr-ért. Más időben 50 kr.

- Apr. 18. Kath. Szabad Liceum zártonnepélye.
 April 19. A biharmegyei nőegylet közgyűlése d. u. 4 órákor.
 April 19. A tisztviselők Otthonának közgyűlése d. u. 4 órákor.

* **Husvétli számunk.** A feltámadás dicső ünnepeire ünnepi számmal, a rendesen jóval gazdagabb tartalommal kopogtat be lapunk olvasóihoz. Mindenek előtt kiemelendő husvétli külön mellékletünk. Ezt a tavaly oly általános tetszést nyert kisebb formában, külön, finomabb betűkkel, finom papírra nyomattuk, úgy hogy már külső kiállításával is megnyeri az olvasó tetszését. Azonfelül úgy ide, mint az főlapba lapunk külső és belső dolgozóitársai érdekes és értékes cikkeket írtak, úgy hogy husvétli számunk nemcsak külső kiállítás, hanem belső érték dolgában is kiállja a versenyt a fővárosi lapokkal is. A főlap és a melléklet összesen 32 oldalra terjed s a következő nagyobb közleményeket tartalmazza:

Husvétli ajándék; elbeszélés *Ember Györgytől.*
Lázár Miklós verseiből: *Ebredj nemes harag . . .* A pénz használata.

Gróf *Hardeck Ferdinánd* kivégeztetése;
Lakos Lajostól.

Istenek alkonya; költemény *Dr. Krüger Aladártól.*

A levél; költemény *Szentessy Gyulától.*
 Még sem lett báróné; elbeszélés: *Kontur Bélától.*

Hóvirágok, Vásárban; költemények *Duka Akostól.*

Képeddel . . .; költemény *Kiss Sándortól.*
 Kendy Ilona; elbeszélés *Deér-től.*

A vén barangozó; költemény *Hajós Izsóttól.*
 A győzelem ünnepeire (vezérczikk) *Dr. Helvey Lajostól.*

A czilinder; tárcza *Kincs Istvántól.*
 A gyermekvédelemről; értekezés özv. dr.

Személy Kálmántól.
 Róka hajsza; *Kacvinszky Andortól.*
 A váltó; elbeszélés *Szabó Ilonától.*

* **A hitélet emelésére.** Nemes törekvésüknek és buzgóságuknak szép jelét adták a békéscsabai ág. ev. *Rudolf* főgimnázium róm.

katb. ifjai. Az intézet derék zenetanárjának *Irsa Józsefnek* szakavatott vezetése mellett betanolták *Palaestrina* négy szólamu *Miserere*-ját s a lamentációk befejezésétől nagyszerűen, nagycsütörtökön és nagypénteken a templomot zsufozásig megtöltött hívek nagy épülésére sikerülten előadták. A szép vállalkozás egyaránt dicséri az ifjakat és mesterüket.

* **Katonai áthelyezés.** *Vidovich Béla* áll. főrealiskolai tanárt tartalékos főhadnagyot, a kit nemrég a kassai honvédegyalozezred tartalékába helyezték át, a honvédelmi miniszter a 37. cs. és kir. gyalozezred tartalékába visszahelyezte.

* **A Múzeum megnyitása.** A váradi múzeum a téli szünet után ma nyílik meg ismét. A váradi mútárlat sok modern képével nagy közönséget vonzott csaknem két héten át. A váradi múzeumban tudvalevőleg nemcsak régiségek láthatók, hanem egész kis modern képtár is, melyben a legújabb irányok is képviselve vannak. Reméljük tehát, hogy a művészet iránt érdeklődő közönség nagy számmal fogja felfedezni a Schlauch-téri muza-templomot.

* **Adókövetési lajstromok közszemlé.** Nagyvárad összes városrészeire vonatkozó, s a kir. pénzügyigazgatóság érvényesítésével ellátott folyó 1903. évi állandó évi fizetés után IV-ed osztályu kereseti adókövetési lajstromok az 1883. évi XLIV. t.-cz. 16. §-a értelmében f. é. ápril hó 14—21-ik napjain át nyolcz napi közszemlére a városi adóhivatal és pedig az I-ső kerület (Olaszi) nézve a 7-ik, — a II-ik kerület (Újváros és Külváros) nézve a 2-ik számú s a III-ik kerületre (Váralja, Velence, Csillagváros és a Hegy) nézve 4-ik számú szobájában azon figyelemzetés mellett tétetnek ki, miszerint érdekelt adókötelesek azou idő alatt, az említett lajstromokban terhésre előírt adót megtekinthetik s az elleni netaláni felszólamlásukat azon adózók, kik ezen adónemmel már az előző évben is meg-róva voltak, a lajstrom közszemlére kitételnek napját követő 15 nap alatt, azok pedig, kik ezzel a folyó évben először rovatnak meg, ezen adójuknak adókönyveskájukba történt bejegyzését követő 15 nap alatt a kir. pénzügyigazgatóságához benyújthatják. A később benyújtott felebbezés érdemi tárgyalás alá nem fog vétetni. Nagyvárad, 1903. évi ápril hó 11. *Városi adóhivatal.*

* **Drága a piac.** Nagyvárad nincs ostrom-állapot alatt, a piacot minden reggel megközelíthetik a vidéki árusok élelmi szert és élő állatokat szállítók — és mégis olyan drágaság uralkodik a nagyvárad piacton, aminek párját egy vidéki városban sem lehet találni. Nagyváradon drágább minden élelmi szer, mint Budapesten. A zöldség, tojás, vaj, tej, hus, aprómarha ára mértéken felül felszökött s hogy a drágaságnak hü képét adjuk, kiírjuk, hogy egy kiló zsir ma 86 krajczár. A mértéken túli drágaságot nyomasztóan érzi az egész város, de különösen a középosztály, a mely kész fizetésére támaszkodik, abból szerzi be napi szükségleteit. Egy öt tagu család, a melynek fentartója 1000—1200 forintot keres évenként, alig tud tisztességesen megélni. A piac 60—70 forintját emésztí fel havonként. Es a tulságos drágaságnak oka a kofák piacti elvételében rejlik. A vidéki kofák, a mint azt már egyszer megirtuk, a kora hajnali órákban formálisan megtámadják a vidékről jövő élelmisszer árusokat és még a vámsorompóknál összevásárolnak tőlük mindent. A hatóság ezzel szemben nem tesz semmit s ezt a tehetetlenséget a hivatalnok, az iparos, a munkás kinosan érzi. A megélhetési viszonyok folytonos nehezülése megindíthatná már egyszer a hatóság szívet s megakadályozhatuák a közpzi kofák ravasz manőverét. Elvégre a lakosaink kiszípolyozásának is megvan a maga határa.

* **Esküvő.** Husvét ünnepe utáni kedden, f. hó 14-én diszes esküvő lesz a prem. rendi templomban. Ekkor vezeti oltárhoz *Fischhof Frigyes* cs. és kir. tartalékos főhadnagy, a Püspökfürdő gondnoka bájos és nagyműveltségű aráját, *Csányi Margitot*, néhai *Csányi László*, az élesdi járás volt főszolgabírójának leányát. Az esküvő, mely igaz boldogságnak lesz biztos záloga, kedden d. e. 10 órákor lesz s a szent szertartást *Fetser Antal* apátkanonok fogja végezni.

* **Felhívás az iparos polgárokhoz.** Az elektro-technikai gyakorlatok és elméleti előadások ápril hó 20-án kezdődnek meg; felhívatnak mindazon iparos polgárok kik, akár a szerelési munkálatok elsajátítását, akár a villamoserő használati és kezelési módját megtanulni óhajtják e hó 16-ik napjáig az ipartestület hivatalában jelentkezzenek. Nagyvárad, 1903. ápril 12. *Bertsey György*, ipartestületi elnök.

* **A kivirult határ.** A legnagyobb festőművészet már megkezdte munkáját és ragyogó, eleven színekkel festi ki a határt. Világos zölden tündöklök a frissen sarjadó vetés, sötétebben, smaragdosabban pompáznak a luczernaföldek, fehér és lilaszin ruhába öltözködtek a gyümölcsfák, sőt a tavasz korai ereje már itt-ott a szőlővenyige csipkés levelét is kiesalogatta. A kegyetlenül kemény tél ugyan sokfelé károkat okozott a szőlőkben, különösen ott, a hol gondos kéz nem fődte el a tőküket, a melyek oly szeretetteljes ápolást kívánnak meg, akár egy kis gyermek. De a tavaszi napsugár csodatevő erővel igyekszik a tél rombolását pótolni. Reménykedve sétálnak a gazdák a barázdák közt, a keskeny utakon, vizsgálódva, milyen termést várhatnak az idén. Persze, nincs az a poéta, a ki azt most megmondhatná; még addig tömérdek aggodalmas órát kell a gazdának kiállani, míg besűrheti a mustot. Mostanában is aggodnak a szőlőbirtokosok eleget, mert ugyancsak csipős reggelekre virradnak s egy pár hajnalon dér is ezüstözte be a határt, a mely meg is dézsmálta gyümölcstermését, de a szőlőben még nem vitt végbe pusztítást. Nemsokára buja paradicsomkert lesz a hegy és megkezdődik a népvándorlás a nyaralókba.

* **Sorsolás.** A *Tanuló sorsjegyek* húzása alkalmával a következő sorsjegyeket húzták ki, amelyekre főbb nyeremények estek: 2484 szám 10000 korona, 118833 szám 5000 korona, 19004 szám 3000 korona, 22709 szám 1000 korona, 28113 szám 1000 korona, 32045 szám 1000 korona, 36436 szám 1000 korona, 118213 szám 1000 korona, 146927 szám 1000 korona, 37489 szám 500 korona, 61664 szám 500 korona, 10478 szám 100 korona, 30012 szám 100 korona, 32626 szám 100 korona, 35295 szám 100 korona, 49037 szám 100 korona, 50944 szám 100 korona, 51994 szám 100 korona, 115229 szám 100 korona, 135675 szám 100 korona, 147291 szám 100 korona értékben. Ezenkívül kihúztak 20 darab 50 koronás, 100 darab 10 koronás és 1000 5 koronás nyereményt.

* **Szemelvény egy felebbezésből.** Egy tót napszamos özvegyének a büntető bíróság kártérítés címén az elítélt vádlottak ellen 1200 koronát ítelt meg. Ezt az összeget a védő képviselte és felebbezésében a következőképp argumentál:

— A tekintetes törvényszék mindössze 1200 koronát ítelt meg. Ez az összeg még egy tót napszamos özvegyének és árvájának is kevés és kevés volna még akkor is, ha állana valóban a közmondás, hogy a tót nem ember.

* **Találtak.** Egy gyermekcipőt, egy darab selymet és 3 vasuti teheráruroló szülő feladó-vevényt, illetve fuvarlevelet. Igazolt tulajdonosaik átvehetik a rendőrség 4-ik számú szobájában.

* **A tigrisektől széttepett hithirdető.** Megrendítő hirt közöl tegnapi számában az A—ny. *Glader* Kosmos atya, az észak-tiroli kapuczinus provinciához tartozó bettiahi és nepali hindu-misszió tagja esett áldozatul nemes hivatásának. A derék pap, ki 1892 óta misszionáriuskodik Bettiában, márczius 16-án Szomeszár hegységen, a Himalája egyik ágán akart átkelni, hogy az ottani misszió-állomáson levő Eppani Roffeiner Jeremiás testvérnek élelmet vigyen. Utja erdőn vitt keresztül, melyből három králytigri rontott rá s a szerencsétlen atyát a szó szoros értelmében darabokra tépték, csak az egyik lábát és hátát találták meg, melyeket aztán márczius 18-án a nép és szerzetes-társainak siránkozásai közben temették el Bettiában. Kosmos atya csak 40 éves volt. Gimnáziumi tanulmányait Bozenban végezte s 1883-ban lépett a kapuczinus-rendbe és Kelet-Indiába távoztáig Nerában buzgókodott.

* **Halálozás.** Egy zseniálisnak induló élet fejeződött be szomorú, méla akkorddal nagy-pénteken a kolozsvári tébolydában. *Rácz* Gyula nagyváradi posta-távirdatisztet váltotta meg hosszú, kinos szenvedéseitől a halál, itt hagyva az élet súlyos keresztjét mélyen sujtott özvegyének. A boldogult egyike volt a legtehetségesebb hivatalnokoknak, a ki nemcsak hivatalbeli nagy szorgalmával, hanem szakbeli irodalmi munkássággal is kitüntette magát. Megnyerő, kedves modoráért szerette, tehetőségért tisztelték és becsülték, a ki csak ismerte s igaz részvételt osztóznak az özvegy mélyeséges gyászában.

* **Angliának híres pázsit-területei** valóban igen szépek; ámde azok sem szebbek, mint Budapest sétátereinek pázsitrészeit és a Margitsziget díszgyepterületei. Ugyan ki ne gyönyörködött volna már ezekben? Egy év hiányzik csupán és akkor harmincz éve lesz, hogy ezen remek pázsitokhoz a fűmagot *Mauthner Ödön* cs. és kir. udvari magkereskedése Budapesten szállítja. Méltán lett oly nagy híre már e fűmagnak, hogy nemcsak a monarchia minden nagyobb parkja részére szállítja az említett ezég ezt a fűmagot, hanem Német-, Francia- és Oroszországból is érkeznek tömegesen rendelések. Most, midőn a pázsitfűmag vetésének ideje elérkezett, jó tanácsot vélünk adni, midőn azoknak, — kik hasonló gyönyörű, üde zöld pázsitot akarnak létesíteni — azt tanácsoljuk, hogy szerezzék be *Mauthnertől* vagy a «Sétatéri» vagy a «Margitszigeti» fűmagkeveréket. 159

* **Agyonütötte a férjét.** Egy turini asszony, Krabeczné férjét ittas állapotban kapával agyonütötte. A csendőrök az asszonyt a turóczi-szt. mártóni fegyházba szállították. Ugyanez az asszony pár évvel ezelőtt szintén ittas állapotban a fiát akasztotta fel, a kit azonban még sikerült idejekorán megmenteni.

* **Katona Mihály versei.** *Katona* Mihály, a városi polgári iskola pedellusa egy kis verses füzetet bocsátott közre, melybe összegyűjtötte alkalmi és hazafias verseit. Az egyszerű ember lelkéből fakadó naiv poemák megérdemlik a közönség pártolását. A csinos kiállítású verses füzet *Széd* Imre papirkereskedő kiadásában jelent meg s egy füzet ára egy korona.

* **Békéltető bizottsági tagok választása.** A nagyváradi ipartestületi betegsegélyző pénztár békéltető bizottsága legutolsó választógyűlésén a szociálisták erőszakoskodásából olyanok is beválasztottak az ipartestületi békéltető bizottságba, a kik nem jogosultak a választásra és beválasztásra. Ez okból a választás megsemmisített s új választás lett elrendelve. Ez alka-

lomból az ipartestület a következő felhívást adta ki:

Az ipartestületi betegsegélyző pénztár tagjainhoz! A m. évi december 28-án megejtett választáskor betegsegélyző pénztári kiküldöttül 11 és békéltető bizottsági tagul 6 olyan egyén is választott meg, a kik szavazati joggal nem bírván, megválaszthatók nem lettek volna. Ezeknek a megválasztatása megsemmisített és ezek helyébe az I. fokú iparhatóság új választást rendelt el. Eonélfogva a 11 kiküldött és 6 békéltető bizottsági tag választására az érdekeltek felhívatnak azon értesítéssel, hogy a választás határidejéül f. évi április hó 19. napjának d. e. 10 órája, helyéül pedig a tűzoltólaktanya nagyterme tüzetett ki. Az érdekeltek különösen figyelmeztetnek arra, hogy csakis azok választhatók meg és választói jogukat is csak azok gyakorolhatják, kik a Nagyvárad-i Ipartestületi Betegsegélyző Pénztárnak tagjai, ugyanazért mindazok, kik választói jogukat gyakorolni kívánják, betegsegélyző tagkönyvüket hozzák magukkal annyival is inkább, mert a kik tagkönyvükkel választói jogukat igazolni nem tudják, azok a szavazásban részt nem vehetnek. Nagyváradon, 1903. évi április hó 4-én. *Bertsey* György, elnök.

* **Betörés.** *Kretz* János és *Várad* Imre Vitéz János-utcai lakásába elmúlt éjszaka ismeretlen tettesek betörték s előbbtől sertés húst és zsírt, utóbbtól pedig 6 drb. aprómarhát elloptak. A nyomozás folyamatban.

* **Lopás a bíró szemelattára.** Vakmerőség dolgában páratlan az a zsebmetsző, a ki a minap egyik párisi bíróság tárgyalása alkalmával szerzett érdemet a nyomdafestékre. Történt, hogy egy ügynek a tárgyalása alatt a tanúk padján egymás mellé került egy uri hölgy és egy zsebmetsző. A bíró javában faggatta a vádlottat, a mikor egyszerre az urhölgy felkiáltott:

— Jaj, a tárczám! Fogják meg a tolvajt!
A tolvaj, a ki az ünnepélyes aktust arra használta, hogy belenyúlt a hölgy zsebébe és kivette a tárczáját, akkor már az ajtónál volt, hogy elmeneküljön. Képzhetők, mekkora pánik támadt a meglapított felkiáltására. Mindenki felugrott s többen a zsebmetsző után iramodtak, a kit a folyosó végén sikerült is elcsipni. A rendőrségen azt vallotta a tolvaj, hogy nem volt képes ellentállani a csábításnak, mikor a hölgy duzzadt tárczáját megpillantotta ilyen kényelmes közelségben.

x Felhívjuk olvasóink figyelmét **Sanow** Leo exporteur lapunk mai számában levő hirdetésére, melyben igen olcsó áron vannak ajánlva a közönségnek gyapjuszövetek, vásznak, zsebkendők stb. cikkek.

x **Köszönetnyilvánítások** halom számra érkeznek azoktól, kik az *Igmándi keserű-víz* *hashajtó* szerül használták.

Olvasóinknak szíves figyelmébe ajánljuk erről szóló mai hirdetésünket.

x **Mindenkinek** saját érdekében ajánljuk, hogy tekintsen szét az újonnan megnagyobbított Amerikai áruházban, Fő-utca (Bazár-épület,) a hol most remek nagy rőfös raktár lett berendezve s annak kirakatai figyelmet érdemel.

Tavaszi újdonságok megérkeztek

Roth M. utóda

kalap és uri divat üzletébe.

Férfi, női, gyermek czípek, férfi és fiu kalapok nagy választékban.

Színes és fehér ingekben nagy raktár és méret után is készíthetők. 192

EGYESÜLETEK.

Az újvárosi népkönyvtár megnyitása.

Az első népkönyvtárat 1897-ben állította fel a Szigligeti-társaság; a 6 évi tapasztalat eredménye a második népkönyvtár lett, a melyet Újvárosban állított fel ugyancsak a Szigligeti-társaság a kultusz- és földmivelésügyi miniszterek támogatásával és Nagyvárad város lelkes közönségének pártfogásával.

Az új könyvtár, mely az újvárosi fuiskola helyiségében van az Ór-utczában, 5 fős és 12 alszakra oszlik s több mint 1200 kötet könyvet tartalmaz 2883 kor. 06 fillér értékben.

Bodnár János községi iskolai tanító rendezte be az új könyvtárat a czédulás rendszer szerint.

A könyvtár fölötti felügyeletet a Szigligeti-Társaság által választott 24 tagú felügyelő-bizottság gyakorolja.

A könyvtár használatára az ellenőrző bizottság ügyel, mely 54 újvárosi polgárból áll. A könyvtárat csak ezek valamelyikének írásos felhatalmazása mellett lehet használni.

A könyvtár használata **ingyenes**. Használhatja minden újvárosi polgár, ha elmúlt 16 éves.

Könyvosztás kétszer van hetenként: kedden és pénteken 5—7 óráig.

Egyszerre csak 1 művet lehet kivenni s az 2 hétig olvasható. A ki ez idő leteltével nem adja be, az hetenként 10 fillér büntetés-pénzt fizet.

A könyvtár megnyitása f. hó 13-án, hétfőn délután 4 órakor lesz az Ór-utcai iskolában.

A megnyitó-ünnepélyen az érdekelteket szívesen látják.

A betegsegélyző pénztár tagjaihoz.

A nagyváradi ipartestületi betegsegélyző pénztár igazgatósága több ízben meggyőződött arról, hogy a pénztár helyben lakó tagjai nem tartván be a reájuk kötelező szabályokat, oly esetekben is, a mikor nem sürgős orvosi segélyre van szükségük, kezelteztük vagy műtét eszközöztetése végett a pénztár orvosai helyett idegen orvosokhoz fordulnak és az így keletkező költségek megtérítését, a kezelés bevéteztől után a pénztár igazgatóságától kéri.

Megjegyezni kívánjuk, hogy midőn a pénztár orvosai szükségesnek látják, a hozzájuk forduló tagok részére reált orvoshoz utalványt adnak. Ertesítjük tehát a pénztári tagokat, hogy mind azon esetekben, a mikor betegségük kezelését nem a halaszthatatlan sürgősség teszi szükségessé, csak a pénztár orvosainak kezelését vegyék igénybe, még akkor is betegségüknél műtét végeztetését vélik eszközölnönek, ha pedig a ptr. orvossal történt megvizsgálatásuk után mégis idegen orvossal óhajtanák magukat kezelteztetni, erre az igazgatóság beleegyezését előzetesen kikérni, annyival is inkább ne mulasszák el, mivel az igazgatóság beleegyezése nélkül történt idegen orvossal való kezelteztésből eredő költségeik a pénztár által nem térítetnek meg. Nagyvárad, 1903. ápr. 11.-én. Az igazgatóság nevében: *Bertsey* György elnök. Tenkei József titkár.

A kiskereskedők társulata választmányi ülése.

Folyó hó 14-én d. u. 3 órakor tartja a kiskereskedők társulata havi rendes vál. ülését. A folyó havi választmányi ülés rendkívül érdekesnek ígérkezik, mert oly tárgyak kerülnek napirendre, amelyek megvalósulása elé érdeklődéssel nézhetnek a nagyváradi összes kereskedők!

A társulat jegyzője, nem kevesebb mint négy határozati javaslattal járul a választmány

Tisztelettel értesítjük a **butor-üzletünket** megnagyobbitva, a mai kor követelményeinek teljesen megfelelőleg, a legmodernebbül berendeztük. — Dosa felszerelt raktáron tartunk **hálószoba-, ebédlő- és szalon berendezéseket**, valamint **Thonet-féle hajlított butorokat**, ugyancsak **asztalos és kárpitos munkák** előállítását a legújabb és legkényesebb munkálatok legelőkeltebb kiállítás mellett elvállalunk. — Ugyancsak **eszteregályos szakba vágó munkálatok** a legelőkeltebb árszámítás és a legelőkeltebb kivitel mellett eszközölteinek, valamint az e szakmába vágó munkák szintén raktáron is tartatnak. Kiváló tisztelettel

Lukács Antal és Társai.

ELSŐ NAGYVÁRADI
asztalos-társaság
BUTORRAKTÁRA
160 NAGYVÁRAD, Nagy-Teleky-utca.

elő, melyeknek elfogadása szinte biztosra vehető. A hat. javaslatok a következők:

I. Az esti 8 órai záróra behozatala 1903. unius hó 1-étől.

II. A tőzsde és italmérési illeték eltörlése a kincstár károsodásával nélkül.

III. A tisztességtessz.n reámok elleni véde-
IV.kezés.

A telefon ak olcobbá tétele.

Évekkel előbb Budapekleen, Aradon s még több nagyobb vidéki városban próbálkoztak már az esti 8 órai zárással, de sikertelentl; reméljük, hogy Nagyváradou ez másként lesz!

Mint értesültünk, a kiskereskedők társulata felhívást fog közzé tenni s felkéri a közönséget, hogy vásárlásait 8 óra előtt szerezze be.

A telefon-díjak leszállítására is a legfőbb idő volna már! A szerényebb igényű kereskedő nem áldozhat 10 koronát havonkint. Ha azonban 5 vagy 6 koronára szállítaná le az állam, ugy nem veszítene vele, mert nagyon rövid idő alatt kétannyira szaporodnának az előfizetők.

A tőzsde- és italmérési illeték leszállítása már nem új! Egy pár évvel előbb foglalkozott ezzel — Henger Viktor belényesi kereskedő indítványa folytán — a nagyvárad kereshedelmi és iparkamara. Akkor nem járt ugyan semmi eredményyel, ez azonban bizonyára nem riasztja vissza a kiskereskedők társulata vezetőségét a további küzdelemtől.

Nem kevésbé fontos a határozati javaslat mikénti védekezése a tisztességtelen reklámok ellen. A badarabbnál badarabb reklámok előbb-utóbb teljesen a porba rántják a kereskedelem tisztességét — amelyet ugys elég sokan igyekeznek tönkre tenni, — amelynek azonban senki sem árthat annyit, mint maguk a kereskedők! Az egyik ingyen képet, a másik ingyen csemegét s még a jó ég tudja mi mindent nem adnak ingyen az áruhoz!

Ezt az állapotot tovább tütni nem lehet! Azt előbb-utóbb törvényhozásilag kell rendezni. A kiskereskedők ezen mozgalmát tehát bizonyára örömmel fogják támogatni a nagykereskedők is!

Igazságszolgáltatás.

Uj fordulat az aradi népbank sikkasztója ügyében.

Az aradi törvényszék pótlólag elrendelte a vádala helyezést Böhm Adolf, a sikkasztó bank pénztáros ellen csalás és magánokirat-hamisítás miatt.

A vádalahelyezést elrendelő tárgyaláson Böhm Adolf, aki tudvalevőleg nagyon beteg, szabadlábra helyezését kérte. A tanács azonban visszautasította ezt a kérelmet, oly indokolással, hogy nem illetékes benne határozni, mivel a jelen ügytől, illetve vádtól teljesen függetlentl rendelte el a bíróság Böhm Adolf jogerős fogvatartását. Dr. Czédly Károly védő a nagyvárad táblához felfolyamodást jelentett be.

NYILTÉR.

Uj női-kalap Salon.

A n. é. közönség szives tudomására hozom, miszerint egy uj

női-kalap divattermet

nyitottam, ahol minden rendű női kalapok nagy választékban kaphatók.

MANNO IRÉN

női kalap divatterme Szalárdi- (régii Posta)-utca 15/358. számú háznál
237.

Szabászati tanfolyam

Tisztelettel értesitem az intelligens hölgyközönséget, hogy hatóságilag engedélyeztet

szabászati és varró tanintézetet

nyitottam intelligens hölgyek részére.

Szabni, rajzolni, ruhát és fehérneműt varrni alaposan tanítok.

Mindenki varrhat magának.

Angol, francia ruhák, kostümök, blousok és gyermek ruhák legelegánsabb kivitelben készíttetnek.

Szives pártfogást kér

özv. Eszéky Gyuláné.

186.

Uri-utca 20. sz

Pártoljuk a helyi ipart!

Nagyvárad iparosaihoz és polgáraihoz!

Tisztelt iparos- és polgártársaim! Nagyváradon tetemes költséggel újjalakítottam a már pusztulásnak indult sörgyárat. Felszereltem azt a mai kor igényeinek megfelelően. — Abban a helyzetben vagyok, hogy egy minden tekintetben megfelelő, kellemes ízű, zamatos, erős és a legtöbb táperővel bíró

SÖRT

hozhatok forgalomba.

A gyár üzembe vételénél Nagyvárad iparosai és polgárai helyeztem bizalmam. Ők tudják első sorban megítélni, hogy mit tesz az, ha egy olyan köz-szükségletet fedező cikket, mint a sör, évenkint több mint egy millió korona vándorol idegen városokba, de a mi még ennél is rosszabb, idegen országokba!

Kötelességem felemlíteni, hogy a Nagyváradon elfogyasztott több mint egy millió korona sör értékének felénél több iparcikkek készítésére, beszerzésére és munkadíjak kifizetésére lesz fordítva. Tehát minden pohár idegenből származó sör elfogyasztása által saját iparunkat és munkásainkat károsítjuk meg indokolatlanul!

Sokat várok önöktől tisztelt iparos és polgártársaim! Saját érdekeiket mozdítják elő, ha mindenütt és minden alkalommal

NAGYVÁRADI SÖRT

fognak kérni. Palackjaim a gyár eredeti címkéjével vannak ellátva. A sör pedig oly jó, hogy egyszeri megízeltés elég arra, hogy állításom igaz voltáról bárkit is meggyőzzön.

Szives pártfogást kér

A Nagyvárad Sörfőzde és Jéggyár.

Telefonszám: 439.

Országgh Sándor

zongoragyára

R.-Palota. (Budapest mellett).

Alapított 1861-ben.

121

Ajánlja a mai kor igényeinek mindenben megfelelő

uj orgonáit.

Elvállal javításokat a legjutányosabb árak mellett.

Kisebb orgonák raktáron!

121 Árjegyzéket kívánatra küldök.

Olcsó ezüst-bevásárlás!!

119

A m. kir. fémjelző hivatal által fémjelzett

13 próbás ezüst evőkészletek 5¹/₂

gyertyatartók és girandolok 6¹/₂

krajczár grammja

DEUTSCH SIMON

ékszerésznél

Nagyvárad, Bémer-tér.

Már mindenki tudja,
hogy a LEGJOBB

beszélőgépek csak is

lfj. Sonnenfeld József

ezégnél kaphatók

Nagyvárad, Kossuth Lajos-utca 1. szá m

Előnyös részletfizetési feltételek! 208¹/₂

Ujdonság! Kemény öntésű hengerek,
melyeknek tartóssága felülmul-
hatatlan, továbbá EREDETI
AMERIKAI FELVÉTELEK!

! Bármelyik kívánt ének vagy!
zenedarab kapható!

Szabott árak!

China-ezüst gyári raktár

Nagyvárad, Bémer-tér.

Ajánlja a most érkezett, 1903. évi mintákban dusan felszerelt raktár-rát, u. m. étszerek, asztalter tékek gyertya- és karos gyertyatartók, tálcák, asztal- és gyümölcsállványok, disztárgyak művészes kivitelben. Nászajándékok, verseny és jubileumra alkalmi tárgyak stb. Vendéglő-, szálloda- és kávéház-berendezések a legszolidabb kivitelben.

Angol és francia china-ezüst GYÜRÜK egyedüli elárusítója Bihar-, Hajdumegye és Erdély részére nagyban és kicsinyben.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Minden takarékos háziasszony győződjék meg az alábbi jelzett

kávé-fajok

kiváló minőségéről.

Finom cuba kávé kilója	1 frt 60 kr.
Legf. ceylon cuba	2 frt — kr.
Legf. extra cuba	2 frt 40 kr.

Minden kiló kávéhoz 1 kiló cukor ajándékul! 197

KÁVÉK pörköelve, naponta friss.
Csokoládé, finom, kilója: 1 frt 20 kr.

Legszebb faj

csemege-szőlő

és legnemesebb

fajalmák.

Finom petroleum, literje	13 kr.
Salon „ legiin, lit.	16 „

MERTZ NÁNDOR utóda cégével
NAGYVÁRAD, Körözs-utca. — Telefon: 448

CSARNOK.

A v á l t ó.

Irtá: Szató Ilona.

(Zajthy Sándor — az öregebbik — a nagy ebéd-lében ül az asztal előtti kényelmes karosszékben és szivarozik. Remékel konzervált uri ember, alig látszik többnek 35 évesnél. Nem is álmodná senki, hogy az ajtón nagy sebbel-lobbal berontó athléta fiatal ember az ő szeretett csemetéje s így a fia után ítélve, körülbelül 50 évesnek mondhatjuk. Az asztalon előtte egy felvágott levél fekszik — borítékja fehér, de a lapja rózsaszínű — mit az ajtó nyíláskor hirtelen zsebre dugna, ha ideje volna, azonban már elkésett s így tenyerével fedi az éppen tenyéryei f. hérséget.)

ifju Zajthy (szelesen leteszi kalapját egy székre): Pffh!

öreg Zajthy (idegesen huzgálja tenyerét az asztalon): Hüh!

ifj. Z.: De rég kereslek apa!

ö. Z.: Mily szerencse! De hamar megtaláltál.

ifj. Z.: Meg hála Istennek! (nagyot fuj, mint egy besörözött katonatiszt.)

ö. Z. (egy hajszálnyira fölemeli tenyerét s szorongva kukucska alá, hogy szemmel is meggyőződjék: nem illant e el a kis levélke, drága kis levélke? E felől megnyugodva gyönyörködéssel szemléli fiát s viccelődve kérdi): És miben lehetek szolgálatára fiatal ur?

ifj. Z. (előbb zavartan nézeget össze-vissza, hozzá is fogna mondókájához, nem is, utóvégre nekidurálja magát és belevág): Apám kérni akarlak valamire.

ö. Z. (malicziózan): Én is.

ifj. Z.: De apa...

ö. Z.: De fiam...

ifj. Z. (szeretné magát elkacznia, de eszébe jut minden adóssága s inkább dühös tudna lenni mint jókedvű s mégis, ha ezélt akar érnei, meg kel, maradnia az aranyközéputon. Lecsüggesztett fővel csaknem alázatosan beszél): Apa kérlek szépen lásd, segíthetnél rajtam.

ö. Z.: Te is rajtam, édes fiam.

ifj. Z. (nagyot nézve): Én? ... Már mint én?

ö. Z.: Ühüm. Csak nézz ki egy pillanatra az ablakon.

ifj. Z. (némi érdeklődéssel elmegy az ablakhoz, vizsgálódva szemléli az utcát, mely üres, mint éjjel a temető. Az öreg ezalatt boldog lelkinyugalommal dugja kabátja belső zsebébe a hamis kis levelet, azután kényelmesen kinyújtózkodva, mosolyogva nézi fia csalódott ábrázatát, ki bosszankodva jön vissza az ablaktól): Hát ez mire volt jó apa? ... Én életbevágó dologban kérem segítségedet s te kifigurázol.

ö. Z. (őszintén): Nem Satya, esküszöm! (bajusza alatt mormogja: Csak nem fogom megmondani, mire volt jó ez a kis séta az ablakig, meg vissza?)

ifj. Z.: Hát mit akarsz?

ö. Z.: Mit akarsz te?

ifj. Z. (végigsimítja kezét homlokán, aggodalmasan sóhaj): Én papa, nagyot akarok.

ö. Z.: Egy második Eiffel-tornyot?

ifj. Z.: De apa!

ö. Z.: Parancs?

ifj. Z. (elkacznia magát, de ennek fele inkább bosszúság, mint jókedvből megy): Becsület-szentségemre, veled nem lehet boldogulni. Tán kihuzták a főnyereményt?

ö. Z. (vállát vonogatja): Valakinek.

ifj. Z. (térdére csap s olyan jóízűt nevet, hogy a könyve is kicsordul bele): Apa, apa, vén kozák!

ö. Z. (komolyra vont szemöldökkel, szigorú hangon): Sándor, hát mit is akarsz voltaképpen? (amíg ezt kimondja, meggondolja a dolgot s alább hagy a szigorúsággal, tréfásan mondja): Tudod mit Satya, ne akarj semmit.

ifj. Z. (szomorúan): Muszáj apa.

ö. Z. (türelmetlenül): No halljuk hát! Nincs kurázsíd kirukkolni velem?

ifj. Z. (sértődötten veti föl fejét, pillanatig farkasszemmel néz atyjával, de minthogy nem lovasias afférről, hanem egy kellemetlen fináncziális ügyletről van szó, zsebredugja büszkeségét és megható-gyermeki hangon szól): Édes apám, gondolhatod, miféle csávába kerültem. (tragikusan) Az életem is elnyelheti...

ö. Z. (sietve, majdnem ijedten közbevág): Na, na! (minthogy fia nem szól egy szót se, némi tündés után, nagy határozottsággal így fejezi be hangosan gondolatát) Hm, hm! ... Nem is kutya! ... 'sz a mán nagyobb lehet, mint a fiúmei czápa!

ifj. Z. (most se szól semmit, csak búsan néz maga elé.)

ö. Z. (előrehajlik, megrázza a vállát): No no, Satya, ne olyan szomorán, hanem örvendte-sebben.

ifj. Z. (még tragikusabban): Ne hagyj hát elpusztulni. Segíts rajtam apa.

ö. Z. (megtapogatja belső zsebéit; az az ördögös kis papiros azért el ne illanjon! ... Satya e tapogatózást roppant jó jelnek veszi, úgy gondolván, hogy az öreg sejtí már, merről ugat a kutya s a bugyellárist cizirógatja): Segítsék, segítsék! Hát csak frissen add elő a bajodat. Valamék hunczut fruskának van körülbástyázva a szive? ... Nem érted módját az ostromnak? ... Én állapítsam meg a haditervet? ... Vagy tán éppen be is vegyem számodra a várát? ... Mi? ... Na beszélj hát! Nagyobb kópé vagy te már az ilyesmikben, de ha nem boldogulsz, előljárok. Szívesen. Hm?

ifj. Z. (elkeseredett türelmetlenséggel): Eh, nem ily számárság az apa!

ö. Z. (tágranyított, csodálkozó szemekkel): Ne-e-em?

ifj. Z. (határozottan): Nem apa. Az ilyesmit el tudom én végezni nélkülöd. Légy nyugodt, itt ember vagyok én a talpamon (büszkén mosolyogva sodorintja bajszát).

ö. Z. (csillogó szemmel mosolyogva gyönyörködik fiában s büszke elismeréssel szól): Helyes kölyök! Nem is volná nemes Zajthy-fajta, ha nem volná ilyen czimeres betyár. Fiamnak se ismernének! De így, hogy ilyen akasztófárával vagy, hát mégis csak érsz valamit. Azt hiszem nem szegyenlik meg magukat a másvilágon

miattad — miattunk! — az ős Zajthyak. Mind nagy kötnivaló volt! Hehe.

ifj. Z.: Látod öreg czimbora, a te nevelésed vagyok s im nyiltan büszkélkedel hasonmásoddal; mondd hát ki előre: nem fogsz haragudni, ha kirukkolok velem, miért ég a háztető?

ö. Z. (gangosan): Hm. Hát attól függ, mitől függ.

ifj. Z.: Fuccs! Ilyen hamar lehültél.

ö. Z.: Nem a' barátom. De te se vendég meg sötét lepel alatt a milói Vénust se.

ifj. Z.: Hisz' épp abba sántikálok, hogy lehulljon immáron a lepel a szoborról.

ö. Z.: Rajta! Halljuk hát a dikciót.

ifj. Z.: Hisz' ha dikciózni tudnék, a lepel is rég lerántottam volna.

ö. Z.: Barátom, elpirulnak a Zajthyak porladó csontvázai! ... No várj, majd én suglok, a hol te elakadsz.

ifj. Z. (bajuszát simogatja s tündőve szemléli lakkezipője orrahegyét).

ö. Z.: Vagy elmondjam helyetted? Várj. Meg akarsz nőszülni? (Satya minden kérdésre tagadólag int) Nem. Kidobott valamelyik szép dáma a szobájából? ... Nem. Összefozkodtál valakivel? ... Nem? Hát mi a ménkü? Csak tán nem történt valamékkal baleset s most a nyakadba akarják varrni? ... (nagyokat hunyorít s ironikusán mosolyog)

ifj. Z. (eléri a czélzást s pillanatra megdöbben, majd büszkén kiegyenesedik és keményen cseng önértetes szava): Apa én dzsentimén vagyok!

ö. Z.: Jó, jó fiam. Tudom és örülök. De hát, mi a guta hát, no?

ifj. Z. (elhatározza magát, egész egyszerűen s komolyan mondja): Apa kérlek, fizess ki még egyszer az adósságomat.

ö. Z. (némiképpen megkönnyebbül, hogy immáron megszabadult a százféle találgatástól, de egyszersmind rettenetesen felbőszül, hogy ily hirtelen világossággal feltárul előtte a dolog. Hevesen gesztikulál s torkaszakadtából kiabál): Fizessen ki az adósságodat? Én ... Mégegyszer? ... Én? ... Kedves barátom, akkor engem, idősebb nemes Zajthy Sándort, vígyetek a boldokházába! ...

ifj. Z. (halálos szomorúsággal közbeszól): Hát jól van papa. De előbb engem kikisérsz a temetőbe ...

ö. Z. (szívébe kap ez a pár szomorú szó, érzi, hogy nem soká bírja a hősiességet, azért még jobban kiabál): Teremfáját a bitang kölyköknek! Aztán menyinyi a' megint?

ifj. Z.: (szó nélkül elébe tesz egy czédulát).

ö. Z. (felteszi czvikkerét s többször elolvassa a papirost, mintha nem hinne szemeinek; megvakargatja fejebuját s megint csak a czédulát nézve spekulál egy jó darabig, s mivel látja, hogy ha itéletnapig nézi is, a summa csak az marad, ék-telen dühbe gurul): Hát mi vagyok én, tolvaj, vagy sikkasztó? Rotschild, vagy mi a ménkö? Lopom én a pénzt, vagy a derékalmam is avval van kitömve? Mi? ... Papa te csak légy kötözni való bolond és fizess! Fizess az urfinak adósságait, hogy annál vígabbban léhaskodhasson. Nem ugy atyafi! ... (nagy léptekkel jár fel és alá a szobában egy darabig, azután megáll a fia előtt s mellére üt) Dzsentimén vagyok! ... Hahá! Nagyszerül! Mintha az nagy vicc volna, kivágni a brusztot s döngetve kiabálni; dzsentimén vagyok! ... Tessék becsületesen élni s adósságokat nem csinálni, akkor mondhatja az urfi: dzsentimén vagyok!

ifj. Z. (szerényen): Apa, a dzsentiménnek is lehet adóssága.

ö. Z. Gm. A bitang le akar főzni ... (az asztalra üt: Hát tessék, csináljon az a hies dzsentimén a maga szakállára, ne a máséra. És vajjon én fogadtam-e meg, hogy soha adósságot nem csinállok? Mi?)

ifj. Z.: Legyen ugy papa, hogy én fogadtam meg. Pedig tulajdonképpen te olvastad

Tisztelettel hívom fel a n. é. közönség szives figyelmét a mai kor igényeinek teljesen megfelelőleg berendezett bazárüzletemre, hol mindennemű disztárgyak, juksz-czikkek, szalon-tűzijátékok, bűvészeti-czikkek, továbbá a legszebb valódi tajték-pipák, szipkák és dohányzószerek, asztalfutók és szobadiszkek az olcsóságban utólérhetetlen árak mellett bocsátatnak a m. t. vevőközönség rendelkezésére. Szives pártfogást kérve, maradtam

Wladár János

legolcsóbb bevásárlási bazárja

NAGYVÁRAD, Fő-utca
(Nyíri-ház.)

Képes levelező lapokban dús választék

242.

kiváló tisztelettel

Wladár János.

rám, mit kénytelen voltam agyonhallgatni, mert nem lehetett tőled szóhoz jutni. Azt mondtad, hogy fölnyitottam a számat: te tetted be a garast; de nem tudom hányat, mindig te beszéltél, — mint most. De mondjuk, hogy megfogadtam erősen, férfiasan, s most, minthogy a körülmények belesodortak, mint egyetlen fiad, gyermeki szeretettel szépen kérlek édes apa; fizess ki. Egyetlen szolid kis váltó csupán . . .

ö. Z. (meg van hatva, de keményen tartja magát): Hogy holnapután újabb követeléssel állj elő, akasztófa virága te!

iff. Z.: Van három ellenvetésem erre az egy mondatodra, ha megengeded. Először: a terminus sohsem szokott oly rövid lenni, másodsor: még sohasem követeltem, mindig nagyon szépen kértelek, harmadszor: elismerted, hogy igazi Zajthy vagyok, különösen — a te hasonmásod.

ö. Z. (mialatt a fia beszél, egyre nézi, gyönyörűségtől dagad a szive s lassankint békésebb lesz hangulata. Lelke mosolyog a nagy gyerek szavain s boldogan dörmögi magában: Igaza van a kölyöknek! Mindenben igaza van. De muszáj egy kicsit megszekirozni a bitangot. Sarokba kell szoritani, mert majd nagyon neki szabadul. Dehogy, dehogy nem húzlak ki a sárból egyetlen remek kölykőm, te! — e kedves gondolatai azonban nem látszanak meg zordon ábrázatán. Nagyképűködésből kiált még egyet-egyét) Bolond aki országos hírű zsványokat nevel! Mind főbe kéne lövetni, egészál! Az ilyen czimeres gazembereknek meg a legelső sikítást kéne a torkukra fojtani, ameddig még pólyába sem kerülnek. Sok léhűtő! . . .

iff. Z. (a hang eséséből ítélvén, már tudja, hogy megnyerte a csatát, most már sokkal biztosabban érzi magát): Papa kérlek, simábban is megoldhatjuk a dolgot. Ne veszekedjél. Így is, úgy is ki kell hogy fizess. Ha veszekedel is, ha nem is, ha meghalok is, ha nem is. Ez becsületbeli tartozás. Könnyebb, ha nem veszekedel és jobb, ha addig fizeted, a meddig még élek.

ö. Z. (nagyon szívére veszi e hatásos kis szónoklatot, fejesólválva zsebébe nyul, kivesszi bugyellárisát s egymásután, minden darabot az asztalhoz csapva s mellé hatalmasat káromkodva, leolvassa a vadonatúj, ropogós bankókat. Az utolsóval megfenyegeti a fiut s olyan képet vágva, mint egy vorschifto bakaörmester, szigorun rákiált): Aztán ez legyen az utolsó. Svihák kölykét az apádnak!

iff. Z. (eddig úgy állott, mint egy fajankó, úgy, mint a kit nem is szidnak, hanem dicsérik, de nem örül neki, hanem most okos, jól nevelt gyermekhez illően hálásan megöleli, megcsókolja atyját, aztán tárczájába gyömöszöli a pénzt s türelmesen fogadja a még most is záporként hulló ezíra titulusokat. Már több életkedvtől fénylenek szemei s halkan fütörészve az ablak felé indul. Alig tekint le az utcára, fejbubujára csapja kalapját s rohan ki az ajtón. Már kívülről kiabál vissza): Szer-vusz aranyos papám!

ö. Z. (nem tudja mire vélni e kirohanást, meglepődve bámul az ajtóra, aztán felkaczag): Nini, hát nem megbolondította a kölyköt a sok bankól! Még ellumpolja! (az ajtóhoz megy és kiált): Hé, Satya, el ne lumpold, mert nincs több! (persze Satyának hire sincs, úgy okoskodik hát, hogy: az utcáról kaphatta azt a lökést, mely oly hirtelen kívül tette az ajtón, odamegy az ablakhoz, megnézendő azt, amit a kölyök láthatott. A szeme neki is megakad a látványosságon, mibez immáron hozzátartozik a Satya gyerek is. Előrenyújtott nyakkal néz s csettint nyelvvel). Hm. Nem is kutya! . . . Így remek, de nem láthatom az arcát a kölyöktől. Annyit mondok drága zsvány fiam, pompás szimatod van s mi még pompásabb, az izlésed: hamisítatlan Zajth-téle. (folyton vizsgálódva). Majd kiesik a szemem s nem tudom kisütni: ki legyen ez angyal? Mert angyal, határozottan! (felkaczag s homlokára üt). A váltó . . . a váltó . . . Hej, kölyök megállj csak! . . . Az már igaz, hogy magam is szívesen lennék elfogadója . . . (E pillanatban a hölgyeske feltekint az ablakra s egy csábító mosolylyal koszoruzott kaczer pillantást lövel az örökifju idősebb Zajthy Sándorra, de csak úgy suttymban, ifjabb Zajthy Sándor széles háta mögül. Ifjabb Zajthy Sándor boldogságban uszva észre sem veszi, az öreg azonban felogja, nagyon is felfogja, hogy majd elájul tőle.

Megdöbbenve, elfehéredett ajakkal suttogja): Óh, hisz ez Fruzsinka! . . . imádot papnóm . . . A kigyó! . . . Az álnok kigyó! . . . A vérszívó vampir! . . . Össze tudnám törni, porrá zuzni, kegyetlenül . . . Szeretném kiütni a méregfogait! . . . Huh! de dühös vagyok! S egy órával előbb még nekem küld édeszavu levelet és én, a vén számár, boldogan rejtegetem. Ó meg markába kaczag s szemem előtt kaczerkodik — a fiammal. De várj csak kölyök, majd helybehagylak én! Az ilyen váltóidat kell nekem törlesztenem! . . . (kiveszi a levelet belső zsebéből, beletekint s dühösen cibálja széjjel). Itt van ni, randevu, velem . . . Majd adok én neked randevut! . . . (a levél ezer darabra tépve repül szertesztét). Elmegyek! De a kezembe fogom tartani méregfogaidat, te csábító kigyó. (szívé megkönyékezi az apai szeretet, az aggodalom s hősi elhatározása támad). És még szegény gyereket szedi karmai közé, hogy kiszívja szívéből a vért! Ohó szép dáma! hát miért vagyok én apa? . . . Most már csak azért is elmegyek arra a randevura, meg kell hogy mentsem azt a bitang kölyköt, — mert azt is akasztani kéne! . . . (elgondolkozva) Hm. Apa is, fiu is? . . . Nem is bolond egy kicsit! . . . De nem éltem még egy váltónak két elfogadját, hát most se lesz! Tulajdonképen már éveim — s fiam — sulyánál fogva úgy állhatna a dolog, hogy ő volna az elfogadó, én csak zsráló. De nem lehet; nem látszunk még rokkant honvédeknek. Már ha sokba kerül is a komédia, mindegy! A kölyök nevét töröljük s a váltót megtartom egyedül — magamnak . . . (ravasz mosolylyal elsiet.)

TAVIRATOK.

Lakatos Miklós ünneplése.

Budapest, ápril. 11. (Saj. tud. táv.) Lakatos Miklós volt orsz. képviselő a napokban tölti be 80-ik életévét. Az ifjusági mozgalmak lelkes vezérének ez alkalomból a Sas kör nagyarányu ovációkban részesíti.

Uj függetlenségi vidéki ujság.

Szatmár, április 11. (Saj. tud. táv.) A »Szatmári Hirlap« című politikai napilapot a függetlenségi párt megvette s a teljesen új szervezetű ujság főszerkesztői: Uray Géza és Bartha Kálmán lettek, felelős szerkesztését pedig Har-sányi Soma vette át.

Paraszt dráma.

Szatmár, ápr. 11. (Saját tud. táv.) Törökfaluban Opre Gligor felesége szeretőjét Orlovay Jánost lelőtte. A tilosban kapott legény a bíró fia volt. Opre szíven találta felesége kedvesét, a ki szörnyet halt. Oprét a csendörök letartóztatták.

Az államcsiny otán.

Belgrád, április 11. (Saj. tud. táv.) A szerb fővárosban a király lapját kivéve az összes hirlapokat elkobozták, melyek az államcsinyhez bíráló és éleshangu kommentárt fűztek. Sándor király a válságos helyzet kényszere alatt a közel jövőben Bécsbe utazik, hogy az állapotokról ő felségével értekezzen.

Horvát arcátlanóság.

Zágráb, április 11. (Saj. tud. táv.) Zapresicsben az állomási épületen ma a nemzeti ünnep alkalmával magyar zászlót tűztek ki, a mi sajnálatos kihágásokra adott okot. Néhány száz paraszt összeverődött a magában álló állomási épület

előtt, letépte a zászlót, a melyet azután leöntöttek petroleummal és elégettek, egyuttal pedig összetörték az épületen levő feliratokat. Egy vasuti hivatalnokot nagyon megfenyegettek, de sikerült baj nélkül elmenekülnie. A megyei hatóság megkeresésére különvonattal egy vizsgálóbíró, kir. ügyész és 15 csendör ment Zapresicsbe, a hol 11 óra 45 perczkor újra ki-tűzték ünnepiesen a zászlót. Szigoru vizsgálat folyik.

Zágráb, ápril 11. (Saját tud. táv.) 30 horvát paraszt vett részt a magyar zászló szétszaggatásában. A felbujtót: Leitner kereskedő fiát már letartóztatták.

Tót nemzetiségi állapotok.

Turóc-Szent-Márton, április 11. Hrdicska Lajos turanyi (Turóc megye) ev. lelkész híveit mint tót tulzó mindenféle ráfogásokkal az áll. el. iskola ellen izgatta, sőt annyira ment, hogy azokat a híveit, akik az iskolák államosítása mellett foglaltak állást, minden adandó alkalommal bosszantotta. A Beniczky Kálmán alispán által megejtett vizsgálat befejeztével a közigazgatási bizottság Sárkány ev. püspökhöz terjesztette fel az ügyet megfelelő megtorlás végett.

Sztájból — forradalom.

Amsterdam, ápr. 11. (Saj. tud. táv.) A munkás forrongások mindinkább elfajulnak s oly fenyegetővé válnak, hogy a kormány a katonaságot több helyen összpontosította, s elhatározta, hogy az első támadó akciót melylyel a munkások fellépnének, az ostromállapot elrendelésével fogják elnyomni.

Szigligeti-Színház.

Folyószám 198.

Bérlet 167 sz

Ma vasárnap, 1903. április 12-én:

Délután 3 órakor fél helyárrakkal:

A tót leány.

Népszinmű.

Este 7¹/₂ órakor rendes helyárrakkal:

Czigány báró.

Nagy operette.

S Z E M É L Y E K:

Zsupán, sertéskereskedő	—	Sziklai Miklós
Arzéna, leánya	— — —	Agnelly Irén
Mirabella, nevelőnője	— — —	Benkő Jolán
Ottokár Mirabella fia	— — —	Perényi József
Carnerő gróf	— — —	Szatmári Arpád
Barinkay Sándor	— — —	Békely Lajos
Czipra, cigányasszony	— — —	Székely Anna
Szaffy, cigányleány	— — —	B. Ruzsinszky Ilona
Gábor, diák	— — —	Horváth Kálmán

HELYARAK: Nagypáholy 7 ft., földszinti és első emeleti páholy 6 ft. Másodemeleti páholy 4 forint. Zsölye 1 ft 50 kr. Körzék 1 ft 20 kr., Tamlászek, 1 ft. Erkélyülés 1-ső sor 60 kr., közép 2-ik sor 50 kr. Erkélyülés oldal 2-ik sor 40 kr. II. emeleti zártzék 30 kr. Földszinti állóhely 50 kr., Diák és katonajegy a földszintre 30 kr. Karzati állóhely 20 kr. Egy szinlap 10 kr.

A holnapi előadásra jegyek már d. u. 3 órától előre válthatók.

Jegyek előre válthatók színház jobb oldalán, a bérházzal szemben, d. e. 10-től 12 óráig, d. u. 3-tól 5-ig. Esti pénztárvnyítás 7 órakor

Holnap hétfőn, április 13-án:

Délután 3 órakor fél helyárrakkal:

Nebántsvirág.

Operette.

Este 7¹/₂ órakor rendes helyárrakkal:

Boszorkányvár.

Operette.

KÖZGAZDASÁG.

A Körös-társulat közgyűlése.

A Sebes-Körös vízszabályozó és ármentesítő társulat Nagyváradon a saját irodahelyiségében 1903. évi április hó 25-ik napján délelőtt 10 órakor **választmányi ülést**, ugyanezen napon délután 3 órakor **közgyűlést** tart.

Értéktőzsdé.

Budapest, április 11.	
Osztrák hitel	688.50
Magyar hitel	749.50
Allamvasut	694.—
Rimamurányi	488.—
Magyar jelzálog	535.25
Salgótarjáni	—
Wagon-kölcsön	—

Határidők.

Budapest, április 11.	
Buza októberre	7.86
Buza áprilisra	7.88
Tengeri	6.36
Rozs okt.	6.81
Zab ápr.	5.90
Káposzta, repce, aug.	11.90

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1902. április 11-én.

Magyar aranyjárdék 4	12.45
Magyar koronajárdék	92.75
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4/3	—
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 1/2	—
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	—
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	99.50
Italmérési jog megváltási kötvény	—
Horváth szlavonföldterhermentesítési kötvény	99.50
Magyar nyerevény-sorsjegy-kölcsön	201.—
Tiszszabályozás és szegedi sorsjegyek-kölcsön	157.—
Osztrák járadék papirban	100.35
Osztrák járadék papirban	100.35
Osztrák járadék aranyban	121.50
Osztrák korona járadék	101.—
Osztrák államsorsjegyek	154.—
Osztrák magyar bank részvény	15.98
Magyar hitelbankrészvény	719.—
Osztrák hitelintézet részvény	685.—
Párisi vista	95.82
29 frankos arany (Napoleon'dor)	19.06
Németbirodalmi márka	116.95
Londoni vista	289.85
20 márkás arany	28.40

A szerkesztőnért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Olcsó

törlesztéses kölcsönt

közvetít birtokokra, fizetésére katonatiszteknek, közhivatalnokoknak

214

Beness József, Tata.

412—1903. sz.

Árverési hirdetmény.

Alulírott kiküldött bírósági végrehajtó ezenel közhírré teszi, hogy a nagyvárad kir. törvényszéknek 1903. évi 4451. számú végzésével dr. Stokker József ügyvéd által képviselt vb. Mertz Nándor csödtömegéhez tartozó és leltározott követelésekre az árverés elrendeltetik, annak Nagyváradon a kir. törvényszék árverelő helyiségében leendő megtartására határidőül 1903. évi április hó 15. napjának délelőtti 10 órája tűzetik ki, mikor a 2781 korona 62 fillért tevő s fent említett követelések a legtöbbet ígérőnek készpénz fizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is el fognak adni.

A törvényes határidő hirdetménynek a bíróság tábláján kifüggesztését követő naptól számítottatik.

Nagyvárad, 1903. évi márczius 29.

Csathó Jenő,

kir. bir. végrehajtó

246

248.—1903. számhoz.

Árverési hirdetmény.

Alulírott kiküldött bírósági végrehajtó ezenel közhírré teszi, hogy a Nagyvárad városi kir. járásbíróságnak 1903. évi VI. 476—6. számú végzésével Dr. Stokker József ügyvéd által képviselt Boros J. czég felperes részére **Ambrus György** alperes ellen 108 kor. követelés és jár. erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás folytán alperestől lefoglalt és 612 kor.-ra becsült ingóságokra a Nagyvárad városi kir. járásbíróság fenti számú végzése folytán az árverés elrendeltetik, annak a költségek erejéig, felülfozaltatók követelése erejéig is, amennyiben azok törvényes zálogjogot nyertek volna, alperes lakásán, Nagyváradon, **Sal Ferencz-utca 811. számú házban** leendő megtartására határidőül **1903. év április hó 15. napjának délelőtti 11 órája** tűzetik ki, mi-

kor a bíróság lefoglalt butorok s egyéb ingóságok a legtöbbet ígérőnek készpénz fizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is el fognak adni.

Felhivatnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtó követelését megelőző kielégítéshez tartanak jogot, amennyiben részükre foglalás korábban eszközöltetett volna és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, elsőbbségi bejelentéseiket az árverés megkezdéséig alulírott kiküldöttnél vagy írásban beadni, vagy pedig szóval bejelenteni tartoznak.

A törvényes határidő hirdetménynek a bíróság tábláján kifüggesztését követő naptól számítottatik.

Kelt Nagyváradon, 1903. évi márczius hó 27. napján.

Batig Ferencz,

kir. bir. végrehajtó.

245.

Telefonszám 477.

Telefonszám 477.

VILLAMOS berendezések.

Van szerencsénk a n. é. közönséget értesíteni, hogy **Nagyváradon, Kossuth Lajos-utca 3-4. sz. a.** (Mezey-féle ház) **első emeletén**

ÉPÍTÉSI irodát

nyitottunk. Ezen irodánk a városi hálózathoz kapcsolandó

elektromos világítási- és erő-átviteli berendezések

tervezésével és szerelésével foglalkozik, — bárkinek **díjtalanul költségvetést** készít és erre vonatkozólag készségesen mindennemű **felvilágosítást** ad. — Ugyancsak fenti helyiségben

villamos világító testek- és szellőztető készülékekből

és különféle ipari **motorokból** **dús minta-raktárt** tartunk. **czélokra szolgáló**

A költségvetések készítéséhez szükséges egy helyszini felvétel, melyet szintén **díjtalanul** készítünk és ezen czélra közegeinket telefon-értesítés vagy írásbeli felszólítás alapján rendelkezésre bocsátjuk.

Szakavatott, csinos és pontos kivitelű munkákról biztosítjuk a t. közönséget.

Ganz és Tsa építésvezetőisége.

224

Első és legnagyobb órajavitó műhely.

ÓRA-, ÉKSZER- és LÁTSZER-ÜZLET!

Nálam már

nem kell reklám,

hisz minden ember jól tudja, hogy a

színház oldala mellett

Kepes Márton

első és legnagyobb órajavitó műhelye a legelőnyösebb.

Nálam nem lesz felszámítva sem 5 kr., sem 6 kr., sem 50, sem 40, sem 60 kr., hanem minden órát **kivétel nélkül**

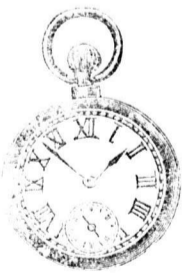
szigorú 1 évi jótállás mellett csak 90 krajczárért javítok meg.

A legfinomabb óraüveg 10 kr.

Kérem a helyes címre ügyelni.

Kérem az én műhelyemet nem összehasonlítani más reklám-üzletekkel.

244

Egy fillérbe

sem kerül meggyőződni, hogy melyek a tavaszi és nyári idény legválogatottabb ujdonságai, ha a n. é. hölgyközönség egy pillanatra betekint

EISLER BERTALAN

női divat, rövidáru és kézimunka kereskedésébe
Nagyvárad, Olaszi, Fő-utcza.

Dus választékban most érkeztek meg: Excentrik gyermekruhák, kötények, batiszt és selyem fejkötők. Ruha diszek, szalagok, csipkék és himzések. Kézimunkák, himző, kötőselymek és pamutok. Arc- és menyasszonyi fátyolok. Mindennemű piperecikkek. Női- és gyermek zsebkendők, gallérok, kiegészítők.

Zacharias keztük és minden létező rövidáru cikkek.

Női NAPERNYŐK mélyen leszállított árban.

Egy fillérbe sem kerül bizonyosságot szerezni, hogy üzletem a legolcsóbb beszerzési forrás!

204

Mindennemű

fényképezési kellékek és gépek

gyári árban kaphatók

WEINSTOCK FÜLÖPNÉL Nagyváradon,

Szent László-tér 47-ik szám.

Képes árjegyzék bérmentve.

Telefonszám 181.

ALAPITTATOTT: 1883 ban.

TELEFONSZÁM: 465.

Cement-, műkö-, beton- és aszfalt-ipar vállalat.

190

POLLÁK SAMU

Nagyvárad, Kert-utcza 10. sz. || Kolozsvár, Szappan-utcza 6. sz.

Állandóan készít: egyszerű csementlapot, sajtolt diszes mozaiklapot, csatorna-csöveket, lépcsőket, fedlapot, esőviz-folyókát és mindennemű MŰKÖVET, továbbá SZABADALMAZOTT HORNÝOLT FEDÉLCSEREPET, teljesen TÜZBIZTOS szabadalmazott gipsztáblát válaszfalak gyors előállítására.

Elvállal jótállás mellett:

nedves lakások gyökeres szárazzá tételét, mindennemű aszfaltozást, betonozást, terazzo-munkát művészi kivitelben.

Ajánkozik: járdák, szökő-kutak, csatornák, diszes fal és kerámiburkolatok, aszfaltparkezták stb. elkészítésére.

Költségvetés ingyen és bérmentve.

A Richter-féle
LINIMENTUM CAPS. COMP.
Horgony-Pain-Expeller
egy régi kipróbált háziszser, a mely már több mint 33 év óta megbízható bedörzsölésül alkalmaztatik köszvényél, csúznál és meghúléseknél.
Intés. Silányabb utánzatok miatt bevásárláskor óvatosak legyünk és csakis eredeti üvegeket dobozokban a „Horgony” védjeggyel és a „Richter” czéggel fogadjunk el. — 80 f., 1 k. 40 f. és 2 k. árban a legtöbb gyógyszerárban kapható. Főraktár: **Török József**, gyógyszerésznél **Budapesten.**
Richter F. Ad. és társa,
** osztr. és kir. udvari szállítók. **
Rudolstadt.

SZOBEL ADOLF
női ruha és confection készitési
műterem
Nagyváradon, Fő-utca. (Bartsch-ház).
Ajánlja szakmájába vágó mindenféle ruhák divatos elkészitését, ugymint: utczai és estői toillettek, angol és francia szabásu ruhákat, kosztümöket. Sport-ruhák mindennemű fazonban,
Vidéki megrendelöktöl ruhaderék beküldése kívántatik mérték helyett. 148

Szőlölugast ültessünk
minden ház mellé és házi kertjeinkben.
Erre azonban nem minden szőlőfaj alkalmas, (bár mind kuszó természéül mert nagyobb része ha megnövis, termest nem hoz, ezért sokan nem értek el eredményt eddig. Höl lugasnak alkalmas fa okat ültettek, azok löven elhatják hazukat az egész szőlő terjedésén a legkitünőbb muskataly és más édes szőlökkel.
A szőlő hazánkban mindenütt megterem s nincsen oly ház, melynek fa a mellett a legeskevényebb gondozással felnevelhető nem volna, ezenkívül más épületeknek, kerteknek, kerítéseknek stb. a legremekesebb díszé anélkül hogy legkevesebb helyet is foglalna az egyebre használható részekből. Ez a leghat. da osztr. gyümölcs, mert minden évben terem.
A fajok ismertetésére vo alkotó szíves ényvnyomatú katalógus bár-inek ingyen es bérmentve küldetik meg, aki címét egy levelezőlapon tudatja.
Ermelléki első szőlöültványtelep Nagy-Kágya, u. p. Székelyudvarhely.

Számos kitüntetés! Számos kitüntetés!
DADAY JÓZSEF utóda
Mezey Dezső
műlakatos és toronyórák
Nagyvárad, Szent János-utca 320. sz.
Van szerencsém a m. t. közönség b. figyelmét felhívni a mai kor igényeinek teljesen megfelelő és a legmodernebbül berend-zett
műlakatos és toronyóra műhelyhelyiségemre,
hol több kiállitáson kitüntetett szerkezetű **TORONYÓRAIM** vörös fémből készült főkerekekkel s a felhuzást könnyitő, a legczélszerűbb módon alkalmazható **külön mozgó orsókkal** s a súlyemelő czinkezett vassodronykötelet tartó vashengerekkel és ingaszabályozó csavarokkal vannak ellátva.
KÉSZ TORONYÓRAIMNAK jóállás felelősség mellett felállitását is elvállalom melyek **pontos járásáért** szavatolok.
A n. é. közönség szives pártfogását kérve, maradtam kiváló tisztelettel
MEZEY DEZSŐ,
műlakatos és toronyórák.

BECZKAY LAJOS
női és férfi divatüzlete,
NAGYVÁRADON, SZENT LÁSZLÓ-TÉR.
„A menyasszonyhoz”.
Ajánlja dusan felszerelt raktárát a legujabb
női ruhaszövetekből, jól mosó francia batisztokból, zefirekből és szintartó voalokból.
Ujdonságok! Női blousokból és Ujdonságok!
napernyőköl.
Férfi és női fehérneműekből állandó nagy választék.
Kitünő minőségű vásznak, schiffonok, függönyök, ágymagazinok, paplanok és szőnyegek stb.
— Szolid kiszolgálás, rendkívüli olcsó árak mellett. —

ELSŐ BIZTOSÍTÓ INTÉZET
katonai szolgálat esetére
Ő cs. és kir. fensége **JÓZSEF főherceg** védnöksége alatt mint szövetkezet.
Igazgatóság:
BUDAPEST, Váci-utca 84.
Biztosítási tőke 1901. végén 42 mill. kor.
Biztosítéki alap » » 8 1/2 » »
Fiuk előnyös biztosítása **katonai szolgálatuk esetére** és nagykorúságuk idejére, továbbá **nyugdíj, aggkori és özvegyi járadék**-biztosítás olcsó díjak mellett.
Nagyvárad **vezérügynökség:** Zöldfa-utca 19. sz., hol a biztosításra vonatkozó bármiféle felvilágosítás ugy szóbelileg, mint levél útján készséggel megadatik.
Képviselők az egész megyében előnyös feltételek mellett alkalmaztatnak.

Ő cs. és kir. fensége **GIZELLA főhercegnő** védnöksége alatt
férjhez menendő leányok kiházásitására alakult
GIZELLA EGYLET
(Alapított: 1869-ben)
BUDAPEST, Váci-utca 25.
Biztosított állomány 1901 végén . . . 137.35 mill. kor.
Intézet vagyona » » . . . 41.814 » »
Az intézet 0—12 éves leánygyermekeket biztosit 20 éves korukra és feltételei a legmesszebb menő kedvezményeket nyujtik a biztosító feleknek.

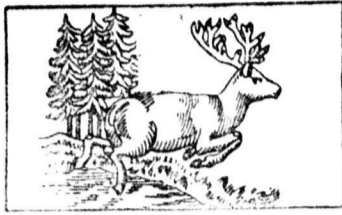
SCHICHT-szappan

109

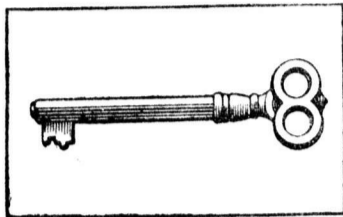
„SZARVAS“

vagy

„KULCS“

Legjobb, legkiadósabb és ezért a legolcsóbb szappan. Minden káros hatásu vegytéktől mentes.

— Mindenütt kapható. —

Vásárlásnál ügyelni kell arra, hogy minden darab szappan „Schicht“ névvel és a fentebbi védjeggyel legyen ellátva.

Fontos az érdekelteknek tudni,

hogy míg egyéb fajta keserűvizekből egy egész pohárral szükségeltetik,

addig hathatós már fél pohár

IGMÁNDI

KESERŰ-VIZ.

Mint kitűnő étvágyat hozó természetes gyomortisztító és hashajtó.

Amellett könnyen bevehető, mert ize nem émelygős, sós, hanem kellemes keserű.

Kapható mindenütt, úgy a forrástulajdonos:

SCHMIDTHAUER LAJOS gyógyszerésznél **KOMÁROMBAN**, üvegje 60 fillér.

Minőségileg kérik össze nem téveszteni más olcsóbb fajta keserűvizekkel a beszerzésnél határozottan SCHMIDTHAUER-féle Igmándi viz kérendő.

Kapható helyben minden gyógyszertár és fűszerkereskedésben. 238

Export Amerika és Angolországba.

Telefon 418.

Kerületi képviselő: **Biró József.**

Telefon 418.

Kiadó lakás.

Kálvária-utcán újonnan épült **2 négy szobás lakás**, a hozzátartozó mellékhelyiségekkel és kerttel **május hó 1 től kiadó.**
Értekezhetni ugyanott **Csepregha Miklós** háztulajdonossal. 247

A meddig a készlet tart!

Alkalmi vétel.

Meg nem felelő árukért a pénzt azonnal portómentesen visszaküldjük, tehát nincs kockázat. Megrendelésnél kérjük az összeg 1/3-ának előleges beküldését, a többi utánvétellel.

Az egész összeg előleges beküldése esetén kérem. Ha a rendelési összeg 20 koronát meghalad, uraknak egy gyönyörű nyári selyem mellényszövetet, hölgyeknek 2 és fél méter legfinomabb taffota selymet **ingyen** mellékelünk.

Reklamációkat 10 napig fogadunk el.

Korona

- 1 méter brünni férfi ruhaszövet, tavaszi vagy nyári ruhához, tiszta gyapju, minden divatos szíjben . . . . . 3.—
- 1 méter való francia kammgarn 4.10
- 1 méter elsőrendű valódi angol gyapju-szövet 5.80
- 1 darab finom selyemszövet nyári mellényhez . . . . . 3.—
- 1 darab duplafedelű valódi ezüst remontoir horgonyóra, gyönyörű kivitelben és 5 évi írott jótállással . . . . . 11.—
- 1 darab duplafedelű valódi tula ezüst horgony remontoir óra, 14 kövel . . . . . 16.—
- 1 darab atlas-cachemir paplan, minden szíjben, finom, fehér vattával töltve, 120 cm. széles, 185 cm. hosszú 3.50
- 1 darab selyem atlasz paplan, 120 cm. széles, 185 cm. hosszú . . . . . 7.—
- 1 tuczat zsebkendő, finom batiszt, színes széllel és mintázattal, ajour szegélylyel 2.40
- 1 tuczat legfinomabb vászon zsebkendő, 3 sor ajour szegélylyel 3.60
- 1 vég, 32 méter legfinomabb *R. Schroll-chiffon*, fehérneműnek alkalmas . . . . . 24.—
- 1 vég, 14 mtr legfinomabb írlandi vászon 18.—

SANOW LEO exporteur

BUDAPEST, IV., Zöldfa-utca 12.

— Figyelem! —

Az „Amerikai áruház“ olcsó árakban utólérhetetlen!

Értesíteni kívánom a t. vevőközönséget, hogy az üzlet a régi helyiségbe **Fő utca (Bazár-épület)** lett visszahelyezve, a hol most a rövidáruval kapcsolatban

gyönyörű rőfös raktár lett berendezve

teljesen új, remek áruval, melynek megtekintése figyelemre érdemel.

Telefon-szám: 372.

221.

Tisztelettel

AMERIKAI ÁRUHÁZ.

KECSKEMÉTY ISTVÁN teljesen újonnan átalakított és berendezett — étterme és sörcsarnoka

Nagyváradon, Lukács György-(Kőfaragó)-utcza sarkán.

Locsoló-ünnepély!

Van szerencsém tisztelettel a n. é. közönséget

1903. ÉVI ÁPRILIS HÓ 13-án
tartandó

locsoló-ünnepélyre

meghívni.

BELÉPTI DIJ NINCS!

Továbbá ajánlom magyaros konyhám, tisztán
kezelt boraim jutányos ár és pontos kiszolgálás mellett.
Jó zenéről gondoskodva van.

A n. é. közönség szíves pártfogását kérve, vagyok
teljes tisztelettel

KECSKEMÉTY ISTVÁN, vendéglős.

Naponta frissen csapolt MÁRCZIUSI SÖR, saját termésű, tisztán kezelt

HEGYI BOROK.

ABONNENSEK elfogadtatnak mérsékelt árak mellett.

Társas-ebédek, vacsorák vagy lakomák
étlap szerint vagy megállapított árak mellett elfogadtatnak.

Egyben van szerencsém a
vidéki utazó közönség szíves vendég-szobáimat
ujjonnan berendeztem s tisztartására különös gondot fordítok, ugyszintén —

szállóhely

is jutányos ár mellett szíves rendelkezésre áll.

Figyelem!

Miután sajátüzretelésű boraimból nagy készletem van, nagyobb mennyiségben is eladok. 50 litertől kezdve házhoz szállítok és 6% engedményt nyújtok. Viszont elárusítóknak nagyobb kedvezmény.

40 év óta fennálló saját asztalos- és kárpitos-műhely.

Nem gyári, de kizárólag az ország és a külföld elsőrendű műhelyeiből beszerzett fa- és vasbutorok, valamint kárpitozott berendezések nagy választéku raktára

NAGYVÁRAD,
Zöldfa-u. 34. sz.

WALLERSTEIN FERENCZ

butor nagykereskedése.

Papp György-féle
házban, a volt
Erber helyiségben.

1901. májustól áthelyeztetett Zöldfa-u. 34. sz. Sörház-sikátorral szemben.

Elegáns háló, ebédlő, uri szoba és szalon berendezések minden kivitelben, stilszerű szilárd, első minőségű anyagból.
Szőnyegek és butorszövetek nagy választékban. | Kárpitozott butoraim saját műhelyemben készülnek.

Lakások kárpitozását, vagyis tapétirozását elvállalom.

Legjobb gyártmányu zongorák, pianinok és tűzmentes vas- és pénzszekrények
kaphatók.

1091. májustól Zöldfa-utcza 34. sz.
Sörház-sikátorral szemben.

Javítások gyorsan és pontosan
eszközítetnek.

Andriska Jenő

RÖVIDÁRU, NŐI- és FÉRFI
SZABÓKELLÉKEK
és DIVATÁRUK RAKTÁRA

NAGYVÁRAD, Szent László-tér 1. szám.

Ajánlja tavaszi újdonságait, u. m.

Hölgyeknek: szalagok, csipkék, ruhadiszek, nap-
ernyők, művirágok, harisnyák, zseb-
kendők, övek, bőrtáskák stb.

Csipke- és tüll-gallérok és boák!!

140

Keztyű és
derékiűző (mieder)

Uraknak: Nappali- és háló-ingek, gallérok, kezelők,
nyakkendők, nyakkendőtükk és inggombok,
esőernyők, harisnyák és lábtyűk, nadrág-
tartók, sweatterek, tornaingek, zsebkendők stb.

gyári raktár!

Szabóknak és varrónóknak árendemény.

Pontos kiszolgálás!

Szabókellékekben nagy választék!

Vidéki megrendelések a leggyorsabban eszközöltetnek.

Rövidáruban újdonságok és czélszerű
különlegességek.

JEGYZÉKE az
55,000 nyereménynek.
Legnagyobb nyeremény a legszerencsésebb esetben:
1.000.000 korona.

	Korona
1 jutalom	600000
1 nyer. á	400000
1 " "	200000
2 " "	100000
1 " "	90000
2 " "	80000
1 " "	70000
2 " "	60000
1 " "	50000
1 " "	40000
3 " "	30000
3 " "	25000
3 " "	20000
3 " "	15000
36 " "	10000
67 " "	5000
3 " "	3000
437 " "	2000
503 " "	1000
1528 " "	500
140 " "	300
34450 " "	200
4850 " "	170
4850 " "	130
100 " "	100
4850 " "	80
3350 " "	40
55,000 nyer. és jut. kor. összegben	14.459,000

Az összes nyeremények 5 hónap alatt kisorsoltatnak és készpénzben fizetendők.

Kiváló szerencse TÖRÖK-nél.

Nagyon sokan szerencsések lettek általunk. **Tíz millió koronánál többet nyertek nálunk nagyrabecsült vevőink.**

Az egész világ legesélydusabb SORSJÁTEKA a mi m. kir. szabadalmazott osztálysorsjátékunk, mely nem-sokára újból kezdetét veszi.

110,000 sorsjegy **55,000**

PÉNZNYEREMÉNYNYEL sorsoltatik ki, tehát az összes sorsjegyek fele nyer a mellékelt sorsolási jegyzék kimutatása szerint. —

5 hónap alatt összesen **Tizennégy millió 459000 koronát**, egy hatalmas összeget sorsolnak ki. Az egész vállalat **állami felügyelet** alatt áll.

Az 1-ső osztály **eredeti sorsjegyeinek** tervszerű betétjei a következők:

egy nyolczad (1/8) frt —.75 vagyis 1.50 korona,
egy negyed (1/4) > 1.50 > 3.— >
egy fél (1/2) > 3.— > 6.— >
egy egész (1) > 6.— > 12.— >

A sorsjegyeket **utánvétellel** vagy a **pénz beküldése** ellenében küldjük szét. Hivatalos tervezet díjtalanul. Megrendeléseket kérünk azonnal, de legkésőbb

1. é. ÁPRILIS hó 20-ig

bizalommal **HOZZÁNK** küldeni.

Török A. és Tsa bankháza
BUDAPEST.

Hazánk legnagyobb osztálysorsjáték-üzlete!

Főáruházi osztálysorsjáték osztályai:
Főüzlet: VI., Teréz-körút 46/a.
Fiókok: 1. Váci-körút 4.
> 2. Múzeum-körút 11.
> 3. Erzsébet-körút 54.

Rendelőlevél levágandó. **TÖRÖK A. ÉS TÁRSA** bankházának Budapest.

Ezennel megrendelek a m. kir. szab. osztálysorsjáték 1. osztályához ..... darab eredeti osztálysorsjegyet a hivatalos tervezettel együtt.

Az ..... korona összeg { utánveendő postautalvánnyal küldöm mellékelve bankjegyekben (bélyegekbén) } A nem kívánt tör- lendő

Ponto szim:

Hirdetések felvételnek a legjutányosabb árban e lap kiadóhivatalában.

Nemzetünk a szent áldás-nyomában Nagyváradon.

Szőllőgazdasághoz Raffia, rézgálicz, kénpor, ojtópamut a legolcsóbb árban.

ÉRTESÍTÉS Szabó és Hajnal

fűszer-, csemege-, bor-, ásványvíz, vadász- és lisztkereskedéséből

NAGYVÁRAD, FŐ-UTCZA,
(Dr. Grosz-ház)

a Széchenyi szállodával szemben.
Városi és vidéki telefon 251. sz.

Igen tisztelt vevőinknek szíves tudomására adjuk, hogy a néhai **Jakab Imre-féle B.-Püspöki** termései borait megvettük s azokat az alábbi jegyzett árakban árusítjuk:

Jakab-féle (Bakator 1870. évi 1 l. 80 kr. Muskotály 1870. évi 1 l. 80 kr. Körösvölgyi 1900. saját termés 1 l. 40 kr. Ríslingi 1901. évi saját termés 1 l. 36 kr. Körösvölgyi 1902. saját termés 1 l. 30 kr.)

Vidékre és a kik a fogyasztási adóra kiegyeztek, literenkint 8 krajczárral kevesebbet fizetnek.

Nagy választék csukorka, csokoládé és husvéti disztojásokban.

Bőjti idényre mindennemű páczolt halak és sajtneműek, husvéti sonkák.

Helybeli megrendelések házhoz, vidéki megrendeléseket pedig a helybeli állomáshoz díjtalanul kiszállítjuk.

Tisztelettel 117

SZABÓ és HAJNAL.

Egyedüli lerakata (Olasziban) a hírneves **Weigrauch Chr. és Tsától spirítusz szobapadló-lacknak kőloja 1 frt.**

Horváth János

szücsmeister

Nagyvárad, Nagy-Magyar-utca 332. sz.
(Saját ház, Nyárfasikátorral szemben)

Ü. **LETHELYISÉG: Olasz, Fő-utca.**
(Orsolya-szüzek zárdájával szemben).

Téli ruhák, uti bundák, lábszákok, szőnyegek stb.

nyári gondozásra

átvétetnek és mint eddig, ugy ezután is pontosan, **jutányos feltételek mellett** kezeltetnek

Vidéki megrendelések

gyorsan és pontosan, a leglelkiismeretesebben eszközöltetnek. 243

Biztosítva **12.000** korona erejéig.

Dr. Dreiszker vizgyógyintézete

KÖSZEGEN,

Vasmegeye, vasuti állomás.
Márczius 1-től nyitva.

RENDSZER:

Priesnitz és Kneipp.
Legjobb gyogyeredmények!

Gondos orvosi felügyelet!

Igen jutányos ár!

Prospektus ingyen és bérmentve! 173

HÚSVÉT.

Húsvéti ajándék.

(Elbeszéli egy régi latin szótár.)

Írta: Ember György.

Valamint minden jóra való teremtés nyomokat, emléket igyekszik hagyni maga után, úgy magam is csak a mellett vagyok, hogy legalább emlékeim által örökítem meg a — majd azt mondtam — becses nevemet.

Jóra való nyomdában születtem, de még egy pár ezer is velem együtt. Csöppentett egyenlőek voltunk; a nyomda-mama maga sem tudta volna, hogy közülünk melyik az egyik, melyik a másik.

Nem sokáig hevertünk egy csomóban. Hoztak egy négykerékű alacsony, széles kocsit, aztán arra helyezték bennünket és vittek a könyvkereskedésbe. Itt aztán ölbe tett kézzel, mint a petrezselmes lányok, vártuk a jó szerencsét, hogy hát kiknek is kellünk mi majd?

Na, engem alkalmasint visznek — gondoltam magamban — mikor egy hatalmas bajszu, jól táplált testű büszke földes ur belépett és engem — mivel éppen legközelebb heverészttem — hatalmas markával fölemelt.

Kinyitott és leveleim közt lapozgatott, jól megcsiklandozva tagjaimat gyűrűinek drágaköveivel. Hej, haj — gondoltam — de jó dolgom lesz ennél a nagy urnál. Mindig velem fog foglalkozni s tán még majd nagyon is megszeretjük egymást.

Gondosan becsomagoltak és egy aranyos hintó bőr-ládájába dugták; aztán vitt a négy sárkány-paripa hegyen-völgyön keresztül egy falu végén pompázó uri kastély felé.

A mezőn jobbágyság dolgozott pálczás hajdu őrizete mellett. Gondolom, hizhattam a meglepedéstől, mikor láttam, micsoda nagy ur visz most engem. Jó darabig az egész határon keresztül, amerre csak észrevették az aranyos hintót, a munkások kalaplevéve álltak míg csak a hintó messze nem haladt. A nagy ur hatalmas bajszát végig simogatva, odakiáltott a kocsi mellett ülő parádés hajduknak:

— Pista te, ezt a vén hunczfut Csigér Miskát holnap berendeled; huszonötöt veretek a talpára. Mióta az a tudakos, imádságos veje meghalt, mindig otthon ül a lánya.

— Igenis, nagyságos uram! De azt hallom, azért nem jön ur dolgára, mert nagyon beteg az a szép, okos fia a szegény asszonynak.

— Mit beszélsz? Az a paraszt kölyök! Szép, okos? No majd holnapra komponáljon egy szép nótát a rühes kölyök, mikor a nagyapját tánczoltatom.

Roppant haragos lehetett a földesur, kivált mikor a hajdu a *szép* és *okos* szót mondta ki. Jaj, jaj! — képzeltem magamban — mi vár reám, egek ura! Hiszen ha egyszer dühbe jön ez a hatalmas ur, szerteszét szakgatja minden porcikámat.

Csak másnap voltam tisztában küldetésemmel.

Egy széparczu kis fiu szobájába cipelt a hajdu — nem sokára a hamiskás tekintetű fiuhoz a mellékszobából komolyképű fiatal ember lépett be. Aztán bejött a hatalmas ur is. Egek! Mit hallottam! Latinul diskuráltak. Ép azokkal a szavakkal, a melyekkel én vagyok tele-tömve. A fiu ravasz-kés mosolylyal nézett rájuk. Aztán elővettek s így dörgött a hatalmas ur:

— Ákos fiam, nézd, ez a legjobb szótár. Ebből fogtok a tanár ural fordítgatni. No, tudja, tanár ur, egypár óra egész napon át nem a világ. Majd leteszszük a vizsgálatot szépen. Sikerül az így is, úgy is. (Az *«ugy is»*-nál a hüvelyk- és mutatóujj dörzsölésével a pénzt jelezte). Aztán különben is a Becskyekek apáról fiura származtatják a lángelmét.

No, itt már kedves otthonra találok — gondoltam. De egy csöppet sem jól gondoltam, mert csak azután tapasztaltam keservesen, hogy ne hirtelenkedjünk az ítélettel.

Mikor ugyanis a fiatal tanár ur a tanításhoz fogott, az urfi kicsinylősen biggyesztette fel ajkait, ásított, nyugtózkodott, majd az orrát dörzsölte, majd egy röpködő légy után kapott; azután elkezdett füttyörészni és taktust vert a lábával.

A fiatal tanár ur arca ez alatt mindenféle színt

alk minden nap a hőtől és

stámi napok kivételével

ortóság és kiadékvatal;

krad, Apáczna-utca 2

stóság kéziratok visszatér

egyszerre nem vállalkosk.

stóságok és hirdetésnek a

stivatalhoz intézendők.

es minden óra 3 jutár.

sidó és a re-nyük, hogy azikat megnyerik

s nagy a remég nagyobb tudni a polleg a kleriká-

régen, sőt elzerint még azatonaváros ne-

nálunk a szo-hogy kapkod az g saját prob-zizmussal baj-jelentette most y Kopernikus a tt. A szalontai i kiküldött el-határa 11,000 a káptalané. zugság. A káp-öldje van. Ott rda heccz. stb. i láz és nálunk szocziálizmus, ól.

i cikk rejtett t egy remegő ikusokhoz intéz : magát, az épp laynau diszpol-mostan. A maga

s azért sietnie resztvasat, levette t vetett s elindult. g lábai alatt, új ép azért lassan

zott, kezét a nad-ly haladt, csak a cs csilingelése hal-zt a csilingelést s ggyan üti ez a ki-

A meddig a szem ellát, nem látai egyebet hómezőnél; a szétszórtan fekvő házak körvonala is alig látszanak az éjszakában. Nyugaton kerék mezőség terül el a »Bijeli Vrh« (»fehér erdő«) tövében, mely a Dólaczot (völgyet) választja el az Arambasicsék utolsó házáig. Alacsony házikó előtt állunk. Alig hallatszott az első kakasszó, megnyílt ajtaja s az udvaron magas, erős, de kissé görnyedthátú ember jelent meg. A metsző levegőn reszketni kezdett s abaposztó subájába burkolózva, a ház északi oldalához ment. Kétszer-háromszor az égre tekintett, s ha a fényes hold korán le nem nyugodott volna a Javor-planina (»Javor-hegy«) mögé, öreg, ránczos arcját, magas homlokát, éles szemét s ősz szakállát világította volna meg

* »Hrisztosz sze rodi« — Krisztus született! — »Valisztinu rodi« — Valóban született! — a szerbek karácsonyi üdvözlése a szokásos »jó napot« stb. helyett. F. megj.

mindenkinek az öreg harangozása. Ezért is szerették mindannyian és ezért nevezte az egész falu »Bábónak«.

Csak hogy a »bábó« hamar megöregedett, erős válla hamar megöröyedt, feje is a föld felé hajlott, szakállá pedig olyan fehér lett, mint a gyapjú. Öregségére segítséget is vett melléje a falu, őt csak ünnepnapon szerepeltették. Tavaly karácsonykor érezte meg először a falu, hogy mit ér az öreg, mert fekve kellett maradnia s a hajnali misére a fiatal Csoslyán harangozott. »Csoglyán és a karácsonyi harangozás!« panaszkodott a falu, a »bábó« ügyességére gondolva.

Ép ezért kelt ma ilyen korán. Még egyszer észak felé tekintett. Látta, hogy a »dánica« (hajjalcsillag) már-már előbujt, hogy az apró csillagok elhalványultak s csak némelykor pislogtak az ég boliján, aztán újra eltűnnek. Nem-

csike azt a nagyot, aztán meg ezt gondolta: »Hadd élvezzen! Neki is karácsonya van ma!« Később maga is nevetett dörességén s kezébe vette a kis kulcsot. De lelkében mindig csak ez hangzott: »Neki is karácsonya van ma!« »Neki is!« És mi van aztán? Hisz ma karácsonya van mindennek, az összes igazhivőknek (görög-vallásuaknak). Ma még a jószág is pihen, azt is megáldja ma a pap; ma ünnepe van az élőknek és a holtaknak egyaránt. Hány harang és hány torok zeng majd a mai napon? Mily nagy a mi »császárságunk« (Ausztria-Magyarország), aztán Szerbia, aztán Bosznia, aztán Croa-gora (Montenegró). Hát még csak Oroszország! Azt mondják, hogy ott egy templomban ezer harang szól. »Ejé, csak ott lehetnek, aztán én húznám a legnagyobbnak a kötelét; hogy kiáltanak föl, hogy sirnának valamennyien!«

— Nagyon örülök. Csodálkozom, hogy a tanárurak nekem négy év óta erről mitsem szóltak. A kis Gyárfás Endréről ugyanis ott gyakran tudakozodom.

— A Csigér Miska unokájáról? — kérde dolyfösen Becsky. De sokszor megbüntettem azt a vézna nagyapját Ugyan mit fárasztja magát ilyen szemétnéppel?

— Egy Atyának vagyunk gyermekei — uram! — szólt simán elutasítva a gőgöt. Odafordult Ákoshoz:

— Hogy is mondjuk ezt latinul?

— Csak nem akarja a tudományom fürkésznit? — vágta vissza gőgöse. az urfi.

— Világért sem — mondta szeliden a pap — de azt hittem, hogy még örülni fog a fiatal ur, ha latinul beszélgetünk.

Nagyot villant a földesur szeme. Lelkében a gyanu határozottabban rajzolódt ki. Mi ez? Valami baj lesz, félek.

Kedvetlenül tekintett fiára és nevelőjére. Ebéd után sétára bocsátotta őket. A papot a nevelő szobájába hívta, hol egy fiókban fiának bizonylatai voltak. Elővette Becsky és a plébános kezébe adta. A mint az öreg pap a több évről szóló bizonylatokba nézett, a nagy meglepetéstől majd elejtette azokat.

— Uram, hisz ezek hamisított bizonylatok.

Belesápadt Becsky. Iszonyu tekintete egy pillanatra a papon pihent. Aztán remegve szólott:

— Tisztelendő ur! Ha nem igaz, megverem önt, ha igaz, lelövöm a nevelőt.

— Nagyságos ur! Rögtön bebizonyítom.

Cselédek küldtek azonnal a Gyárfás Endre bizonylatáért. Vadul ordított a földesur, mikor meglátta, hogy pecsét, névalírás és papir nem egyeznek.

Vadászfegyverét kapta és lóra ült. Beszáguldozta a határt, de fiát és a nevelőt nem találta. Aztán nem szólt senkihez. Napokon át elzárkózott. Csak néhány nap múlva kapott értesítést, hogy nagy összeg pénzről szóló váltón, a melyet ő bocsátott ki s két tekintélyes barátja irt alá, fia, mint benyújtó, fölvette a pénzt. Kétségbeesetten sietett pénzszekrényéhez. Neje ékszerei, utolsó garasa el volt tüntetve.

Roppant düh fogta el és szemei szikrákat vetettek. Felordított, mint a halálra sebzett vadállat és össze-rogyott...

Régen kimult áldott lelkű neje mellé temették a kastély mellett épült családi sírboltba, mely felett kis kápolna emelkedett a kereszt jelvényével.

Aztán néhány hónap múlva új birtokos telepedett a kastélyba. Az ősi czimert a kastély homlokzatáról lebontatta. A szép kertet felásatta és a disznóvényeket kiirtatta.

A faluval és a szomszéd falubeliekkel egyezsége lépett, hogy földjeiket cukorrépával ültessék be. Így szállította be aztán a közeli városba.

Ez épen a forradalom után egypár évvel történt, tudom, mert a tanuló szobában sok kardcsörtetést hal-

lottam egyszer német, máskor magyar szóval vegyítve. Bizony rossz idő volt ez. Az ördög sem örökött velem.

A mostani gazdám néha németül, néha meg tudom is én, talán tótul beszélt. De hogy nagy számár volt, onnan tudom, mert az íróasztal mellett, melyet az árverésen egyedül tartott meg, ha egyet-mást firkált, kiméretlenül lökdösött erre-arra, sőt egyszer mérgében földhöz is csapott.

— Ejh, vitt volna el az ördög! — kiáltotta.

Jaj, de megutáltam. Hát miért vett meg? Valahol sertőző lehetett a nagyhasu bivaly és megvett, csak hogy tudományos embernek gondolják. Jaj, de dühös voltam akkor.

De pár év múlva megvigasztaltak.

A magashomlok, potrohos ur másodmagával topant be a volt tanulószobába. Én az asztal alatt figyeltem.

— Nos, hát nem vált be a cukorrépa?

— Rossz idő járt rá. Megbuktam. Mit ad az egész birtokért? Én hétszáz ezer forintért vettem. Odaadom ötszázötven ezerért. Aztán megyek haza. Jobban megy ez nálunk.

— Annyit nem adok.

E szóra az öreg tisztelendő ur lépett be és előadta, hogy egy ur meg akarja venni a birtokot. Kérdéseire őszintén megmondta, hogy ez a vidék különösen gyümölcsöt és gabonát termel.

A birtokra alkuvó embernek megvillant a szeme. Kevés vonakodás után száz darab ezrest olvasott le az íróasztalra. Aztán az öreg pap mellé még egy tanut hivtak, hogy a felvett előlegről a nyugtatvány alá írjanak.

Elnéztem a vevőnek szurtos kaftánját. Vajjon honnan a pokolból gyűjthetett ez az ember annyi pénzt tisztességes uton? Sirt a lelkem, hogy hány és hány ilyen Becsky fajta urnak kerül a birtoka jött-mentek kezére!... De hát ők lehetnek az okai, vagy legalább ők is.

Szomoruan nézte e jelenetet a tisztelendő lelkész ur, mi közben a papirok között észrevett engem.

— Ni-ni! Hát még most is itt van az Ákos szótára? — És szeretettel vett kezeibe.

— Tessék megtartani, tisztelendő ur, ha szereti. Fogadja el fáradsága fejében.

Nos, e pillanattól fogva boldogság volt egész életem...

A többi méltóságos könyvek közé helyeztem. Nagyon jó állapotban voltam. Tagjaim sem fáradtak ki a nagy munkában.

Takaros kis növendék pap lépett be egy napon a tisztelendő urhoz. Értelmes arcza, okos tekintete volt.

— Ave! édes öcsém! Na, tudtam, hogy haza jössz a husvétii ünnepekre. Nézd csak, husvétii ajándékot adok!

És kivett engem s átnyújtott a kedves fiatal embernek, a ki mosolyogva simogatott s bennem lapozgatott. Hazavitt, szépen bánt velem és sokszor elővett és szellemesen, édesen szivta belőlem, mint valami csodavirágból, a tudomány mézét.

A meddig a szem ellát, nem látni egyebet hőmezőnél; a szétszórtan fekvő házak körvonala is alig látszanak az éjszakában. Nyugaton kerék mezőség terül el a »Bijeli Vrh« (»fehér-écs«) tövében, mely a Dólaczot (völgyet) választja el az Arambasicsok utolsó házaitól. Alacsony házikó előtt állunk. Alig hallatszott az első kakasszó, megnyílt ajtaja s az udvaron magas, erős, de kissé görnyedthátú ember jelent meg. A metsző levegőn reszketni kezdett s abaposztó subájába burkolózva, a ház északi oldalához ment. Kétszer-háromszor az égre tekintett, s ha a fényes hold korán le nem nyugodott volna a Javor-planina (»Javor-hegy«) mögé, öreg, ránczos arcját, magas homlokát, éles szemeit s ősz szakállát világitotta volna meg

* »Hrisztosz sze rodi!« = Krisztus született! — »Vaisztinu rodi!« = Valóban született! — a szerbek karácsonyi üdvözlése a szokásos »jó napot« stb. helyett. E megj.

mindenkinek az öreg harangozása. Ezért is szerették mindannyian és ezért nevezte az egész falu »Bábónak«.

Csak hogy a »bábó« hamar megöregedett, erős válla hamar meggyöreyedt, feje is a föld felé hajlott, szakála pedig olyan fehér lett, mint a gyapjú. Öregségére segítséget is vett melléje a falu, őt csak ünnepnapon szerepeltették. Tavaly karácsonykor érezte meg először a falu, hogy mit ér az öreg, mert fekve kellett maradnia s a hajnali misére a fiatal Csoglyán harangozott. »Csoglyán és a karácsonyi harangozás!« panaszkodott a falu, a »bábó« ügyességére gondolva.

Ép ezért kelt ma ilyen korán. Még egyszer észak felé tekintett. Látta, hogy a »danica« (hajnalcsillag) már-már előbujt, hogy az apró csillagok elhalványultak s csak némelykor pislognak az ég boljáján, aztán újra eltűnnek. Nem-

csike azt a nagyot, aztán meg ezt gondolta: »Hadd élvezzen! Neki is karácsonya van ma!« Később maga is nevetett döreségén s kezébe vette a kis kulcsot. De lelkében mindig csak ez hangzott: »Neki is karácsonya van ma!« »Neki is!« És mi van aztán? Hisz ma karácsonya van mindennek, az összes igazhívőknek (görög-vallásuaknak). Ma még a jószág is pihen, azt is megáldja ma a pap; ma ünnepe van az élőknek és a holtaknak egyaránt. Hány harang és hány torok zeng majd a mai napon?! Mily nagy a mi »császárságunk« (Ausztria-Magyarország), aztán Szerbia, aztán Bosznia, aztán Crna-gora (Montenegró). Hát még csak Oroszországl! Azt mondják, hogy ott egy templomban ezer harang szól. »Ejh, csak ott lehetnék, aztán én húznám a legnagyobbakat a kötelét; hogy kiáltanak föl, hogy sirnának valamennyien!«

nik minden nap a hét és a társai napok kivételével

ország és kiadónál: **Rad, Apáca-utca 2.**

stílus kórtól visszahívás **egyszerre nem vállalkozik.**

stílus és hirdetés a **hivatalos intézkedés.**

es minden évi 3 fillér.

sidó és a re-nyük, hogy az ikat megnyerik

s nagy a re-még nagyobb tudni a pol-leg a kleriká-

régen, sőt el-zerint még az tonaváros ne-

nálunk a szo-hogy kapkod az g saját prob-zizmussal baj-jelentette most y Kopernikus a tt. A szalontai i kiküldött el-határa 11,000 a káptalané. rugság. A káp-öldje van. Ott rda heccz. stb. i láz és nálunk szocziálizmus, ól.

i cikk rejtett t egy remegő ikusokhoz intéz magát, az épp laynau diszpol-mostan. A maga

s azért sietnie resztvasat, levette t vetett s elindult. g lábai alatt, új ép azért lassan

zott, kezét a nad-ly haladt, csak a cs csilingelése hal-zt a csilingelést s gyan üti ez a ki-

Ha sok pénzük van a rangos öregeknek:
Rajta nagy czimeket s diszjeleket vesznek.

Hogyha pénzök akad a dalköltészeknek:
Rajta öltönyt vesznek, s akkor nap jól esznek.

Gróf Hardeck Ferdinánd,

Győr vára parancsnokának kivégeztetése.

(1695.)

Németből fordította: Lakos Lajos.

Városunk levéltárának rejtett s eddigelé ismeretlen régiségei között van egy nagy és vaskos könyv is, mely miután hazánkban ma már csak alig néhány példányban található, valóságos kincsszámba megy.

«Magyarország és Erdély» haditörténetét tartalmazza ez az 1395. évtől 1665. évig bezárólag. Ez utóbbi évben lett a könyv is Majna-Frankfurtban német nyelven kiadva. A címe «Ortelius Redivivus.» Ezen a levéltár birtokában levő könyv voltaképen egy második javított kiadás, melyet Ortelius Jeremiásnak 1607. évben kiadott könyve alapján Meyern Martin történész irt.

A könyv érdekességét emeli még azon körülmény is, hogy bár annak szerzője német ember volt, mindazon által az, egyfelől a részrehajlatlanság mesgyéjén igyekezett haladni, másfelől pedig mert több dolgot ismert meg velünk, melyről eddig csak kevés tudomással birtunk.

A fenti mozgalmas időktől oly momentumokat örökölt meg és hagyott hátra az utókorra, melyek az akkori eseményeket, viszonyokat, gondolkozási módot, szokásokat és törvényes eljárást, valamint alkalmazott halálbüntetéseket is kellő világitásba helyezik.

Szóval, egy rendkívül becses, érdekes és hasznos munkát végezett a szerző.

Hogy különben maga a könyv is mily értékes lehet, igazolja azon körülmény, hogy azt a városi tanács, közel 100 évvel ezelőtt, nem kevesebb mint kerek 100 forintért vásárolta.

Ezen munkából szakítottam ki az alábbi részt, vagyis gróf Hardeck kivégeztetését, ki mert a nagyszabású Győr várost, melyben a vádlevél *első pontja* szerint nem kevesebb mint 2000 *akó bor* volt felhalmozva, Szinán basának feladta.

De ezen bevezetés után térjünk át magára az ítéletre s a szót adjuk át magának a szerzőnek, ki is a kivégeztetésről következőket írja:

* * *

Erről jelentetik, hogy a gróf Hardeck és társa Berlin Miklós ellen Győr várának feladása miatt emelt

vád és felelősség következtében, a részrehajlatlan bírák és esküdtek által hozott ítélet a római császári Felsőnek legkegyelmesebb döntés végett megküldetett.

Ő Felsőge a vele született jóság és szelid lelkületétől sugallva, ezen ítéletet enyhítően a bírák és esküdteknek azon parancsral küldötte vissza, hogy az általuk, a gróf és Berlin előtt nyilvánosan meghirdettesék és azután, amint ez szokás, végrehajtsassék.

Ezt megelőzőleg azonban, mielőtt a végrehajtás foganatosított volna, június 16-án hajnalban, Bécsben, az udvar (mostani Hofburg) terén egy emelvény állítottatott fel, mely köröskörül fekete posztóval lett bevonva és arra egy fekete bársony párnácska helyezve.

Ugyanezen napon reggel 9 órakor, a bírák, esküdtek, nemesek, kapitányok, hadnagyok és parancsnokok a Burg terén megjelenvén, a törvényszék összeült és intézkedett, hogy gróf Hardeck Ferdinánd és Berlin Miklós a legfelsőbb császári döntés meghallgatása végett elővezetessék. Ami, mivel a Burgban őrzött elítéltek a profosz által elővezetettek, meg is történt.

A gróf, ki *fekete magyar ruhában volt öltözve*, Ulrich testvére, nagybátyja Thurn gróf, Hauenstein tanácsnok és cselédségétől kísérve megjelent. Utána jött Berlin Miklós két jezsuita és két olasztól követve, kik előbb szolgálatában állottak és ugy előbbi, mint utóbbi a profosz által a törvényszék elé vezettettek.

Erre a főhadbíró, mint hason esetekben és mint a törvényes ítéleteknél szokás, a generál profoszhoz a következő szavakat intézte: «Maga nagyon jól emlékezhetik, hogy ezen 1695. év január havában gróf Hardeck és bűntársa ellen a tekintélyes és jól ellátott Győr várának feladása miatt, előtte és a részrehajlatlan jog előtt mindkét részről szóbeli és írásbeli szükségesek hirasok (vallomások) és tanukihallgatások eszközöltetvén, ítélet hozatott, mely ő fejedelmi kegyelmessége Mannsfeld Károly főhadvezér által, a római császári Felsőnek legkegyesebb döntés végett Prágába elküldetett s azután ő Felsőge a felett legkegyesebben döntött s ezen döntést kihirdetni parancsolta.

Erre a general profosz ügyvédje által az ítéletet felbontatni és felolvasni kérte és a gróftól kérdezte: vajjon abban megnyugszik-e? Levett kalappal kérte a gróftól, az ítéletet megsemmisíteni és részére kegyelmet gyakorolni. Mivel azonban a fővádó, a római császári Felsőnek fejedelmi fenséges rendeletét a grófnak hangsúlyozva, hogy az másként nem lehet: a gróf is belenyugodott.

Majd ezután részletesebben az indokolás olvasására került a sor, mely egy büntényt igazolt az által, hogy Győr fővára feladása által előidézett óriási veszteség, mely előbbi a római birodalom kulcsa volt és mely a nemesek által mindenkor védelmezett, anélkül, hogy a gróf élelem vagy lövészerben hiányt szenvedett volna, elárulva és hűtlenül feladatott és mely által Isten és ő császári felségéhez, melynek életét és testét áldozni megesküdött, hűtelen és áruló lett.

A meddig a szem ellát, nem látni egyebet hőmézőnél; a szétszórtan fekvő házak körvonala is alig látszanak az éjszakában. Nyugaton kerek mezőség terül el a »Bijeli Vrh« (»fehér csúcs«) tövében, mely a Dólaczot (völgyet) választja el az Arambasiesék utolsó házaitól. Alacsony házikó előtt állunk. Alig hallatszott az első kakasszó, megnyílt ajtaja s az udvaron magas, erős, de kissé görnyedthátú ember jelent meg. A metsző levegőn reszketni kezdett s abaposztó subájába burkolózva, a ház északi oldalához ment. Kétszer-háromszor az égre tekintett, s ha a fényes hold korán le nem nyugodott volna a Javor-planina (»Javor-hegy«) mögé, öreg, ránczos arcát, magas homlokát, éles szemét s ősz szakállát világitotta volna meg

* »Hrisztosz sze rodi!« — Krisztus született! — »Vaisztinu rodi!« — Valóban született! — a szerbek karácsonyi üdvözlése a szokásos »jó napot« stb. helyett. F. megj.

mindenkinek az öreg harangozása. Ezért is szerették mindannyian és ezért nevezte az egész falu »Bábónak«.

Csak hogy a »bábó« hamar megöregedett, erős válla hamar megörnyedt, feje is a föld felé hajlott, szakállá pedig olyan fehér lett, mint a gyapju. Öregségére segítséget is vett melléje a falu, őt csak ünnepeken szerepeltették. Tavaly karácsonykor érezte meg először a falu, hogy mit ér az öreg, mert fekete kellett maradnia s a hajnali misére a fiatal Csoglyán harangozott. »Csoglyán és a karácsonyi harangozás!« panaszkodott a falu, a »bábó« ügyességére gondolva.

Ép ezért kelt ma ilyen korán. Még egyszer észak felé tekintett. Látta, hogy a »danica« (hajnalcsillag) már-már előbujt, hogy az apró csillagok elhalványultak s csak némelykor pislognak az ég boliján, aztán újra eltűnnek. Nem-

csike azt a nagyot«, aztán meg ezt gondolta: »Hadd élvezzen! Neki is karácsonya van ma!« Később maga is nevetett dőreségén s kezébe vette a kis kulcsot. De lelkében mindig csak ez hangzott: »Neki is karácsonya van ma!« »Neki is!« És mi van aztán? Hisz ma karácsonya van mindennek, az összes igazhivőknek (görög-vallásuaknak). Ma még a jószág is pihen, azt is megáldja ma a pap; ma ünnepe van az élőknek és a holtaknak egyaránt. Hány harang és hány torok zeng majd a mai napon?! Mily nagy a mi »császárságunk« (Ausztria-Magyarország), aztán Szerbia, aztán Bosznia, aztán Croa-gora (Montenegró). Hát még csak Oroszország! Azt mondják, hogy ott egy templomban ezer harang szól. »Ej, csak ott lehetnek, aztán én húznám a legnagyobbak a kötelét; hogy kiáltanak föl, hogy sirnának valamennyien!«

április 15.

Én minden nap a hűtő és
stábi napok kivételével

értékes és kiadható:
Brad, Apáca-utca 2.

stílus híreinek visszatérésén
egyszerre nem vállalkozok.

stílus és hirdetések a
kivételhez tartoznak.

es csak ára 6 fillér.

sidó és a re-
nyük, hogy az
ikat megnyerik

s nagy a re-
még nagyobb
tudni a pol-
leg a kleriká-

régen, sőt el-
zerint még az
tonaváros ne-

nálunk a szo-
hogy kapkod az
g saját prob-
zizmussal baj-
jelentette most
y Kopernikus a
tt. A szalontai
i kiküldött el-
határa 11,000
a káptalané.
ugság. A káp-
öldje van. Ott
rda heccz. stb.
i láz és nálunk
szocializmus,
ól.

i cikk rejtett
t egy remegő
ikusokhoz inéz
magát, az épp
laynau diszpol-
mostan. A maga

s azért sietnie
resztvasat, levette
t vetett s elindult.
g lábai alatt, új
ép azért lassan

zott, kezét a nad-
gy haladt, csak a
cs csilingelése hal-
zt a csilingelést s
ogyan üti ez a ki-

JE
55,00
Legnagyobb nyere
1.000

Az összes nyeremények 5 hónap alatt kisorsoltatnak
és készpénzben fizetendők.

- 1 J
- 1 D
- 1
- 2
- 1
- 2
- 1
- 2
- 1
- 2
- 1
- 1
- 1
- 5
- 3
- 8
- 8
- 36
- 67
- 3
- 437
- 503
- 1528
- 140
- 34450
- 4850
- 4850
- 100
- 4850
- 3350
- 55,000 nyer. kor. 8

Oh, ez az én kedves gazdám sohasem hagyott el aztán, akár hová költözött. Akkor sem, mikor szegény édesanyjának és nagyatyjának kérelmére a kimult öreg tisztelendő ur helyére költözhattünk.

Hogy az Isten áldja meg azt az öreg papot! Hát nem az én ifju papgazdámnak hagyta a szép könyvtárát! Ismét a méltóságos tudós társak közé kerültem. Már nem vett elő annyit, hisz ismerte minden porczikámat, csak néha vett elő kíváncsiságból és gyöngéden megsimogatott az ifju pap.

Egy napon hajlott, galombösz öreg ember lépett be. Meghatott, reszkető hangon beszélt.

— Kedves Endrém, az éjjeli őr ma hajnalban egy rongyos embert talált a Becskeyek sirja mellett. Tudod, hogy ez a szeszfőző új gazda a kápolnát és a sírboltot lerontatta. A Becskeyek porladó tetemeit a temetőbe vittük. Ihol azoknak a sirja mellől hozzák saroglyán az éjjel ott megfagyott szerencsétlen embert.

— Vajjon ki lehet? — kérdé az ifju pap.

— Ugy sejttem, de mások is mondják, hogy a régen megszökött Becskey-urfi lehet.

Az ifju pap lehajtotta fejét.

— Eltemetjük tisztességesen.

— Eltemetjük, jól mondod, kedves unokám! Megszenvedett apja bűneiért is. Bocsásson meg neki és atyjának is az Isten, a mint én nekik szivemből megbocsátok...

Aztán nagyon sokáig töltöttem e párbeszéd után kedves társaim között csöndes, boldog életet.

Lázár Miklós verseiből.*

Ébredj nemes harag...

Ébredj nemes harag, ébredj fel szivemben
És ne légy tovább is ama balhiszemben:
Hogy ott szenderegve töltvén tunya élted,
Nálad nélkül is az ember célhoz érhet.

Nem azért tett Isten téged e szent helyre,
Hogy ott kényelmesen pihelve, heverve
Nézd bus diadalmat a bűnnek, gonosznak,
Mik gyötört fejünkre annyi átkot hoznak.

Im le van tarolva az embernem fája,
Milyen sebző bú csak nézni is reája;
Hire sincsen rajta lombnak és virágnak,
Ágain, tövén rút hernyók, férgek rágnak.

* Nagyvárad-Ujváros elhunyt plébánosának hitrahagyott verseiből közöljük az alábbi kettőt. Az elhunyt annak idején nagy feltűnést keltett verseivel, melyek közül főleg zsoldár-fordításai tűntek ki.

Hova tűntek el az illatos növények,
Mik a jók fejére koszorút termének?
Elpusztította a vétek átkos karja.
Most a gyönyörű tájt vadbozót takarja.

Zord hatalma ellen a munkás szeretet
Megtett, mindent megtett, amit csak tehetett.
S buzgó szorgalmának kin lön dija, bére,
Harag! az üldöttek jöjj segedelmére

Fáradalmiban vesd vele össze vállad
S mig ő a közjóért ernyedetlen fárad;
Hogy ne háborgassa őt a durva szellem,
Légy paizs, erős vár vad önkénye ellen.

S az, ki szétrombolni művét hozzájárul,
Győzd meg ostorodnak sújtó hatalmárul;
S küzdelmídben Istent szeméd előtt tartván,
Légy rettenthetlen, mint egykor Jézus ajkán.

Nagyot, maradandót a szelid szeretet
Egyedül csak veled egyesülve tehet:
Te irtasz, ő ültet, s mit szent keze ápol,
Te véded meg a bűn romboló karától.

Szunnyadó haragja ébredj fel szivemnek,
Ne bánd, hogy miattad többet szenvedendek!
A ki a kereszten győze a halálon,
Annál szenvedésim díját feltalálom!

A pénz használata.

Hogyha pénzük akad a kis gyermekeknek:
Rajta mézes bábut s csecsebecsét vesznek.

Hogyha pénzük akad a megnőtt szüzeknek:
Rajta szép ruhákat s kar-, füléket vesznek.

Hogyha pénzük bőven van a legényeknek:
Rajta kedvesüknek ajándékot vesznek.

Hogyha pénzük van a gazdaembereknek:
Rajta ökröt, lovat s efféléket vesznek.

Hogyha pénzük van a jámbor lelkészeknek:
Rajta a szegénynek szivörömet vesznek.

Hogyha pénzük meggyúl a rút fősvényeknek:
Rajta önmaguknak rettegést, kint vesznek!

Hogyha parázs pénzük van a csempészeknek:
Rajta tiltott árut s néha börtönt vesznek.

Hogyha pénzük van a kegyes özvegyeknek:
Rajta imakönyvet, kávé, cukrot vesznek.

Rendelőlevél levág!

Ezennel meg
eredeti osztálysor

Az.....korona összeg { utánveendő
postautalvánnyal küldöm } A nem kívánt tör-
mellékelve bankjegyekben (bélyegeken) } lendő

Ponto sczim:

_____

_____

_____

**Hirdetések felvételnek
a legjutányosabb árban e lap
kiadóhivatalában.**

Biztosítva 12.000 korona erejéig.

Dr. Dreiszker vizgyógyintézete

KÓSZEGEN,

Vasmegeye, vasuti állomás.
Márczius 1-től nyitva.

RENDSZER:

Priesnitz és Kneipp

Legjobb gyogyeredmények!

Gondos orvosi felügyelet!

Igen jutányos ár!

Prospektus ingyen és bérmentve!

173

55,000

Legnagyobb nyereg

1.000

Az összes nyeregmények 5 hónap alatt kisorsoltának
és készpénzben fizelendők.

1
1
1
2
1
2
1
2
1
2
1
1
3
3
36
67
3
437
503
1528
140
34450
4850
4850
100
4850
3350
55,000

Rendelőlevél levág.

Ezennel meg
eredeti osztályosor

Ponto sczim:

Az ..... korona összeg { utánveendő
postautalvánnyal küldöm
mellékelve bankjegyekben (bélyegeken) } A nem kívánt tör-
lendő

Hirdetések felvétetnek
a legjutányosabb árban e lap
kiadóhivatalában.

Ezért a részrehajlatlan bíróság őt a profosz kezére juttatni találta, ki mellé egy gyóntató atyát rendelt, kinek ő bűneit beismerje és azután a hóhér kezébe adja, ki őt a rendes vesztőhelyre vezesse és jobb kezét, melylyel esküdt és melylyel a kapitulációt aláírta, levágja, azt egy vasrudra szurva a legkülső sánctzokon örök figyelmeztetésül kitűzze; ezután a grótot az ég és föld között, egy kötélén fölakasztva haláláig rángassák; testét három napon át a naptól sütni hagyják; végre leoldják és a földnek áttaladják. Összes uradalmi, alattvalói és javai minden ingóságával, valamint még kijáró és fel nem vett zsoldja, önként érthetőleg ő csász. Felsége javára esendők.

Erre a gróf beszélni kért engedélyt, melyet azonban a hadbíró tőle megtagadott, a császári megkegyelmezést olvastatá fel. Ugyanis ő császári Felsége a sok barát, sok előkelő ur közbenlépése és kérelmére kegyesen olykép döntött és megengedé, hogy először is a vesztőhelyre vezessék és azután előbb a jobbkeze levágassék, azután pedig feje vétessék; teste keze és fejével eltemetessék, többiek részében az ítélet megmaradjon.

Most a gróf egész bátran elkezdett beszélni, szolgálatait, miket éveken át az osztrák háznak tett, életéből kitörli és egyben-másban magát menteni akarja, követet küldött a fejedelmi fenséghez, kinek közvetítésével meg-egyszer kegyelmet és életének meghosszabbítását kérte.

Ezenközben azonban, amint a gróf követe a fejedelmi fenséghez elküldetett, Berliner Miklós ügyvédje, (kinek kértére a főhadbíró, mint tanut és védőt Ursinus Severinust fellépni megengedte) az ítélet felolvasását kérte.

Erre a részrehajlatlan bíróság által megengedtetett, hogy az elítélt mellé egy gyóntató atya adassék és azután a hóhér kezébe szolgáltatassék, teste négy részre daraboltassék és az a fejével együtt Bécs városának öt különböző pontján kiakasztassék; zsoldja és mindenmü járai ő Felségének jussanak.

Majd ekkor a főhadbíró a császári kegyelmezést olvasá fel, melynél fogva Berlinernek a jelzett vesztőhelyen csupán csak a feje vétessék és azután eltemetessék. Többiekben különben a zsold és örökség tekintetében az ítélet változatlanul marad.

Midőn Berliner ezekről ügyvédje, Ursinus által értesítettett, térdre borult és hasonlólag kegyelem és élete meghosszabbításáért esedezett és amint gróf Hardeck, úgy ő is követet küldött a fejedelmi fenséghez.

De fejedelmi fensége végre is oda döntött, hogy a hozott ítélettől, illetve császári megkegyelmezéstől el nem térhet. Ekkor a főhadbíró mindkét pálczát kettőre és az ítélet végrehajtását parancsolá, ki is a gróffal, *Hauenstein tanácsossal, a gróf szolgálomelyzetével a vesztőhelyre ment*, tüstént követte Berliner, kiket is Guardi (hihetőleg Bécsnek egy akkori városrésze) kísért.

Utánuk következett a gróf *gyászokcsija, fekete posztóval behuzva, előtte hat lóval szintén feketével bevonva, míg a vesztőhelyre érkeztek, hol is előbbiei uruk szomorú sorsának lefolyását és hulláját várták.*

Midőn a gróf Hauenstein tanácsos kíséretében, ki egy gyóntató atya helyett adatott mellé, a vérpadra lépett, hol a tőke állott, melyen keze levágtatik és szintén fekete posztóval volt bevonva — kalapját levette és az ellene hazaárulás miatt emelt vád ellen tiltakozott, mert *az ítélet azt bizonyítani sem tudta*, lelkiüdvéért felemelt kézzel egy »Miatyánk«-ot rebegett.

Beszédét és imáját bevégezve, gallérját nyakából maga vette le, keztyűjét és attiláját szolgájának átadva, jobb kezét kinyújtá, kalapját szeméi elé tartva, a fekete tével bevont párnáskára térdelt és kezét a tőkére tette.

Majdhamar hátulról, hogy a gróf észre ne vegye, a hóhér két pribékjével a vesztőhelyre lépett, kik közül az egyik a bilincset a gróf kezeire tette, melyhez a másik a pallost igazítá és utóbbi a hóhérral, ki a gróffal a pallost megismertetni akará, késedelmezés nélkül fejét és kezét egyszerre és együttesen levágá, mely levágott lőt és kezét a *gróf cselédsége* egy fekete posztóba göngyölve és koporsóba helyezve lócira tették és a kastélyába vitték. It megmosták, a fejet és keze ismét a törzshöz varrták és harmadnapra eltemették.

Erre Berliner Miklós két jezsuitától kísérve szintén a vérpadra lépett, gallérját ledobta, égre tekintett, kezeit fobászra emelte, a jelzett posztóra térdelt.

Ekkor a hóhér kötelességét végzendő, a vérpadra lépett. Mivel azonban Berliner a fejét kissé letartotta, a vágást nagyon fenn, a fül és állkapcsok között vezette s a fejet nem egészen vágta le, miért is még két újabb csapást mért, de mert a fő ekkor sem hullott le — fekete posztót dobott reá.

Amint a nép látta, hogy a hóhér munkája nem sikerült, azon hiedelemben, hogy az Berlinert az olaszoknak élve akarja átszolgáltatni, két pártra oszolva, nagy kavarodást és futkosást inszczenirozott, miközben székeket és padokat ragadva és halomra döntve veszekedtek, hogy senki a hóhért ne bántsa. A veszekedésnek a general profosz azzal vetett véget, hogy a bakó katonai fedezet alatt onnan majdhamar elvezettette és a helyet a polgárórség által (mely mintegy 100 főből állott) őrizteté, s ezután mindenki nyugodtan hazatért.

Istenek alkonya.

Irta: dr. Krüger Aladár.

Színhely: Fővárosi szerkesztőség.
Szereplők: Két bozontos zseni.
Idő: Jelenkor; hajnalban: 11 órakor.

Az egyik: Hónap közepe — s végén a hitel.
Ez így sokáig most már nem mehet.
Az embernek mégis csak élni kell
S a jambusokból, sajnos, nem lehet.
Egyáltalában nem is értem én,
Mit keresek e sárgómb tetején?

Biztosítva 12.000 korona erejéig.

Dr. Dreiszker vizgyógyintézete

KÓSZEGEN,

Vasmege, vasuti állomás.
Márczius 1-től nyitva.

RENDSZER:

Priesnitz és Kneipp.
Legjobb gyógyeredmények!

Gondos orvosi felügyelet!

Igen jutányos ár!

Prospektus ingyen és bérmentve!

173

Lángelmém, érzem, mily nagyokra törne,
S megbotlom minden apró sárgöröngybe!
Hiába mondom: ide nézzetek!
Lángész vagyok! ki hiszi a világon?

A másik: Kivéve engem. Oh, én értelek!

Az egyik: Tudom, egyetlen, kedves, jó barátom.
Te ismered, mit ér e drága fő.
Tekintélyekkel szemben vakmerő.
A vaskalpnak, szépnek, buta hitnek,
Szamár ábrándnak, mik megtévelyítnek,
Ellene támad kérelhetlenül.
Egész világot el fogom tiporni
S világosságot fog majd szerteszőrni
A romokon lángelmém egyedül.

A másik: Nono . . .

Az egyik: Igaz. Majd elfeledtelek.
E nagy csatába teveled megyek.
Kettőnk zsenije — hah, minő csata!
Előttünk dűl az ellenség hada.
Megrendülnek az akadémiák,
A templom reszket és tüzet kiált,
Diderg a vaskalapos iskola
És örült zürzavarban fut tova
A pap, tudós, az akadémikus,
A hadsereg, a töke, a család,
És én, mint egy újkori Tyrtaeus,
A győzelemnek zengem szent dalát!

A másik: Dicső dolog! S a mit te verssel érsz el,
A célért én prózámmal harcolok.
A bennem égő zseniális észszel
Csatározom, török, zúzok, rombolok.
Kegyelmet senkinek sem adhatok,
Mert én a felszabadult én vagyok!

Az egyik: Igen. Az én! Szentkép oltáromon.

A másik: Nem. Istenség, ki útjaink vezesse.

Az egyik: Templomot rakunk néki romokon.

A másik: Hozsánna én! Te megváltó nagy eszme!

Az egyik: Minő lángelme él benned, barátom!

A másik: Testvér-geniemet ím benned találok.
S ha lángelmémnek fénye szunnyadóban,
Benned lel élesztőre.

Az egyik: S a New-Yorkban.

A másik: Mily nagy vagy te valóba!

Az egyik: Milyen nagy vagy te is!

A másik: Méltó vagy ércszoborra

Már életedben is.

Az egyik: Midőn reggel aludni térünk,

Ez az istenek alkonya!

A másik: És oh, mily emberek közt élünk!

Mind hitvány sár, mind ostoba.

Az egyik: Ugy van. Az emberiség ostoba.

Oh, mért is lettünk rajta korona?

(Az ajtón kopognak s a levélhordó peccsés levelet hoz az egyiknek).

Az egyik: Nézd csak. Levél az akadémiától.

A másik: Ilyen nevű urat nem ismerek.

Az egyik: Elolvassam? Ne olvassam? Nekem szól . . .

A másik: Olvasd. Én addig egyet pihenek.

Az egyik: Barátom! Hollá! Pályadíjat nyertem!

A másik: Ugyan ne tréfálg. Hisz az lehetetlen.

A vaskalapos akadémiát

Mindig ütötted. Azt hiszed tehát,

Most támadásidért jutalmat ad?

Vagy — ember! — csak nem adtad e lmagad?

Nem pályáztál? Nem, én azt nem hiszem!

Az egyik: Nos, hogyha tudni kívánod: igen.

És aztán kérlek, hagyd a támadást

S ne szidd mindig az akadémiát.

Szent intézményünk ez. Nagy Széchenyink

Az akadémiából ránk tekint

A feltörekvő ifju nemzedékre

És innen árad szét elismerése.

E támadás feszélyez engemet.

Az akadémiához tartozom

Úgy félig meddig; ezt sohse feledd.

A másik: Bocsánat. Mégis én úgy gondolom . . .

Az egyik: Édes uram, van önnek gondolatja?

Nagy hangon lármáz; ennyi az egész.

Lát egy ujsághírt, azt fülön ragadja,

Éleszti, savanyítja, megdagasztja,

És ezzel nagyszerű, új műve kész.

Ujságjában kürtöltet róla fennen:

Új üstökös jelent meg az egekben!

S mi komoly írók látjuk csak kaczagva:

Szegény üstökös, se füle, se farka!

Művében nincsen semmi, semmi jó.

Silány mese. Tapló-invenzió.

Mily bonyolítás! Milyen alakok!

Mind, mind szörnyen világfájdalmasok

S bús dalt az árva én-ről hegedülnek.

Fülükkel látnak, lábukkal repülnek,

Eszüknek szanatórium való —

S ön ezt úgy hívja, hogy szecsesszió!

A másik: Uram, nem értem . . .

Az egyik: Elhiszem, barátom.

Magas ez önnek, oh, én ezt belátom.

Világért sem kívánom, hogy megértse,

Csak ezt: az akadémiát ne sértse.

Ne írjon többet. Nem önnek való.

Vagy legyen törvényszéki iktató,

Ott írhat bőven.

A másik: Az eszem megáll!

Mondd, mennyit nyertél?

Az egyik: A Teleky-díjat!

A másik: Csak nem szégyen par . . .

Az egyik: Engem az nem izgat.

De most, bocsánat, dolgom árva vár.

A másik: Ne félj, megyek. Jól látom én,

Baj esett eszed tengelyén.

De elveinket e'viszem

És harcolok értük hiven.

Az egyik: Csakhogy mégy. Tűrhetetlenek

Ezek az ifju stréberek.

A másik: Nekirohanok mindennek. A hitnek.

Szamár ábrándnak, mik megtévelyítnek,

Egyedül vívok-tengernyi had ellen,

Ellened is, de az nem rémit engem.

Egyedül vívok — hah, minő csata!

Előttem dűl az ellenség hada.

Megrendül ósdi akadémiád,

Templomba futsz — az is tüzet kiált,

Diderg a vaskalapos iskola

És örült zürzavarban fut tova

A pap, tudós, az akadémikus.

A hadsereg, a töke, a család,

És én, mint egy újkori Tyrtaeus,

A győzelemnek zengem bösz dalát,

Egyedül, egymagamban! És e

Föld új eszméknek lesz hona,

Ez az istenek ébredése

S a buta ember alkonya!

(elmenet közben, sóhajtvá, félre):

április 15.

alk minden nap a hófűt és
tánc napok kivételével

szépség és kiadhatatlan!
Árad, Apáca-utca 2.

szépség hírtelnek visszadának
egyszerűen nem vállalkozok.

ötletek és hirdetések a
kivételhez intézendők.

es minden ára 2. szék.

sidó és a re-
nyük, hogy az
ikat megnyerik

s nagy a re-
még nagyobb
tudni a pol-
leg a kleriká-

régen, sőt el-
zerint még az
atonaváros ne-

nálunk a szo-
hogy kapkod az
g saját prob-
zizmussal baj-
jelentette most
y Kopernikus a
tt. A szalontai
i kiküldött el-
határa 11,000
a káptalané.
zugság. A káp-
öldje van. Ott
rda heccz. stb.
i láz és nálunk
szocializmus,
ól.

i cikk rejtett
t egy remegő
ikusokhoz intéz
magát, az épp
laynau diszpol-
mostan. A maga

s azért sietnie
resztvasat, levette
t vetett s elindult.
g lábai alatt, új
ép azért lassan

zott, kezét a nad-
igy haladt, csak a
cs csilingelése hal-
zt a csilingelést s
ogyan üti ez a ki-

A meddig a szem ellát, nem látni egyebet
hómezőnél; a szélszórta fekvő házak körvo-
natai is alig látszanak az éjszakában. Nyugaton
kerék mezőség terül el a »Bijeli Vrh« (»fehér
csücs«) tövében, mely a Dólaczot (völgyet) vá-
lasztja el az Arambasiesék utolsó házaitól. Ala-
csony házikó előtt állunk. Alig hallatszott az
első kakasszó, megnyílt ajtaja s az udvaron
magas, erős, de kissé görnyedthátú ember je-
lent meg. A metsző levegőn reszketni kezdett s
abaposztó subájába burkolózva, a ház északi
oldalához ment. Kétszer-háromszor az égre te-
kintett, s ha a fényes hold korán le nem nyu-
godott volna a Javor-planina (»Javor-hegy«)
mögé, öreg, ránczos arcját, magas homlokát,
éles szeméit s ősz szakállát világította volna meg

* »Hrisztosz sze rodit« — Krisztus született! —
»Vaisztinu rodit« — Valóban született! — a szerbek
karácsonyi üdvözlése a szokásos »jó napot« stb. helyett.
F. megj.

mindenkinek az öreg harangozása. Ezért is
szerették mindannyian és ezért nevezte az egész
falu »Bábónak«.

Csakhogy a »bábó« hamar megöregedett,
erős válla hamar megörnyedt, feje is a föld
felé hajlott, szakála pedig olyan fehér lett, mint
a gyapju. Oregegére segítséget is vett melléje
a falu, őt csak ünneppapon szerepeltették. Ta-
valy karácsonykor érezte meg először a falu,
hogy mit ér az öreg, mert fekete kellett marad-
nia s a hajnali misére a fiatal Csogyán haran-
gozott. »Csogyán és a karácsonyi harangozás!«
panaszkodott a falu, a »bábó« ügyességére
gondolva.

Ep ezért kelt ma ilyen korán. Még egy-
szer észak felé tekintett. Látta, hogy a »danica«
(hajnalcsillag) már-már előbujt, hogy az apró
csillagok elhalványultak s csak némelykor pis-
logtak az ég boljáján, aztán újra eltűnnek. Nem-

csike azt a nagyot, aztán meg ezt gondolta:
»Hadd élvezzen! Neki is karácsonya van ma!«
Később maga is nevetett döreségén s kezébe
vette a kis kulcsot. De lelkében mindig csak
ez hangzott: »Neki is karácsonya van ma!«
»Neki is!« Es mi van aztán? Hisz ma kará-
csonya van mindennek, az összes igazhivőknek
(görög-vallásuaknak). Ma még a jószág is pi-
hen, azt is megáldja ma a pap; ma ünnepe
van az élőknek és a holtaknak egyaránt. Hány
harang és hány torok zeng majd a mai na-
pon? Mily nagy a mi »császárságunk« (Ausztria-
Magyarország), aztán Szerbia, aztán Bosznia,
aztán Crna-gora (Montenegró). Hát még csak
Oroszország! Azt mondják, hogy ott egy tem-
plomban ezer harang szól. »Ej, csak ott lehet-
nék, aztán én húznám a legnagyobbnak a
kötélét; hogy kiáltanak föl, hogy sirnának vala-
mennyien!«

55,000
Legnagyobb nyereség
1.000

Az összes nyereségek 6 hónap alatt kisorsoltának és készpénzben fizetendők.

- 1
- 1
- 1
- 2
- 1
- 2
- 1
- 2
- 1
- 2
- 1
- 1
- 1
- 3
- 3
- 3
- 36
- 67
- 3
- 437
- 503
- 1528
- 140
- 34450
- 4850
- 4850
- 100
- 4850
- 3350
- 55,000**

Rendelőlevél levág

Ezennel meg
eredeti osztályos

Az ..... korona összeg { utánveendő
postautalvánnyal küldöm } A nem kívánt tör-
mellékelve bankjegyekben (bélyegeken) } lendő

Ponto szim:

_____

_____

_____

**Hirdetések felvételnek
a legjutányosabb árban e lap
kiadóhivatalában.**

Azonban az első Teleky-díjra
Pályáznom kell. Nem tarthat semmi vissza (el).

Az egyik: Szegény fiú! Beállott nála
A józan észnek alkonya.
Kicsipem magam díszruhába'
S mint pályanyertes kollega,
Meyyek rögtön az akadémiába
Az elnök finom ember
Kimondhatatlanul.
Tisztelgek nála illőn:
(mélyen meghajlik)
Ah méltóságos úr,
Legalázatosabb szerény szolgája!
(Függöny)

A levél.

As ócska lim-lom készült kintatva,
Egy kis levél akadt kezembe,
Fakult az izás, régi álmok
Emléke zeng, szibong fejembe.
A Hérös mellől izta egykor
Egy szőke, ábrándos leányka,
Egy szőke lány, ki tubaduzját
Ét évig biven visszavárta.

Egy szőke lány, hi verset olvas,
Najong a boldas éjszakaiét,
Nézőre jár vasárnaponként
S imádkozik — egy ideálért.
Egy hamvasarozu gyermek-ábránd
Panaszkodik e tús levélbe,
Hogy a mi boldog álmainknak
Érőkre, mindörőkre vége.

Érőkre, mindörőkre vége,
Nincs hatalom, mely visszabozsa,
Csak egy-egy emléki száll szivünkbe,
Hogy néha-néha megkínossa.
Érőkre, mindörőkre vége,
Szemembe lassan könny gyűl, érzem,
Es a levél egy vád a múltból
Es nincs erőm, hogy eszedelépjem.

Szentessy Gyula.

Még sem lett báróné.

— Morvaországi emlékeimből. —
Irta: Kontúr Béla.

Azaz hogy mégis báróné lett belőle. Azonban ne rohanjunk be ajtóstul a házba.

Egy kis morvaországi községben vagyunk, mely némi városi életet rezget ős falai között, a melyben a szituáció szignatúráját két család írja, egy grófi földes ur, ki évek óta Angliában él, ott élvezi az előadó élvezeteket, s a cukorgyáros, többszörösen milliomos, kinek egy huszonhét éves leánya van. Duszgazdag hozományra következtében százszor is férjhez mehetett volna, de hát minden áron bárót óhajtott férjül s aztán nem járt ott, hol a szépséget osztogatták.

Ehrlich Ignác urnak — így hívták a gyárost — egyetlen sarja, a kit Mariettának kereszteltek kis korában (Ehrlich Ignácot harmincz éves korában keresztelték) tehát minden áron báróné akart lenni, be akart jutni az előkelő körökbe.

Végre kínálkozott is az alkalom — A kis városba, mely arról is nevezetes, hogy I. Napoleon itt verte szét az egyesült osztrák és orosz haderőt 1805 december 2-án, a híres ütközet után 80 évre, tehát 1885 december 2-án dragonyosok jöttek, egy fél század, melynek parancsnoka egy fiatal főhadnagy volt: báró Joseph Antal.

A báró ur, kinek atya pár év előtt katonai érdemekért kapta a báróságot s történetünk kezdetén Grácban élt, mint nyugalmazott altábornagy, rögtön ment a cukorgyárhoz, bemutatta magát, hol a legnagyobb örömmel fogadtattott.

A báró, kinek az atya őrmesterből lett altábornagygyá, alapjában véve jóra való, becsületes, bár kissé ingatag ember volt, ki az arisztokratikus körök ifjainak társaságában el nem romolhatott, mert gyermekként bedugták a fehértemplomi katonai iskolába s onnét pár év előtt mustrálták ki s négy esztendőn át egy galicziai ezrednél szolgált A báró szegény volt, igaz, hogy atya — ki fősvénysége miatt udvari ebédek alkalmával is szóba jött — minden hónapban ötven forinttal segélyezte, de mikor a fizetéséből havonként hatvanöt forintot vontak le, szeretném tudni, hogy élhetett volna rangjához illően. Falu helyen méreg-drága minden egy magányos embernek, pláne, ha az a magányos ember báró is. A vendéglős, a házigazda, a tűzifával kereskedő zsidó, a mosóné mind dupla krétával írják a számlát.

Csuda-e, hogy báró Joseph Antal azért tett látogatást főképen a gyárosnál, mert potya ebédet és vacsorákat remélt. A báró különben a katonáskodással is fűlig volt, de hát nem léphetett ki, mert abból, mit a fehértemplomi katonai iskolában elégséges eredménnyel betanult, a civil-életben nem lehet megélni. Igen ám, de a tiszt, ha a vezérkarba bejut, vagy ha oly ügyes volt szüleinék kiválasztásában, hogy báró vagy gróf, gyönyörű párthieket csinálhat . . . Bécsben, Budapesten, Prágában, de nem egy olyan istenkisértő faluban, mint az volt, hová a főhadnagyot üzé a balsors.

A báró rövid idő alatt nagy népszerűségnek örvendett a kis városban, hisz nem volt ő az a gőgös arisztokrata, ki polgári származásu emberrel szóba sem áll — bár civil-öltözetben hódításai felényire apadtak volna, — a buzavirág színű díszkabát megfeszült karcsu

Biztosítva 12.000 korona erejéig.

Dr. Dreiszker vizgyógyintézete

KÓSZEGEN,

Vasmegeye, vasuti állomás.
Márczius 1-től nyitva.

RENDSZER:

Priesnitz és Kneipp.
Legjobb gyógyeredmények!

Gondos orvosi felügyelet!

Igen jutányos ár!

Prospektus ingyen és bérmentve!

173

derekán, széles mellén, morvául beszélt tökéletesen s az asszonyok és leányoknak véghetetlen nagy tisztelőjük vala. Szívesen órák hosszant elüldögélt a szatócs-boltban, a szatócs hirtelen-szóke Marenka leányával beszélgetve, vagy a dohánytőzsdében az alapos-termetű nikotinos kisasszony sarka után leselkedve, a heti-piaczokon egy mézes-kalácsot áruló morva kisasszonynak, ki jegyben járt egy vasuti őrrrel, ezer bolondsággal tele kalattyolva a fejét úgy, hogy az hallani sem akart többé a vasuti őrről. — A gyógyszerterába mindennap ellátogatott egy kupicza szíverősítőre, a miért a patikárius a világrt sem vett volna pénzt, oh hisz a báró mindig kezét csókolta feleségének, kis fiának varjúkat csinált papírosból.

Szerették a bárót, bár legénye kifecsegte a patikárius szolgálójának, hogy a vacsorája igen gyakran két darab orosz halból s egy pohár vízből áll, a báró ur garasos szívt szí, a fehérneműn folt hátán folt van.

Mraceknétől — egy ügyvéd oldalbordájától — ki feslett életéről egész Morvaországban híres volt, már az első nap szerelmes levelet kapott s ime a báró nem is felelt rá s így az ügyvédné az őrmesterrel volt kénytelen szerelmi viszonyt szőni, aki hat láb magas herkuleszi férfiu volt s meg tudta ülni a legszilajabb lovat is!

A báró, mi a szerelmet illeti, ideálista levén, tisztelt és becsült minden erényes nőt s emiatt nem válszolt az ügyvédnek. — S egyszer a patikáriusnak, kivel rendszeren francziául beszélt, ezt mondá: »A pris le rare bonheur de trouver une compagne, qui nous soit bien assortie, l' étas le moins malheureux de la vie est sans doute de vivre seul.«

Marietta iránt, kinek nagyzási hóbortja lelkében visszatetszést szült, a legnagyobb ellenszennvel viseltetett s nem örömet ment fel a gyároshoz, de hát mit csináljon az ember egy olyan kis városban egész nap; szerencsésnek tartotta magát, hogy Ehrlichékhez járhatott. Pedig Ehrlich ur, egy testestől-lelkestől üzletember, a báróval csak réparól, az új cukor-adóról, kereslet és kínálatról, részvényekről és nyereséysorsjegyekről tudott beszélni; a gyárosné, ki leánykorában zongora-tanítással kereste kenyerét s egy magasrangú hivatalnoknak volt leánya, folyton zongorázott, mit a báró nem szenvedhetett. Marietta pedig liba volt s még rútt is ráadásul s tíz év óta hordta Beethovent a kis ujjában.

Ehrlichéktől ennek okáért kezdett a báró elmaradozni, többször visszautasítá illedelmesen meghívásukat.

Hat hetet töltött már a báró a kis morva fészeken s még nem ismerte a város legszebbik rózsaszálát, Eckhardt Stanczit, ki egy cukorgyárbeli hivatalnok egyetlen leánykája, szemefénye volt. Nem is látta, mert a leányka elkerülte a báró figyelmét, mint a vándor nem veszi észre az utja mellett nyiló, csipke-rózsát. (De végre is megpillantja s oda tüzi a kalapja mellé!)

A Littava kiöntésén, mely a cukorgyártól nem messze terült el, ott hódoltak szent Halifaxnak a kisvárosi hölgyek, a hirtelen-szóke szatócs leány, Hruby Anna, a vasuti őrmátkája, a nikotinos kisasszony, a szóke patikáriusné, egy zsiraff-termetű, nyelves zsidó-leány, a kis Jockl Marenka, a kaczer Drkosch Julcsa, Mracekné, ki kegyeivel januárban egy finánczot részesített.

A báró merő unalomból elvetődött a jég hátra s ott megismerkedtek Stanczival.

Stanczi felső-ausztriai volt, mint a báró — és

szép. Kedves, halvány arcza, szürke-kék szeme, éjsötét haja, gödrös álla egy főherczegnek a fejét is megzavarhatta volna, nem egy ujdonnat sült bárócskáét. Aztán a modora, a toiletteje!

Jaj de jól is esett a bárónak németül beszélnie, csoda e, hogy lobbanékony szíve tüzet fogott s az első éjjel álmában elvette a szép kis leánykát feleségül. Szép is volt Stanczi, mikor végig futott a jég-pályán, mintha szárnyai vinnék, felső teste ide s tova hajlott, mint a rozmaringszál, a fehér rózsákat kedves arczán pirosra viritja a hús januári lég.

A báró ur nem törődött többet sem Hruby Annával, nem ment el a szatócs-boltba, a szóke patikáriusnének is elfelejtett kezét csókolni, Ehrlichék Mariettáját egyszer nem is üdvözölte az utcán, egy szó, mint száz, rövid pár nap alatt igen nagy változáson ment keresztül.

A legénye kifecsegte a patikáriusék cselédjének, hogy a főhadnagy ur nem tud aludni, s néha éjfélig verseket farag.

Minden délután pontosan megjelent a báró is, Stanczi is a jégen s az így ment két héten által, ezalatt a barátok lekvárt csináltak a csipke-rózsából. Irigyelték tőle! Míg Stanczi a báróval kéz a kézben korcsolyázott, Hruby Annának be kellett érnie egy zsidó mészáros görbeorrú fiával: Hammel Mór urral.

Stanczinak volt is mit hallgatnia kedves barátnőtől legkiváltképen Hruby Annától, kinek nyelve olyan volt, mint scorpíó fulánkja. Mégis oly jól esett neki, mikor a báró oda térdepelt lábaihoz, s felköté a korcsolyákat. S ártatlan levén Stanczi, mint egy angyal, azt hitte, hogy a hideg miatt reszketnek a báró ideges ujjai, mikor lábait érintik.

— Báróné lesz a Stancziból — mondották metsző gunynyal a kedves barátnők.

Lőn pedig egy nap, hogy Stanczi és a báró kéz a kézben korcsolyázván, a szerelmes bárónak az a szerencsétlen gondolatja keletkezett, hogy készakarva felbukik és magával rántja Stanczit.

A báró meg is tette oly genálsan, hogy fejével Stanczi keblén nyugodt, azonban szegény Stanczi nem volt képes talpra állani, igen megüthet lábacskáját. A bárónak felpezsdült az a néhány csöpp nemes vér, a mit a kalksburgu kollegiumban öntöttek bele, kocsit hozatott. — Jaj, de Stanczika nem tudott rálépni fájós lábára s a báró ölbe vitte a kocsihoz. — Stanczikának igen nagy fájdalmai lehettek, ajkai mosolyogtak mégis: »nem tesz semmit«, mondá.

Midőn átadta a sérültet anyjának, kivel a báró akkor beszélt először, azonnal nyergeltetett és szilaj galoppban vágatott a legközelebbi városba, hol az ezredparancsnokság feküdt, s a parancsnokságnál egy ezredorvos is tett szolgálatot, a bárónak régi ismerőse.

Az nap egész éjjel álmatlanul hánykolódott a tiszt ágyában és érzé, hogy halálosan, ész és remény nélkül, kétségbeesve, lángolóan szereti a vidéki kis leányt.

Hat hétig volt kénytelen Stanczi őrizni a szobát s a báró ezalatt még szerelmesebb lőn. — Tavaszodni is kezdett.

Mily boldog volt, midőn egyszer a gyakorló térről hazaléptetve rigószőrü paripáján, az ablakban zöld muskátli bokrok között Stanczi kedves, halvány arcát pillantotta meg. A báró katonásan üdvözölte a leánykát, Stanczi szeliden mosolygott. A tisztnek úgy tetszett, mintha a kis leány még szebb volna.

— Oh harmincezer forintom ha volna — rebege a tiszt — becsületesemre mondom nőül venném, de így

április 15.

nik minden nap a hétig és utáni napok kivételével

írás és kiadvány: Árad, Apáczka-utca 2.

utólag kiadványok visszatérőre nem vállalkozik.

otások és hirdetések a hivatalos intéseknél.

és más óra 2. oldal.

sidó és a renyük, hogy az ikat megnyerik

s nagy a remég nagyobb tudni a polleg a kleriká-

rege, sőt elzerint még az atonaváros ne-

nálunk a szohogy kapkod az ig saját probzizmussal bajijelentette most y Kopernikus a tt. A szalontai i kiküldött elhatára 11,000 a káptalané. zugság. A kápöldje van. Ott rda heccz. stb. si láz és nálunk szocziálizmus, ol.

si czikk rejtett t egy remegő ikusokhoz intéz e magát, az épp laynau diszpolmostan. A maga

e s azért sietnie resztvasat, levette it vetett s elindult. g lábai alatt, új ép azért lassan

zott, kezét a nadigy haladt, csak a les csilingelése halzt a csilingelést s ogyan üti ez a ki-

csike azt a nagyot, aztán meg ezt gondolta: »Hadd élvezzen! Neki is karácsonya van ma!« Később maga is nevetett döreségén s kezébe vette a kis kulcsot. De lelkében mindig csak ez hangzott: »Neki is karácsonya van ma!« »Neki is!« És mi van aztán? Hisz ma karácsonya van mindennek, az összes igazhívőknek (görög-vallásúaknak). Ma még a jószág is pihen, azt is megáldja ma a pap; ma ünnepe van az élőknek és a holtaknak egyaránt. Hány harang és hány torok zeng majd a mai napon?! Mily nagy a mi »császárságunk« (Ausztria-Magyarország), aztán Szerbia, aztán Bosznia, aztán Csera-gora (Montenegró). Hát még csak Oroszország! Azt mondják, hogy ott egy templomban ezer harang szól. »Ej, csak ott lehetnek, aztán én húznám a legnagyobbak a kötelét; hogy kiáltanak föl, hogy sirnának valamennyien!«

A meddig a szem ellát, nem látni egyebet hőmezőnél; a szélszórta fekvő házak körvonalai is alig látszanak az éjszakában. Nyugaton kerek mezőség terül el a »Bjeli Vrh« (»fehér erdő«) tövében, mely a Dólaczot (völgyet) választja el az Arambasiesék utolsó házaival. Alacsony házikó előtt állunk. Alig hallatszott az első kakasszó, megnyílt ajtaja s az udvaron magas, erős, de kissé görnyedthátu ember jelent meg. A metsző levegőn reszketni kezdett s abaposztó subájába burkolózva, a ház északi oldalához ment. Kétszer-háromszor az égre tekintett, s ha a fényes hold korán le nem nyugodott volna a Javor-planina (»Javor-hegy«) mögé, öreg, ránczos arczát, magas homlokát, és szeméit s ősz szakállát világította volna meg

* »Hrisztosz sze rodile« — Krisztus született! — »Vaisztinu rodil« — Valóban született! — a szerbek karácsonyi üdvözlése a szokásos »jó napot« stb. helyett. F. megj.

mindenkinek az öreg harangozása. Ezért is szerették mindannyian és ezért nevezte az egész falu »Bábónak«.

Csak hogy a »bábó« hamar megöregedett, erős válla hamar meggyöngyedt, feje is a föld felé hajlott, szakállja pedig olyan fehér lett, mint a gyapjú. Öregségére segítséget is vett melléje a falu, őt csak ünnepeken szerepeltették. Tavaly karácsonykor érezte meg először a falu, hogy mit ér az öreg, mert feke kellett maradnia s a hajnali misére a fiatal Csoolyán harangozott. »Csoolyán és a karácsonyi harangozás!« panaszkodott a falu, a »bábó« ügyességére gondolva.

Ep ezért kelt ma ilyen korán. Még egyszer észak felé tekintett. Látta, hogy a »danica« (hajnalcsillag) már-már előbujt, hogy az apró csillagok elhalványultak s csak némelykor pislognak az ég boliján, aztán újra eltűnnek. Nem-

JEGY
55,00
 Legnagyobb nyereség
1.000,00

Az összes nyeresémet 5 hónap alatt kisorsoltnak
 és készpénzben fizetendők.

1	jut
1	nyer
1	»
2	»
1	»
2	»
1	»
2	»
1	»
2	»
1	»
1	»
1	»
1	»
1	»
3	»
3	»
3	»
3	»
36	»
67	»
3	»
437	»
503	»
1528	»
140	»
34450	»
4550	»
4550	»
100	»
4350	»
3350	»
55,000	nyer. és kor. összeg

Rendelőlevél levágandó
 Ezennel megrendeli eredeti osztálysorsját

Az ..... korona összeg { utasítvánnyal küldöm postautalvánnyal mellékelve bankjegyekben (bélyegeken) } A nem kívánt tör- lendő

Pontó szim: _____

Hirdetések felvételnek a legjutányosabb árban e lap kiadóhivatalában.

Stanczi is szegény... én is... az óvadék, mert még nem vagyok harmincz éves, harmincz ezer forint, ha ki lépek semmi vagyok.

Lakásához ért, leszállt a lóról, melyet az ordi-náncz az istállóba vezetett. Belépett az előszobába, melynek ajtaját egy buta-képű tiszti szolga sietett kinyitni, Caesár, egy számár-szinű dogge, vihogott örömben s megrázta a nyakán lévő rosszszagu nyaklót s feldöntött két sámfára ütött fényes csizmát.

Majd szobájába ment, melynek falain térképek, generálisok és versenypárik fényképei voltak, ledült a pecsétes dívánra és keservesen sirni kezdett, szívében a *szociálarisztokratizmus* növénye hajtott ki.

— Oh mért is lettem katonává, mennyivel jobb volna, ha valamelyik kerületi bíróságnál auskuláns volnék ötven forint havi fizetéssel.

S aztán leült íróasztalához a szerelmes versek közül kiválasztván egyet, azt szépen lemásolta, betette egy borítékba melyre rajz-tollal írta fel: Eckhardt Kon-stancia kisasszonynak. — Helyben. Maga vitte el a postára.

Még aznap érkezett rá válasz. Négy oldal telides-tele írva, bár egy betű sem volt a szerelemről. Mégis a sorok között olvashatta a tisztt, hogy a leány szereti őt teljes szívből, azzal a szeretettel, minővel az anyga-lok szeretnek, ama győzhetetlen erővel, mit az anya-természet olt be a hajdon szívébe.

A báró össze-vissza csókolta a levelet s aznap éjjel azt álmodta, hogy megnyerte a haupttreffert s így házasságának semmi sem állott útjában.

Másnap a báró reggelijénél ült, mely egy csésze theából állott, a tiszti szolgától készítve, mikor egy látogató jegyet hozott be a legény, melyen Eckhardt Já-nos neve állott.

A férfit, egy becsületes arczu polgár, kissé dere-sedő szakállal bemutatta magát, a báró szóltanul egy puha székre mutatott, melyben Eckhardt János helyet is foglalt.

A báró szivarkákkal kínálta.
 — Köszönöm, talán később, ha végeztünk, — mondá ő.

— Mivel lehetek szolgálatára?
 — Ön, báró ur, egy verset írt leányomhoz, mely-nek refraineje ez: «Szigoru körülmény bezárja ajkamat.» Tudniillik leányom álmában kibeszélte, hogy öntől le-velet kapott s a feleségem azt még ma hajnal előtt el-koobozta. Engedje meg báró ur, azt a kérdést tennem: mit akar ön leányommal? szerencsétlenné akarja tejni? miért bolondítja? Tudván, hogy nem fogja nőül venni, forrongásba hoz egy tapasztalatlan szívet, időtöltésből, sportból képes egy egész család nyugalmát feláldozni.

A báró, mint egy vádlott bírása előtt, mit sem szólt. A férfi előbb bús arcza felderült, látván, hogy becsületes emberrel van dolga.

— Engedje meg a kérdést: szereti-e ön leányomat?
 A báró igent biccentett rája, szemében könnyek jelentek meg.

— Nos?
 — Ön nem ismeri az én helyzetemet, ön nem ismeri azt a világot, melyhez tartozom.

— Ismerem báró ur, én is katonatiszt voltam, igaz, hogy nem a lovasságnál s egy nő miatt nyugdíjba lép-tem, ide jöttem a gyárba egy forint nyolczvan krajczár napidij mellett s ha most leányomra nézek, nem bánom, hogy kiléptem. Képes volna ön erre? vagy szégyent érez boldog lenni leányommal?

A fiatal tisztt felsőhajtott.
 — Ön nem felel — folytatá a férfit — ön annak a szegény tapasztalatlan gyermeknek, ki egy év előtt hagyta el a kolostort, hol neveltetem, elcsavarja a fe-jét: ez bűn, báró ur!

— Mit tegyek? adjon tanácsot, ha édesatyám meg-tudja, hogy ki szándékozom lépni, megvonja tőlem azt is, mivel havonként segélyez s akkor aztán igazán nem tudom, mit tevő leszek.

— Gondolkozzék báró ur, holnap eljövök ismét, ha szándéka komoly, ugy véghetetlen fogok örülni, ha pedig csak bolondítani akarja gyermekemet, akkor el-fogom őt küldeni magyarországi rokonaimhoz...

S aztán elment.
 A főhadnagy egyedül maradt, kétségeivel. Emlé-kezete végig szaladt azon a hat héten, keresve folyta-tását ama jelenetnek, mikor oda térdelt Stanczika elé s annak piczi lábacskáira erősítette a korcsolyákat s aztán röpültek együtt a sima jégpályán kéz a kézben szorosán egymás mellett. Az édes órák, miket felidézett, egyre sürűbben rajzottak s aztán elővette azt a levelet, mit Stanczitól kapott, ámbár könyv nélkül tudta már, mégis főnnyhangon elolvasta magának, a betűk meg-szállták lelkét végig zsbongtak szívében, agyán.

Felugrott, gyors léptekkel végig mérte a szobát, az öreg generálisok az ócska képrámákból ugy moso-lyogtak rajta...

— Ki, ki a szabadra, a friss levegőre! Lázam van. S nyergeltetett...

Ekkor érkezett Valnicék, a pisze levélhordó, egy sürgönynyel. A sürgöny atyja temetésére hívta!

Telegramm útján kért a főhadnagy szabadságot s az engedély egy óra mulva a kezei között volt.

Másnap hiba kereste Eckhardt ur a bárót. Nem is jött többé vissza.

Atyjától egy házat örökölt, mely évenként kétezer forint tiszta jövedelmet hajtott. Báró Joseph kilépett a katonaságtól, miután rövid szabadsága alatt Bécsben fiatal, az időlopás eleptomániájában szenvedő barátaitól megtanulta: mit tesz az életet élvezni. Elsajátította, hogy a nő egy sorba helyezendő a pezsgővel, versenypá-pával s zenével.

Azonban azon élethez, mit a báró folytatott, két-ezer forint évi jövedelem ugyancsak kevés. Mindjárt az első hónapban többet vesztett a tavasi lóversenyen. Azt mondanom sem kell, hogy Stanczikára nem gondolt, hisz az orpheumbeli Elza tiszser szebb volt, mint a csipke-rózsá, az élv minden ígérete mosolygott le ajkai-ról, részegítő illatot lehettek hajfűrtjei. (Jól ismertem őt is, Stanczit is. Stanczinak a kificzamodott lábát én tet-tem helyre, azóta tizenégy év mult el.)

Sőt elég aljas volt Elzának a becsületes leány leveleit mutogatni s henczezni hódításával. Elza őt aztán Don Juan-nak nevezte.

A báró herczegileg élt, csak pezsgőt ivott, számo-zatlan fiakkert tartott, csakis grófokkal és herczegekkel társalgott, résztvett az előkelő társadalom által rendezett összejöveteleken, vadászatokon.

Elza rövid idő alatt nyakára hágott a báró örök-lött vagyonának és aztán — faképnél hagyta.

«*Ott, a hol az inség besétál az ajtón, a szerelem azonnal kiröpül az ablakon*»...

Stanczika pedig várta az ő bárójának visszatértét, de biz az nem jött. A félszázad is elment az új lovas-sági kaszárnyába, melyet Prerauban építettek.

Apja-anyja alig tudták vigasztalni a szegény lány-kát, ki majd kisirta lelkét; anyja még azt a hibát is

Biztosítva 12.000 korona erejéig.

Dr. Dreiszker vizgyógyintézete

KÓSZEGEN,
 Vasmegeye, vasúti állomás.
 Márczius 1-től nyitva.

RENDSZER:
Priesnitz és Kneipp.
 Legjobb gyógyeredmények!
 Gondos orvosi felügyelet!
 Igen jutányos ár!
 Prospektus ingyen és bérmentve! 173

elkövette, hogy azzal vigasztalta, miszerint a báró majd visszajön érte.

* * *

Igy mult el egy év.

Az impertinens-szóke szatócs-kisasszonyt nőül vette egy segéd-tanító s derék, jóra való feleség vált belőle; Hruby Annával polgári házasságra lépett Hammel Móritz ur; a szóke patikáriusné meghalt; a zsiraff-termetű zsidó-kisasszonnyal jegyben járt egy alig másfél méter magas, vörös-szakállu, özvegy rabbi; Mracseknt elkergette az ura; a kis Jockl Marenka, Drkosch Julcsa pedig várták a jó szerencsét; a nikotinos kisasszonyt elvette a dragonyos őrmester az eskadron-suszter nagy szívbéli bánatára.

Ehrlich Mariettának nem akadt rangbeli vigasztalója, ott tengett-lengett, a gyár melletti villában; koncerteket rendezett, a — macskáinak.

Egyszer, mikor Dreiseitl, a kis morva község Quasimodója féltizenkettőre harangozva, egy kocsi robogott Buttschowitz felől, ott haladt el Stancziék ablakja alatt. Benne ült a — báró. Stanczi megismerte, pedig alig látszott ki a füle a kölcsönkért bundából.

Mégis megismerte, egy neme a rázó hidegnek nyargalt végig idegein, a világ elsötétült szemei előtt, térdeit érzé megtörni s egy sikojjal a földre rogyott; vállá egy széknek támláját surlá esésében...

A báró egyenest a gyárba hajtattott. Ehrlichék mindjárt kérték, maradjon éjji szállásra s kérdezték, miért olyan halovány, mire a báró tréfásan azt mondá, hogy a szívét itt felejtette tavaly, azért jött vissza.

Hat hét alatt Ehrlich Mariettából mégis báróné lett.

Stanczi súlyos beteg lőn, s orvosi tanácsra szülei magyarországi rokonaihoz küldték. Ott — Kuptalván, Vasme gyében — nem annyira a légváltás, mint egy Bécsben végzett, szép, fiatal orvos terapiája, kigyógyították betegségéből. A fiatal orvos a hypnotizáláshoz is értett s azt suggerálta szép betegének, hogy felejtse el a bárót, első eszményképét s miután ez sikerült neki, még jobban telebeszélte a Stanczi fejét, mint egykor a báró, aztán elvette feleségül s olyan helyes magyar menyecske vált belőle, hogy ritkítja párját s természetesen most is él, boldogul és boldogítva, minden este hálát ad az Istennek s minden szentjeinek, hogy nem lett belőle báró Joseph Antalné, hanem doktor Dömjén Árpád községi orvos neje.

Hóvirágok.

I.

Ni már kibujt a hóvirág
Itt-ott a fű alól.
S kinyílt fehér virággal
A fűre ráhajol.

Te kis bohó első virág...
Szin és illattalan,
Virágid gyöngeséginek
Mi vonzó bája van.

Elnézlek — s im eszembe jut
Az első röpke dal —
Mi így fakadt lelkemből is
Erőtlen hangival.

Ilyen volt — gyöngye szintelen —
De már... de már dalolt!
S szebb volt nekem mint bármi dal
'Sz lelkem virága volt.

S a hóvirágtól illatot
Pompázó szint ki vár?
'Sz mindent kipótol az, — hogy ő
Az első hóvirág!

II.

Amig illatba, fénybe fűrdet
A pompázó tavasz bennünket,
Szemünk fel a magasba téved;
S ha lábunk tán virágra lépett,
Ugyan... Ugyan ki tartja számon,
Mikor virág nyit minden ágon...

S egyszer csak fogytán fény s az illat,
Kezünk már csak kórót szakíthat,
Útszél virágát meghajolva
Szedegetjük lassan csokorba.
Fel sem pillantunk a magasba,
Megyünk... megyünk röghöz tapadva.

Dutka Ákos

Képeddel...

Ha fáradt fejemet
Lehajtom terhivel,
Tereád gondolva
Képeddel alszom el.

S ha édes álomban
Vélem van szellemed:
Nevedet susogva
Képeddel ébredek.

Fohász kél ajkamon
Éretted, nem panasz;
Mert a hogy szeretlek,
Kimondhatatlan az.

Bármi sors érjen is,
Én áldom nevedet,
Mert az is oly édes,
Mit érted szenvedek.

Kiss Sándor.

április 15.

Maik minden nap a hét 15 óra utáni napok kivételével

szolgálat és kiadhatatlan

Árad, Apáca-utca 2

szolgálatok visszadásán

szolgálatok nem vállalkozik

otások és hirdetések a

hivatalhoz intézendők

pos szám ára 8 fillér.

rsidó és a re-
ényük, hogy az
ákat megnyerik

s nagy a re-
még nagyobb
tudni a pol-
leg a kleriká-

t régen, sőt el-
zerint még az
atonaváros ne-

nálunk a szo-
hogy kapkod az
ég saját prob-
cizmussal baj-
ijelentette most
gy Kopernikus a
itt. A szalontai
ri kiküldött el-
határa 11,000
l a káptalané.
zugság. A káp-
földje van. Ott
irda heccz. stb.
si láz és nálunk
szocializmus,
tól.

si cikk rejtett
it egy remegő
likusokhoz intéz
e magát, az épp
Haynau diszpol-
mostan. A maga

e s azért sietnie
esztvasat, levette
st vetett s elindult.
eg lábai alatt, új
ép azért lassan

zott, kezét a nad-
igy haladt, csak a
ics csilingelése hal-
zta a csilingelést s
ogyan üti ez a ki-

csike azt a nagyot, aztán meg ezt gondolta:
»Hadd élvezzem! Neki is karácsonya van ma!
Később maga is nevetett döreségén s kezébe
vette a kis kulcsot. De lelkében mindig csak
ez hangzott: »Neki is karácsonya van ma!
»Neki is! És mi van aztán? Hisz ma kará-
csonya van mindennek, az összes igazhivőknek
(görög-vallásuaknak). Ma még a jószág is pi-
hen, azt is megáldja ma a pap; ma ünnepe
van az élőknek és a holtaknak egyaránt. Hány
harang és hány torok zeng majd a mai na-
pon?! Mily nagy a mi »császárságunk« (Ausztria-
Magyarország), aztán Szerbia, aztán Bosznia,
aztán Csera-gora (Montenegró). Hát még csak
Oroszország! Azt mondják, hogy ott egy tam-
plombau ezer harang szól. »Ej, csak ott lehet-
nék, aztán én húznám a legnagyobbnak a
kötelét; hogy kiáltanak föl, hogy sirnának vala-
mennyen!«

A meddig a szem ellát, nem látni egyebet
hómezőnél; a szélszórta fekvő házak körvo-
natai is alig látszanak az éjszakában. Nyugaton
kerék mezőség terül el a »Bjeli Vrh« (»fehér
csúcs«) tövében, mely a Dólaczot (völgyet) vá-
lasztja el az Arambasicsék utolsó házáitól. Ala-
csony házikó előtt állunk. Alig hallatszott az
első kakasszó, megnyílt ajtaja s az udvaron
magas, erős, de kissé görnyedthátú ember je-
lent meg. A metsző levegőn reszketni kezdett s
abaposztó subájába burkolózva, a ház északi
oldalához ment. Kétszer-háromszor az égre te-
kintett, s ha a fényes hold korán le nem nyu-
godott volna a Javor-planina (»Javor-hegy«)
mögé, öreg, ránczos arcát, magas homlokát,
éles szemét s ősz szakállát világította volna meg

* »Hrisztosz sze rodil« — Krisztus született! —
»Vaisztinu rodil« — Valóban született! — a szerbek
karácsonyi üdvözlése a szokásos »jó napot« stb. helyett.
E. megj.

mindenkinek az öreg harangozása. Ezért is
szerették mindannyian és ezért nevezte az egész
falu »Bábónak«.

Csak hogy a »bábó« hamar megöregedett,
erős válla hamar meggörnyedt, feje is a föld
felé hajlott, szakállá pedig olyan fehér lett, mint
a gyapjú. Öregségére segítséget is vett melléje
a falu, őt csak ünnepnapon szerepeltették. Ta-
valy karácsonykor érezte meg először a falu,
hogy mit ér az öreg, mert fakve kellett marad-
nia s a hajnali misére a fiatal Csoglyán haran-
gozott. »Csoglyán és a karácsonyi harangozás!«
panaszkodott a falu, a »bábó« ügyességére
gondolva.

Ep ezért kelt ma ilyen korán. Még egy-
szer észak felé tekintett. Látta, hogy a »dancia«
(hajjalcsillag) már-már elbujt, hogy az apró
csillagok elhalványultak s csak némelykor pis-
lognak az ég boliján, aztán újra eltűnnek. Nem-

ismerve harezolnak a magyar szabadságért, — akkor te egy deli, életerős férfi, — itthon ülsz és szerelmes szavakat sugdosol fülembé!

— Ez fáj nekem László! Ez az én szomorúságom! Oh milyen boldog volnék, ha ott tudnák téged is a harezolók között; mint dagadna keblem a büszkeségtől, ha hallanám hősi vitézséged, — milyen gyönyör volna nekem az érted való rettegés! Oh László, mennyire imádnék én tégedet akkor!

Göresös zokogás szakította félbe a leány szavait. Oda borult a férfi keblére és úgy zokogott hangos el-esekülő zokogással, miközben két karjával átöntötte a mellette ülő férfit, mintha magával akarta volna ragadni messze-messze, — ágyudörgés, fegyver ropogás közé.

A férfi meg kiszakította magát a leány karjaiból. Szemei égtek, arcán tűz rózsák fakadtak s egész valója remegett a tüztől, a mi lelkét égette. Szenvedély, lelkesedés, szegény egyszerű rohanták meg lelkét a leány szavaira . . .

Úgy állt a leány előtt, mint ki nehéz álomból hirtelen ébredt a valóra, — a hol tenni, cselekedni kell.

— Megyek Jolán! A te lelked, a te imádkozó, őrző szellemed legyen kísérőm. Nehéz ut lesz. Ismered atyámat, ki ellensége ennek az egész harezoknak; ki — fáj ezt mondanom, — nem igaz barátja a magyarnak. De szembe szállok vele! Szembe szállok az egész világgal, — csak a te szerelmedre legyek méltó!

— Isten veled Jolán! — mondta a férfi büszke, szinte daczos hangon, — s megcsókolta a leány márvány, homlokát!

— Utolsó tán e csók, — de lelkedet viszem magammal e esőkkel. Bármí történjék is velem, — érted, szerelmedért, — hazámért teszem!

Aztán elrohant . . . A leány hosszan, mereven nézett utána, aztán oda borult a földre s úgy beszélt zokogástól el-esekülő hangon!

— En édes Istenem, — köszönöm, hogy meghallgattál! Áldva legyen neved érte! . . . Vezérelj őt, — légy mellette, mint, a hogy mellette leszek én is ébren, álmaimban, — mindig! . . . Vezesd őt vissza hozzám diésőséggel! Vagy ha halnia kell, — muljon el hősi halállal! Meg fogom siratni tán, — de boldog leszek s áldani fogom emlékét örökké, . . . ha csak a szívem utána nem szakad mindjárt . . . tette hozzá fájó lemondással.

Aztán felkelt s bizonytalan, támoalgó lépésekkel indult szobájába . . .

Fent a vár tornyában megszólalt az éjfél hirdető kürt hosszan, messze hallszón, mintha csak bucsuzatója volna annak a férfinak, ki most indult el diésőséget, vagy halált aratni! . . . ki tudhatná ezt előre?

Avar László haza sietett, hogy minél előbb utra kelhessen felkeresni a legközelebbi magyar sereget, mely Pákozdi körül táborozott. Amint lakásához ért, meglepetve látta, hogy atyja szobájában még világosság van. Az első pillanatban ez megröbbszörötte, mert nem akart atyjával találkozni, mivel ismerte annak magyar ellenes, csak a hatalomhoz húzó természetét. De aztán megnyugodott benne, sőt valami daczos elszántságot érzett arra a gondolatra, hogy szemébe mondja atyjának, hogy ő is megy harezolni a szabadságért a hazáért.

Anyira erőt vett rajta a lelkesedés, a vágy, minél előbb ott lenni a többi hősök között, — hogy szinte úgy rontott be atyjához, ki megütközve nézett fiára éppen nem lévén elképzelve annak ily késői látogatására.

— Bucsuzni jöttem, atyám, — szölt határozott férfias hangon László. Itt az ideje, hogy én is felkeressem helyemet ott, a hol most minden igaz magyar férfinak helye van.

Ugy is elég időt töltöttem itthon tetlenül vesztegetve, mikor annyi sokan küzdöttek, harezoltak azért, a mi nekünk legdrágább kell, hogy legyen! A szegény pirja futja el arezo-

mat, ha arra gondolok, hogy én, az Avar familia ivadéka — annak a familiának a sarja, mely annyi neves hőst adott már e hazának — még mindég itthon ülök! De még nem késő! Van még idő helyrepótolni a mulasztottakat. És én minden erőmből rajta leszek, hogy helyre is pótoljam!

Ezért jöttem hozzád, apám uram, hogy egy Istenhozzádot mondjak, mert én még ma éjjel indulni fogok, hogy a legelső magyar csapathoz csatlakozzam, s harezoljak a szent ügyért!

Az öreg Avar szótlánul hallgatta végig fiának lelkesedés szölte szavait. Csak a szemei égtek az öregnek szokatlan tüzből, s ajka remegése mutatta, hogy mennyire nem ért egyet fiával!

— És te azt hiszed, — szölt az öreg, mikor fia elhaltatott, — hogy én szó nélkül engedni fogom, hogy bolond fővel rohanj biztos veszélybe, melynek semmi célja sincs. Nem úgy gyerekek! Ismersz engem! Tudod mint vélekedem erről az egész esetpatáról! Bolondság az egész! Amolyan fufangi komédia, a melynek vége aztán nagyon is hosszú böjt lesz, a mikor aztán nagyon sokaknak felkopik az álla. Hát te is ezek közé akarsz tartozni? No de szerenese, hogy apádnak több esze van ennél. Nem fogsz elmenni! Érted? Megtiltom, hogy elhagyd e várost, s engedelmem nélkül egy tapodtat sem fogsz tenni! Megértetted?

László lehorgasztott fővel hallgatta atyját. Fájó neki atyjának minden szava, s a lelkét, szívet égették azok a cynikus, gunyos hangok, mikkel atyja a nemzet nagy munkáját illeti. De aztán felemelte fejét. Bátran nézett atyja szemébe, s nyugodtan bár, de határozott hangon válaszolt neki.

— Nem úgy atyám! Nem vagyok már gyermek! Férfi áll előttem, ki nem ismer szölyöt, sem anyát, sem atyát, ha hazájáról van szó. Szent fogadást tettem, hogy megyek küzdeni a küzdökkel. És én megtartom e fogadást, bármí akarja is utját állani. Kérlek atyám, váljunk el békével. Tán utolsó e találkozás, s lesz tán idő, midőn magadnak is fájna, hogy haraggal váltál el fiadtól.

— Soha, szölt haraggal az öreg. En ehhez beleegyezésemet nem adom. És hiszem, hogy fogok tudni még parancsolni neked! . . . Fogadást beszélsz? Ugyan kinek fogadtál valamit? Tán annak a Kendy porontynak? Annak a vén bolond fehér annak leányának, ki megbabonázott, bolonddá tart . . .

— Atyám! Most már elég, — kiáltott közbe László indulatosan. Azt a leányt ne bánts! Tanulhatnál tőle te is, a mint tanultam tőle én . . . No hát igen neki tettem szent, erős fogadást, — neki, kit szeretek lelkem egész melegével — s úgy segít az Isten, hogy meg is tartom e fogadást! Isten veled! Átkoz meg, vagy áldást küldj utánam, én megyek . . .

— Megállj kölyök! — kiáltott az öreg felugorva helyéről. Nem átkozlak, nem is áldalak, — de fogadom mindenre, hogy ha elmegy, — csuffá teszem az egész Kendy familiát — pellengére állítom azt a leányt, a világ csufjának dobom oda . . .

— Ugy áldjon meg az Isten, — apám, — szölt közbe László, de vissza nem tart ez sem. Nem félek, s él még a magyarok Istene, aki azt a leányt is meg fogja védeni.

Azzal ott hagyta atyját, ki fenyegető, villámzó szemekkel nézett a távozó után. Ajkai érthetetlen szitkokat mormogtak; keze ökölbe szorult, s így fenyegette a távozót.

— Hát az a fehérarcu némbor kedvesebb mint én, atyád! No hát majd-majd megérzed, még atyád kezét is, ha ütni fog. De akkor jaj lesz nektek!

Feketén, lomhán ereszkedett alá az est Pákozdi környékére. Vastag, átláthatlan felhőregek borították az eget — s közbe-közbe egy-egy kövér esőcsepp hullott alá a magasból, mint egy-egy előhírnök a levegőben lógó esőnek. Korom sötétség volt mindenfelé. Alig lehetett néhány lépésnyire látni s ugyancsak

április 15.

már minden nap a hét 5-6 utáni napok kivételével

szöly és kiadékvatol; árad, Apáca-utca 3.

szöly kórtak visszadékvatol; szölyre nem vállalkozok.

szöly és hirdetés; szölyre nem vállalkozok.

szölyre nem vállalkozok.

szöly és a re-ényük, hogy az ákat megnyerik

s nagy a remég nagyobb tudni a pol-ileg a kleriká-

rege, sőt el-zerint még az atonaváros ne-

nálunk a szo-hogy kapkod az ég saját prob-zizmussal baj-ijelentette most gy Kopernikus a itt. A szalontai ri kiküldött el-határa 11,000 a káptalané. zugság. A káp-öldje van. Ott trda heccz. stb. si láz és nálunk szocziálmus, tól.

si cikk rejtett it egy remegő ikusokhoz intéz e magát, az épp laynau diszpol-mostan. A maga

e s azért sietnie resztvasat, levette it vetett s elindult. ig lábai alatt, új ép azért lassan

zott, kezét a nad-igy haladt, csak a les csilingelése hal-zt a csilingelést s logyan üti ez a ki-

csike azt a nagyot, aztán meg ezt gondolta: »Hadd élvezzem! Neki is karácsonya van ma!« Később maga is nevetett döreségén s kezébe vette a kis kulcsot. De lelkében mindig csak ez hangzott: »Neki is karácsonya van ma!« »Neki is!« Es mi van aztán? Hisz ma karácsonya van mindennek, az összes igazhívőknek (görög-vallásuaknak). Ma még a jószág is pi-hen, azt is megáldja ma a páp; ma ünnepe van az élőknek és a holtaknak egyaránt. Hány harang és hány torok zeng majd a mai napon?! Mily nagy a mi »császárságunk« (Ausztria-Magyarország), aztán Szerbia, aztán Bosznia, aztán Croa-gora (Montenegró). Hát még csak Oroszország! Azt mondják, hogy ott egy templomban ezer harang szól. »Ejh, csak ott lehet-nék, aztán én húznám a legnagyobbak a kötelét; hogy kiáltanak föl, hogy sirnának valamennyien!«

A meddig a szem ellát, nem látni egyebet hőmezőnél; a szélszörtan fekvő házak körvonalai is alig látszanak az éjszakában. Nyugaton kerék mazsóség terül el a »Bjeli Vrh« (»fehér erős«) tövében, mely a Dólaczot (völgyet) választja el az Arambasiesék utolsó házáitól. Alacsony házikó előtt állunk. Alig hallatszott az első kakasszó, megnyitott ajtaja s az udvaron magas, erős, de kissé görnyedthátu ember jelent meg. A metsző levegőn reszketni kezdett s abaposztó subájába burkolózva, a ház északi oldalához ment. Kétszer-háromszor az égre tekintett, s ha a fényes hold korán le nem nyugodott volna a Javor-planina (»Javor-hegy«) mögé, öreg, ránczos arcát, magas homlokát, és szemeit s ősz szakállát világította volna meg

* »Hrisztosz sze rodil« — Krisztus született! — »Valóban született! — a szerbek karácsonyi üdvözlése a szokásos »jó napot« stb. helyett. F. megj.

mindenkinek az öreg harangozása. Ezért is szerették mindannyian és ezért nevezte az egész falu »Bábónak«.

Csak hogy a »bábó« hamar megöregedett, erős válla hamar meggörnyedt, feje is a föld felé hajlott, szakállá pedig olyan fehér lett, mint a gyapjú. Oregségére segítséget is vett melléje a falu, őt csak ünnepeken szerepeltették. Tavaly karácsonykor érezte meg először a falu, hogy mit ér az öreg, mert feke kellett maradnia s a hajnali misére a fiatal Csoglyán harangozott. »Csoglyán és a karácsonyi harangozás!« panaszkodott a falu, a »bábó« ügyességére gondolva.

Ep ezért kelt ma ilyen korán. Még egyszer észak felé tekintett. Látta, hogy a »danica« (hajnalcsillag) már-már előbujt, hogy az apró csillagok elhalványultak s csak némelykor pislogtak az ég boliján, aztán újra eltűnnek. Nem-

JE
55,00
Legnagyobb nyere
1.000

Az összes nyeremények 5 hónap alatt kisorsoltának
és készpénzben fizetendők.

1
1
1
2
1
2
1
2
1
2
1
1
1
3
3
36
67
3
437
803
1528
140
34450
4850
4850
100
4850
3350
55,000

Rendelőlevél levág

Ezennel meg
eredeti osztálysor

Ponto szám:

Az.....korona összeg

utánveendő
postautóval küldöm
mellékelve bankjegyekben (bélyegekből)

A nem kívánt tör-
lendő

**Hirdetések felvételnek
a legjutányosabb árban e lap
kiadóhivatalában.**

Nyomatott a szent ázsió-nyomóban Nagyvaradon.

keserves útja volt annak a kised, csak néhány főből álló magyar csapatnak, mely lassu üggetéssel vonult Pákozdtól fel a Fehérvár felé vezető úton.

Avar László volt a kis csapat parancsnoka. A Pákozdon táborozó magyar sereghez tartoztak s onnét lettek kiküldve egy kis éjeli kémszemlére.

Szótlannul, köpenyökbe burkolózva haladtak előre. Az eső is megereedt s a szemközti jövő szél erősen csapkodta szemük közé a hideg esőt. De azért csak mentek előre. Tudták, hogy fontos a megbízásuk. Jelliasich serege közeledett Fehérvár felé s azt kellett kikémelelni, mely irányból jönnek.

Éjjél felé járt már az idő s még csak egy élő lélekkel sem találkoztak. Pedig messzebb már nem mehettek, nehogy nagyon elszakadjanak a sereg zömétől.

Éppen vissza akartak fordulni, mikor valami közeledő neszt vonta magára figyelmüket. Megálltak. Tisztán kivehették, hogy valaki közeledik feléjük s annak léptei okozzák a neszt. László intett csapatjának, hogy maradjon hátra s ő maga lépésben előre indult, hogy megtudja, ki a közeledő?

Nem messze kellett mennie, midőn észrevette, hogy egy magányos alak siet feléje. Még nem láthatta, kivel van dolga, de azért rákiáltott.

— Megállj, ki vagy?

— No, no, édes uram, csak ne olyan nagy hangon, — hangzott a válasz olyan édesen csengő hangon, a mi olyan ismeretesnek tetszett Lászlónak.

— Ki vagy hát, szólj?! — Kérdé László, miközben tarsolyában keresgélt, hogy világot gyujthasson a pokoli sötétségben.

Amint aztán meggyújtotta kis tábori lámpását, — látta, hogy egy egészen átázott nő áll előtte az ottani vidék paraszti viseletében, hátán a markotányos nőkéhez hasonló puttonnyal.

— Ki vagy, hova sietsz ebben az átázott időben? — kérde nem minden bosszúság nélkül László, midőn látta, hogy ellenség helyett egy ártatlan markotányos nővel van dolga.

— László! . . . Szólt az előtte álló nő örömtől reszkető hangon.

— Jolán, te itt!! — kiáltott föl László s már akkor leugorva lováról, ott állt a mellett a didergő nő mellett s köpenyét levette, avval takarta be átázott, reszkető szerelmesét.

— Hogy kerülsz ide, mi történt veled? — kérde a férfi nyugtalan, izgatott hangon.

— Elmondok mindent László. Csak siessünk a magyar sereghez, mert nincsen vesztegetni való idő. Árulás történt. Fehérvárt árulták el az osztráknak. Siessünk, még nem késő.

— Jer hát, — szólt László s Jolánt maga mellé emelve a nyeregbe, csapatjával együtt gyorsan visszafelé indult.

— Szólj hát édes szerelmem, — mi történt?

— Csunya dolog ez nagyon László, — szólt Jolán. És reánk nézve annyival fájdalmasabb, mert éppen atyád keze játszott a dologba. Ti is tudjátok, — hisz azért vagytok itt, — hogy Jelliasich ez oldalról akarta megközelíteni Fehérvárt, nem tudva azt, hogy itt várjátok. De atyád tudta ezt s kémeivel hírül adta Jelliasichnak, hogy ne erre jöjjen. S az most épp ellenkező oldalról siet Fehérvár felé s ha nem siettek, így Fehérvár nem sokára az osztrák kezében lesz.

— Gyalázat! — Kiáltott föl László s megsarkantyuzta lovát, hogy minél előbb táborához érjen.

— Véletlenül tudtam meg az egészet, mondta Jolán s mindjárt megérlelődött bennem a határozat, hogy tudósítlak benneteket.

Tudtam, hogy itt táboroz a magyar sereg egy része s valami névtelen sejtetem megsugta nekem, hogy te is ide jöttél. Nem sokáig haboztam. Ezt a ruhát szedtem magamra, mint a melyben legkevésbé kelthetek gyanút. Aztán sietve utnak indultam, hogy még ideje korán értesíthesselek benneteket a történetekről. Most már mindent tudsz. Csak arra kérek, hogy

ne veszteges időt. Siessetek. Én nem megyek veletek. Fehérvár messze van s nekem sietnem kell vissza.

— De Jolán, — szólt közbe László, — ebben az időben, egyedül csak nem bocsáthatlak utnak. Velünk jösz a táborba s aztán együtt sietünk vissza megmenteni szülő városunkat.

— Nem lehet az László. Nem kell tudni erről most már senkinek. Örüljünk annak, hogy találkoztunk. Minek azt tudni másnak, hogy mi ismerjük, szeretjük egymást. Én megtettem a magamét, a többi a te dolgod. Aztán meg szegény anyám egyedül van otthon. Képzelted aggodását, mikor azt sem tudja, hova lettem. Nekem vissza kell térnem, hogy mielőbb otthon legyek. Mégis, ha valamit akarsz tenni értem, adj egy lovat, hogy ne kelljen visszafelé is gyalog megtennem az utat.

— De hát egyedül csak nem ereszthetlek utnak! — Szólt László aggódó hangon.

— Egyedül jöttem eddig is, — válaszolt a leány. Az a jó szellem, ki eddig örökdött fölöttem, — nem fog elhagyni ezután sem. Hiszek s van bizalmam az égiekben.

— Menj hát, szólj fájó, szomorú hangon László. Adj az ég, hogy szerencsével érh haza. Él szívemben a remény, hogy találkozni fogunk nemsokára. Adj meg az Isten hősi lelkedet s adj az ég, hogy siker koronázza önfeláldozó utadat.

— Ugy legyen! — mondta rá a leány.

László leszállt lováról s egyik emberének lovára kapott-föl. Aztán csapatjával tiszteletetett Jolánnak, ki gyors üggetéssel indult vissza Fehérvárnak.

— Az Isten vezéreljen, — susogta magában László, — miközben ő is sietve indult nekí az éjszakának, hogy minél előbb hirt adhassanak a Fehérvárt fenyegető veszélyről . . .

Az eső is elállt s csakhamar előbukkant a hold és sápadt fényével bevilágította a kised magyar csapat útját s utat mutatott annak a magányos hölgynek is, ki éjszaka idején egyedül száguldott végig a magányos, elhagyott vidéken minden félelem nélkül, édesen fájó boldogsággal a szívében.

Késő volt. Még nem is ért Jolán Fehérvárra, már megtudta, hogy az az osztrák birtokában van. Nehány meneküléssel találkozott, kik meglepetve néztek a különös ruházatu lovas nőre. Ezek aztán elmondták, hogy alig pár órával előbb tört be az osztrák Fehérvárra s csakhamar ki is tüzte a fekete-sárga zászlót.

Könny csordult ki a leány szeméből erre a hírre. De nem tett le még minden reményről. Sietve mondta a menekülőknél, hogy hol táborozik a magyar seregnek egy része, a mely már valószínűleg utban is lesz Fehérvár felé, s kérte őket, hogy adják hírül a seregnek a történeteket. Ő maga pedig sietett Fehérvárnak. Mikor már ott terült el előtte a város, s láthatta jól a szellő által lengetett idegen zászlót, akkor leszállt lováról, azt utjának eresztette, ő maga pedig gyalog indult a város kapujának. Nem tudta, hogy szigorú tilalmat hoztak, hogy a városba senki be ne bocsáttassék.

Mikor a kapuhoz ért, az őrség feltartóztatta. Igazolásra szólították föl. Szegény leány mit mondhatott. Már azt hitte, hogy be sem fogják bocsátani a várba, mikor hirtelen észbe ötlött valami.

— Én Kendy Jolán vagyok. Avar Lőrinczel, a várkapitányval akarok beszélni.

— Aztán mi dolgod volna vele hugom? — kérde tőle az őrk egyike, — kinek nagyon is megtetszett a szemre való, csinos paraszt leány.

— Ahhoz kigyelmednek semmi köze! — mondta rá a leány. Csak annyit mondhatok, hogy a dolog sürgős, s kigyelmeteknek gyűlik meg a bajuk, ha későn érkezem a kapitányhoz.

Ez erélyes hang használt. Az őrség parancsnoka felszóltotta Jolánt, hogy kövesse. Annyira mégsem bíztak benne, hogy egyedül hagyták volna menni . . .

Biztosítva 12.000 korona erejéig.

Dr. Dreiszker vizgyógyintézete

KŐSZEGEN,

Vasmegeye, vasuti állomás.
Márczius 1-től nyitva.

RENDSZER:

Priesnitz és Kneipp.

Legjobb gyógyeredmények!

Gondos orvosi felügyelet!

Igen jutányos ár!

Prospektus ingyen és bérmentve!

173

Mikor Avar Lőrincz meghallotta, hogy Kendy Jolánt hozzák eléje, nem tudta titkolni a lelkében érzett bosszúvágyát.

— Hozzátok ide azt a némbert!

Jolán bátran lépett a várkapitány elé.

— Hát mit hoztál, hugám? — kérde gunyosan Avar.

— Semmi rosszat, nemzetes uram. De látja, az örség nem akart beereszteni, s úgy gondoltam, ha majd a nemzetes uram elé vezettem magam, hát nem lesz semmi bántódásom.

Avar Lőrincz felkaczagott olyan bántó, gunyos kacajjal.

— Hja édes hugám, nem megy az olyan könnyen. Most már nem én parancsolok itten. Más az ur a házban, s most már nekem is parancsolnak. Aztán meg édes hugom nagyon gyanus perszóna vagy te ebben a rövid kacabajkában. Nem így szoktál te járni, s élek a gyanuperral, hogy nem igaz járásban voltál te a bástyákon kívül. He, — mit szólnsz hozzá?

Jolán elképedve hallgatta az öregot. Ő semmit sem tudott az öreg s László közt lefolyt jelenetről, arra meg éppen nem gondolt, hogy László atyja mennyire gyűlöli őt fia távoztása miatt. Azt hitte szegény leány, hogy elég, ha néhány szót szól Avarnak, s az igazolni fogja őt, s nyugodtan mehet haza édes anyjához.

Annál nagyobb lett hát meglepetése, mikor ilyen hangon hallotta az öregot szólani. Valami homályos sejtelem szállta meg a lelkét, hogy aligha nagyon gonosz helyre nem jött ő ide. De azért megóvta nyugodtságát. Nyugodt, szinte kérés hangon szólt Avarhoz:

— Ne gondoljon rosszat rólam, jó uram. Esküszöm az édes szülőm üdvösségére, hogy soha ilyen igaz járásban nem voltam sehol, mint most.

— Hát hol voltál? — kérde elég durván Avar.

— Azt senkinek meg nem mondhatom, de nem is mondom, válaszolt határozott hangon a leány.

— Így vagyunk hát? — szólt ördögi gunnyal Avar.

— No majd találunk rá módot, hogy kivegyük belőled titkodat.

Jolán, mikor látta az öreg arcán a palástolhatlan gyűlölet kifejezését, mindjárt tudta, hogy mi vár reá. És egyszerre valami erős szívneküli érzés járta át egész valóját. Nem félt, nem remegett, mikor megtudta, hogy újabb veszedelem vár reá. Nyugodtan nézett sorsa elé.

Avar esengetett, s a belépő osztrák katonának meghagyta, hogy a leányt szigorú őrizet alá vegyék, míg hívatni nem fogják.

Nem sokáig kellett Jolánnak várni, míg birái elé vezették.

Csupa osztrák egyenruhás alak ült vele szemben, kik között csak Avar Lőrincz volt ismerősé. Mikor őt is köztük látta, tudta, hogy veszett ügye van már.

— Kendy Jolán, itt biráid előtt felszólítalak, hogy őszinte vallomást tegy arról, hol és miért jártál éjnek idején és a bástyákon kívül, — szólt Avar a leányhoz.

— Megmondtam már kigyelmednek, — szólt érezes hangon a leány, — hogy ezt soha senkinek el nem árulom. Mondhatnék ezernyi kifogást, de Kendy Jolán hazudni nem fog azért, hogy életét megmentse.

Avar dühtől sápadtan tolmácsolta a biráknak a leány válaszát. Az osztrák tisztok csodálkozó pillantással méregették végig a hőselkű magyar leányt, s nem egy kezdte sajnálni azt a gyönyörű szőke főt, — amelyért olyan kár is volna, — ha el kellene választani attól a szoborszerű teremtőtől.

Avar észrevette a birák arcán a csodálkozás, egyik-másiknál a tetszés kifejezését. Pokoli düh szállta meg a lelkét arra a gondolatra, hogy tán kiengedik siklani kezei közül a gyűlölt leányzót.

Dühösen ugrott föl székéről s rettenetesen eltorzult arc-

czal fordult a leány felé s úgy beszélt hozzá bántó, recsegő hangon.

— Ne hidd azt, némbert, hogy kisiklasz biráid kezei közül. Hát ha te nem akarsz szólni, majd én megmondom, hol voltál? A szeretődnél, — ki mult éjjel szökött el hazulról, — annál voltál, hogy karjaiba vesd magad. Itthon nem mertél szeretője lenni, mert féltél a világ nyelvétől, féltetted ezt a fehér pofádat, hogy ujjal mutatnak majd rá. Azért küldted el azt a ficzkót is innét, hogy utánna járhasz s lehess neki az, a mi itthon nem lehettél, — a szeretője, — de ez árulás ám, hej lányasszony! . . .

— Ne tovább! — sikoltott föl Jolán, kinek fehér arcát pirosra festette a szégyen.

— Hallgasson el kigyelmed gyalázkodásával, — mondta szégyentől, haragtól reszkető hangon a leány. Most már megmondom, hol voltam. De nem én voltam az áruló, hanem te, Avar Lőrincz, ki nem átalottad szülő városodat az ellenség kezére játszani s romlás, pusztulást hozni reánk. Ezért szöktem én ki a várból, hogy hirt vigyek e hitvány árulásról a magyarnak. Hogy megmentsem szülő városomat. Nem szeretkezni, nem csókot kínálni voltam én oda. Miattad, a te hitványságodért! Érted! És él bennem a remény, hogy nem hiába jártam . . . Fehérvár élni fog, de téged verjen meg az Isten!

— És most itt a fejem, üssétek le! Nem félek tőletek! Csengő, szinte harsogó hangon beszélt a leány, szemei villámokat szórtak s arca égött a belső tüztől, haragtól.

Avar Lőrincz meg sápadtan ült helyén; reszketett, fázott s tompa, fáradt hangon szólt az öröknek.

— Börtönbe ezzel a leánnyal!

— Megyek, — szólt Jolán, — csak még van egy szó mondani valóm hozzád Avar Lőrincz. Igen, beszéltem fiaddal, de nem szerelemről. Csak azt mondtam meg néki, hogy az apja elárulta hazáját.

Aztán őrei között kisietett a szobából . . .

Avar felakart ugrani a leány szavaira, de visszaesett székébe. Arca fakó lett, szemei kidüledtek s valami pokoli kín ült ki arcára. Valamit mormogott; — csak egy-egy szót lehetett érteni belőle: — Fiam, . . . hazám . . . s aztán aláhanyalt feje.

Mire odarahantak hozzá, már nem élt. Megölte annak a leánnyak az igazmondása.

Jolán nyugodtan várta börtönében sorsát. Tudta, hogy mi vár reá, de nem félt tőle. Várta a percet, mikor jönnek érte?

Nem sokáig kellett várnia, mikor egyike ama tiszteknek, — ki bírāja volt előbb — lépett be a börtönbe. Odament egészen közel hozzá s úgy beszélt neki halk, suttogó hangon.

— Látja, szép hugom, kár magáért! Kár ilyen fiatalon, ilyen üdén meghalni. Hallgasson reám! Én meg fogom menteni; — nem lesz semmi bántódása és cserébe nem kérek mást, csak egy csókot, egy ölelést, egy kevés szerelmet . . .

Jolánnak arcába szökött a vér ez ajánlatra. Egész termete kiegyenesedett s valami elbűvölő tekintettel szólt az előtte álló férfihez:

— Uram! A becsületed árán már ott fent is megmenthettem volna életemet. De ilyen áron nem kell a szabadulás. Az életem kezükben van, de becsületed az enyém s azt senki el nem veheti tőlem.

A tisztet egészen vakká tette a leány elbűvölő szépsége, közelebb lépett hozzá s valamit akart még neki mondani, mikor egyszerre erős, szokatlan zaj hatott hozzájuk, — s utánna mindjárt ágyudörgés, fegyverropogás reszketette meg a levegőt. A tiszt elrohant s Jolán is sietve távozott börtönéből. Mehetett már, senki sem törődött vele.

A pákozdi magyar sereg megérkezett s mielőtt az osztrákok védekezhetek volna, már bent teremték a városban s

mind minden nap a hétfő és utáni napok kivételével

csütörtök és kiadónapló:

Árad, Apáczna-utca 2.

mindig kifizetnek visszadának megőrésére nem vállalkozik.

reklámok és hirdetések a hivatalos intézmények

1908. márc. 2. sz. 11.

szidó és a re-
ényük, hogy az
ákat megnyerik

s nagy a re-
még nagyobb
tudni a pol-
őleg a kleriká-

k régen, sőt el-
szerint még az
atonaváros ne-

nalunk a szo-
hogy kapkod az
ég saját prob-
icizmustal baj-
ijelentette most
gy Kopernikus a
ött. A szalontai
ri kiküldött el-
határa 11,000
d a káptalané.
szugság. A káp-
földje van. Ott
árda heccz. stb.
isi láz és nálunk
a szocziálizmus,
itól.

isi cikk rejtett
it egy remegő
olikusokhoz intéz
ve magát, az épp
Haynau diszpol-
mostan. A maga

je s azért sietnie
eresztvasat, levette
töt vetett s elindult.
reg lábai alatt, új
; ép azért lassan

özött, kezét a nad-
t így haladt, csak a
ulcs csilingelése hal-
ezt a csilingelést s
hogyan tti ez a ki-

A meddig a szem ellát, nem látni egyebet
hőmezőnél; a szélszórton fekvő házak körvo-
natai is alig látszanak az éjszakában. Nyugaton
kerék mezőség terül el a »Bijeli Vrh« (»fehér
éücs«) tövében, mely a Dólaczot (völgyet) vá-
lasztja el az Arambasicsék utolsó házaitól. Ala-
csony házikó előtt állunk. Alig hallatszott az
első kakasszó, megnyílt ajtaja s az udvaron
magas, erős, de kissé görnyedthátú ember je-
lent meg. A metsző levegőn reszketni kezdett s
abaposztó subájába burkolózva, a ház északi
oldalához ment. Kétszer-háromszor az égre te-
kintett, s ha a fényes hold korán le nem nyu-
godott volna a Javor-planina (»Javor-hegy«)
mögé, öreg, ránczos arcát, magas homlokát,
éles szemét s ősz szakállát világította volna meg

* »Hrisztosz sze rodi« — Krisztus született! —
»Vaisztinu rodi« — Valóban született! — a szerbek
karácsonyi üdvözlése a szokásos »jó napot« stb. helyett.
E. megj.

mindenkinek az öreg harangozása. Ezért is
szerették mindannyian és ezért nevezte az egész
falu »Bábónak«.

Csak hogy a »bábó« hamar megöregedett,
erős válla hamar megörnyedt, feje is a föld
felé hajlott, szakállá pedig olyan fehér lett, mint
a gyapju. Öregségére segítséget is vett melléje
a falu, őt csak ünnepeken szerepeltették. Ta-
valy karácsonykor érezte meg először a falu,
hogy mit ér az öreg, mert fekvé kellett marad-
nia s a hajnali misére a fiatal Csoglyán haran-
gozott. »Csoglyán és a karácsonyi harangozás!«
panaszkodott a falu, a »bábó« ügyességére
gondolva.

Ep ezért kelt ma ilyen korán. Még egy-
szer észak felé tekintett. Látta, hogy a »danica«
(hajnalcsillag) már-már elbújt, hogy az apró
csillagok elhalványultak s csak némelykor pis-
logtak az ég boljáján, aztán újra eltűnnek. Nem-

csike azt a nagyot, aztán meg ezt gondolta:
»Hadd élvezzen! Neki is karácsonya van ma!«
Később maga is nevetett döreségén s kezébe
vette a kis kulcsot. De lelkében mindig csak
ez hangzott: »Neki is karácsonya van ma!«
»Neki is!« És mi van aztán? Hisz ma kará-
csonya van mindennek, az összes igazhivőknek
(görög-vallásuaknak). Ma még a jószág is pi-
hen, azt is megáldja ma a pap; ma ünnepe
van az élőknek és a holtaknak egyaránt. Hány
harang és hány torok zeng majd a mai na-
pon?! Mily nagy a mi »császárságunk« (Ausztria-
Magyarország), aztán Szerbia, aztán Bosznia,
aztán Croa-gora (Montenegró). Hát még csak
Oroszország! Azt mondják, hogy ott egy tem-
plombau ezer harang szól. »Ejh, csak ott lehet-
nék, aztán én húznám a legnagyobbnak a
kötelét; hogy kiáltanak föl, hogy sirnának vala-
mennyien!«

JEI
55,00
Legnagyobb nyereség
1.000,

Az összes nyeresemények 5 hónap alatt kisorsoltatnak és készpénzben fizetendők.

- 1 j
- 1 ny
- 1 x
- 2 x
- 1 x
- 2 x
- 1 x
- 2 x
- 1 x
- 2 x
- 1 x
- 1 x
- 1 x
- 3 x
- 8 x
- 36 x
- 67 x
- 3 x
- 437 x
- 803 x
- 1528 x
- 140 x
- 34450 x
- 4850 x
- 4850 x
- 100 x
- 4850 x
- 3350 x
- 55,000** x

Rendelőlevél levágan

Ezennel megre
eredeti osztálysorsjé

Az.....korona összeg } postautalvánnyal küldöm } A nem kívánt tör-
mellékelve bankjegyekben (bélyegeken) } lendő

Ponto szim:

**Hirdetések felvételnek
a legjutányosabb árban e lap
kiadóhivatalában.**

most ott folyt a harez. Ember-ember ellen küzdött s iszonyu zavar uralkodott mindenfelé.
Jolán rohant az utcára s mikor látta az ott hőiesen harczoló magyar fiukat, térde megesuklott s összetett kézzel rebegett valamit:

— Kösönöm Istenem! Nem hiába jártam! . . .
Aztán felugrott. Körülnézett s egyszerre velőtrázó sikoltással rohant a Szentháromság térnek, hol éppen a legkeményebb tusa folyt.

Lászlót pillantotta meg, — amint térdre roskadva küzdött egy osztrák tisztel. Jolán utat tört magának, nem látott, nem hallott semmit! Csak azt a küzdő férfit, azt a harczoló hőst látta . . . Mikor odaért hozzá, ép akkor sujtott le Lászlóra az osztrák tiszt. A leánynak még volt annyi ideje, hogy odavesse magát Lászlóra, ki már-már egészen összeroskadt. A csapás Jolánt érte, — azon a gyönyörű szőke fön ütött egy hatalmas sebet. A leány elszedült e csapás alatt, de még volt annyi ideje, hogy hirtelen kirántotta László övéből annak pisztolyát s a tisztre lött, ki szíven találva esett össze . . .

Aztán Lászlóhoz fordult a leány. A férfi már nem tudott szólni, csak mosolygott s a szemeiben ragyogott valami túlvilági boldogság. A leány is érezte, hogy kezd fogyni ereje, s még csak néhány perc. — s aztán örökké együtt lesznek. Odahajolt imádoztjához. Megcsókolta annak vérző homlokát s elhaló hangon sutogott hozzá:

— Óh mily boldog vagyok, László! . . . Így, így gondoltam én is. Meghalni együtt . . . hősi halállal, . . . egymás karjaiban . . . Szébb ez így, mint élni gyáván, megvetetten . . . Szeretlek László, . . . nem válnék el már, . . . megyünk . . . együtt a hosszú, — az örökké tartó nászra! . . .

Aztán odaroskadt a férfi mellé. Odahajította szőke fejét a férfi keblére, — ki még akkor is mosolygott olyan túlvilági, boldog mosolylyal . . .

Másnap a harez után úgy találták őket együtt egymást átölelve. Közös sirba temették el őket.

Egygyé lettek a halálban, ha már az életben nem egyeshülhettek. És nem tudta tán senki, hogy Fehérvár annak a szőke hajú, buzavirág szemű leánynak köszönhette megmentését.

Ez a Kedy Jolán históriája. Szomorú történet ez, de dicsőséggel teljes, olyan mint maga az a világ, a melyben ilyen történetek is teremtek.

Alig értjük, alig hisszük ma már. Mert hát régen volt ez. — Akkor történt, mikor szabadság vágya kelt a szivekben, mikor magyar vér nyomában fakadt a gyöngyvirág.

A vén harangozó.

Tipeg a toronyba, ödöng nehéz lépte,
Hosszú fehér haja a válláig ér le;
Maga él tán, ki még feketének látta,
Magának is álom, nincs rá bizonyosága.
Elfárad, meg-megáll, köhint egyet-egyet,
A magasba néz fel:
Harang köteleivel
Pajkos szélsuhanczok lengő tánczra kelnek.

Nagylasacsán feljut. Torony ablakából
Egész életének szinpadja kitarul:
Tavas volt itt régen, most őszi borulat
Ül meg hegyet-völgyet, jövődöt és multat ..

Szent László-nyomda, Nagyvárad.

Odalenn temetnek, a harang megkondul,
Átúg a vidéken
Olyan tompán, mélyen,
Mintha szólna litkos, örök nyugalomrul.

Te édes harangszó, mi szól nálad szebben?
.. Ősz haja a szélben id: s tovi lebben,
Tudj az ég, nem fárad a harangozásba,
Kisértetnek hinné, éjjel aki látja:
Egy-két gyerek most is felnéz a faluból,
Félve megcsudálják . . .
Öregek ha látják,
Feljár a sok emlék ezerjő, szép mullból . . .

Egyet-kellőt ránt még a harangkötélen,
Karja lehanyallik, a hang elbúg mélyen —
Visszhangja szólogat innen-onnan méltán,
Temelő kapuján oszlik a nép némán:
Ó csak áll, lelke száll a végtelenségbe . . .
Haját szél kuszálja,
Mintha galamb szállna . . .
... Ugyan mire gondol? Mijár az eszébe? . . .

Hajós Izsó.

Vásárban.

Ponyvasátor közelébe
Gyül a vásár tarka népe,
Hol sok bohó tréfa közt,
Rája két bohóc a szösz.

Egyik ifju -- s oly ügyetlen,
Másik vén s szegény a kedvben . . .
Szomorú játék biz' ez,
Kedvem szinte rajta vesz.

Lám az egyik ifju kedve
Bámulót lát a tömegbe
S ha nevetnek rajt körül,
Szinte látni, mint örül.

Mig a másik kedve mulva,
Ahogy éppen megtanulta
— Mivel nem tud egyebet —
Hányja a bukfeneczeket. . . .

Így kezdi ezt minden ember.
Telve lánggal — telve kedvvel
S minden lépés uj gyönyör,
Ha utján előbbre tör.

S mire vén lesz, kedve mulva,
Ahogy éppen megtanulta
— Ha tán nem tud egyebet —
Hányja a bukfeneczeket.

Dutka Ákos.

Biztositra 12.000 korona erejéig.

Dr. Dreiszker vizgyógyintézete

KÖSZEGEN,

Vasmegeye, vasuti állomás.
Március 1-től nyitva.

RENDSZER:

Priesnitz és Kneipp

Legjobb gyogyeredmények!

Gondos orvosi felügyelet!

Igen jutányos ár!

Prospektus ingyen és bérmentve!

173